

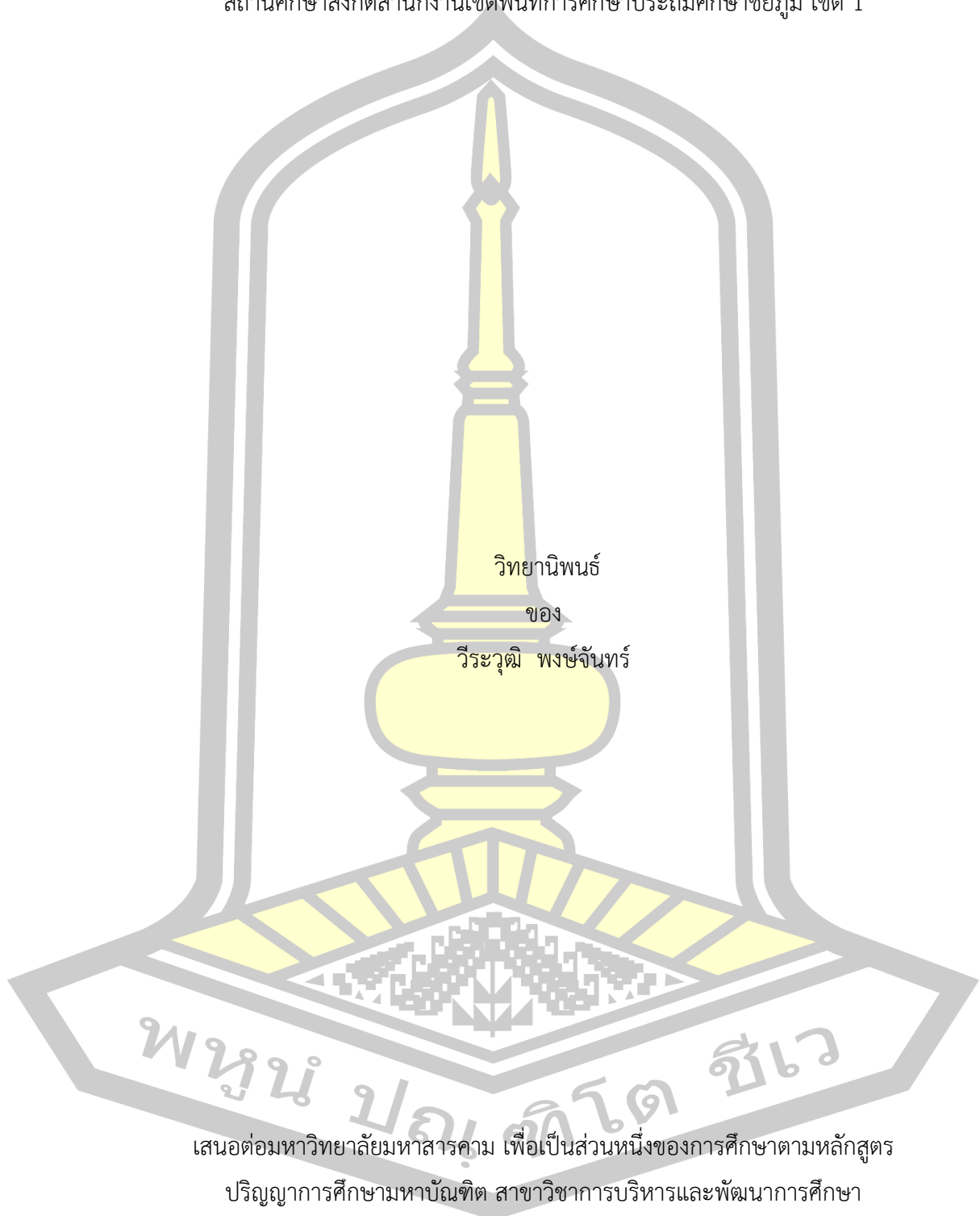
การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาคู่มือในการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

วิทยานิพนธ์
ของ
วีระวุฒิ พงษ์จันทร์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา
พฤษภาคม 2564

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา

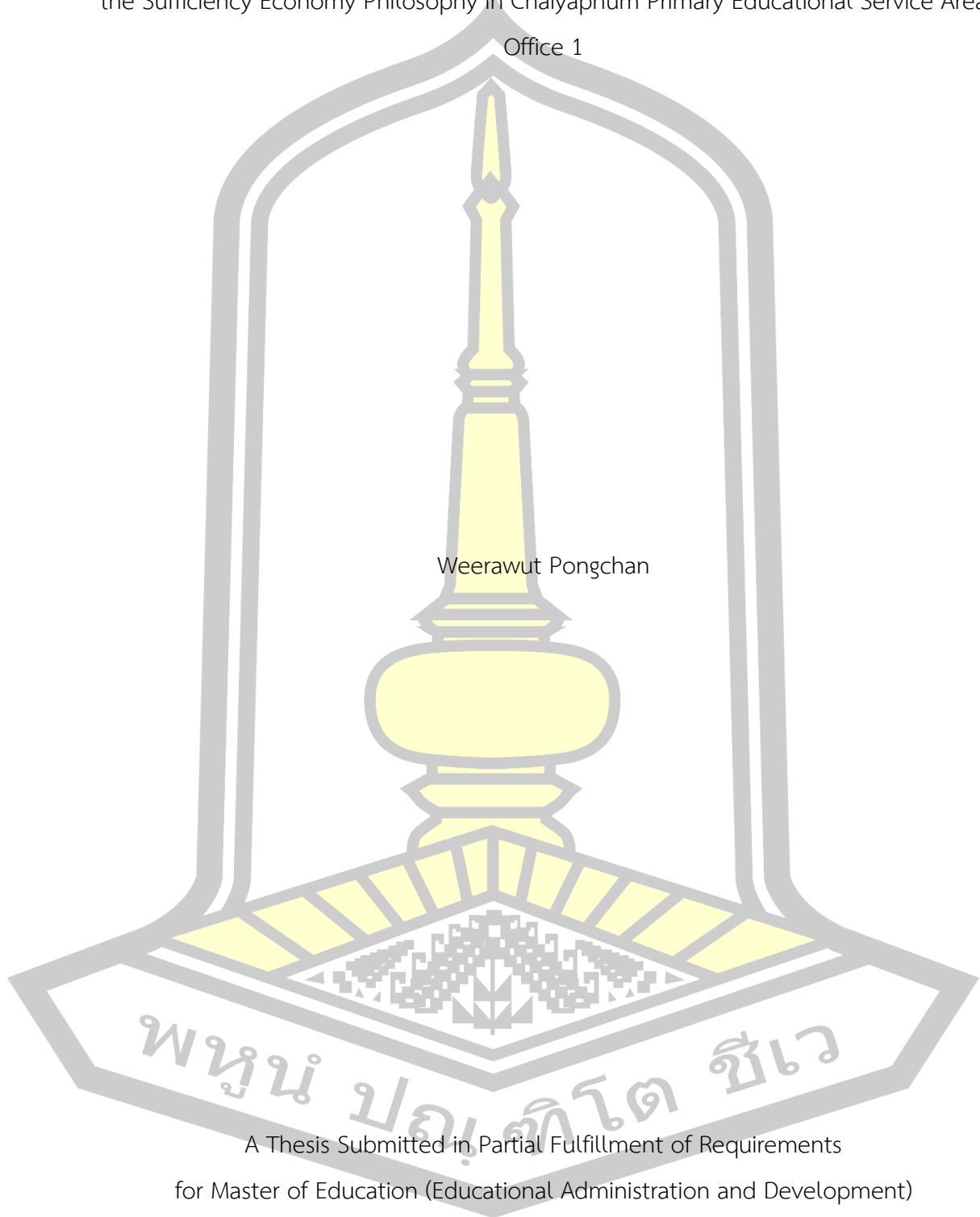
พฤษภาคม 2564

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Developing the Teachers Development Program for Learning Management Based on
the Sufficiency Economy Philosophy in Chaiyaphum Primary Educational Service Area

Office 1

Weerawut Pongchan

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for Master of Education (Educational Administration and Development)

May 2021

Copyright of Maharakham University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนายวีระวุฒิ พงษ์จันทร์
แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารและพัฒนการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(ผศ. ดร. อำนาจ ชนะวงศ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผศ. ดร. ธัชชัย จิตรนันท์)

.....กรรมการ

(อ. ดร. สุรเชต น้อยฤทธิ์)

.....กรรมการ

(รศ. ดร. สุวัฒน์ จุลสุวรรณ)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา ของมหาวิทยาลัย
มหาสารคาม

.....
(รศ. ดร. พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ)

.....
(รศ. ดร. กริสน์ ชัยมูล)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการบริหารจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1		
ผู้วิจัย	วีระวุฒิ พงษ์จันทร์		
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธัชชัย จิตรนนท์		
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต	สาขาวิชา	การบริหารและพัฒนาการศึกษา
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ปีที่พิมพ์	2564

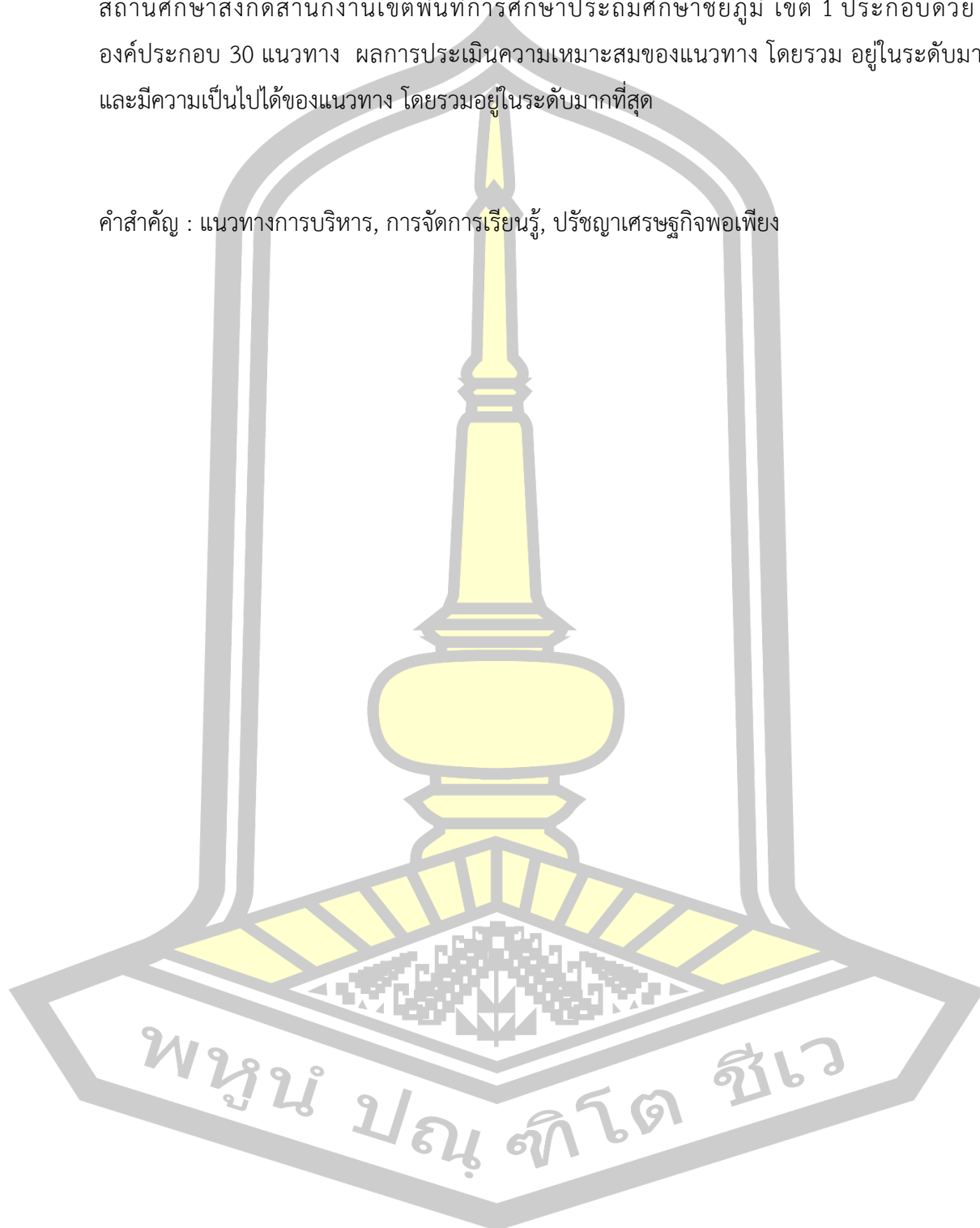
บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 และ 2) เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จำนวน 250 คน จาก 50 โรงเรียน สุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียนต้นแบบ จำนวน 2 แห่ง และผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ให้การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง จำนวน 7 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. การบริหารจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 มีสภาพปัจจุบัน โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก และมีสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ของการบริหารจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยรวม เรียงลำดับตามค่าความต้องการจำเป็น ได้ดังนี้ 1) จุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้ 2) การเลือกแหล่งเรียนรู้และทรัพยากร และ 3) การกำหนดเนื้อหา/สาระการเรียนรู้

2. แนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 30 แนวทาง ผลการประเมินความเหมาะสมของแนวทาง โดยรวม อยู่ในระดับมาก และมีความเป็นไปได้ของแนวทาง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : แนวทางการบริหาร, การจัดการเรียนรู้, ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

TITLE	Developing the Teachers Development Program for Learning Management Based on the Sufficiency Economy Philosophy in Chaiyaphum Primary Educational Service Area Office 1		
AUTHOR	Weerawut Pongchan		
ADVISORS	Assistant Professor Thatchai Chittranun , Ed.D.		
DEGREE	Master of Education	MAJOR	Educational Administration and Development
UNIVERSITY	Maharakham University	YEAR	2021

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) study the current condition the desirable condition and the priority needs index of the learning administration management based on the Sufficiency Economy Philosophy in schools under the Chaiyaphum Primary Educational Service Area Office 1 and 2) develop guidelines for learning administration management based on the Sufficiency Economy Philosophy in schools under Chaiyaphum Primary Educational Service Area Office 1. The sample group consisted of 250 administrators and teachers from 50 schools under Chaiyaphum Primary Educational Service Area Office 1 selected by multi-stage sampling method. Key informants consisted of administrators and teachers from 2 pilot schools and 7 luminaries to assess guideline suitability and guideline possibility. Research instruments were questionnaire, interview form, and assessment form used to assess the guideline suitability and the guideline possibility. Statistics analyzed data consisted of percentage, mean, standard deviation, and PNI modified. The research result was found that;

1. The administration management of learning based on the Sufficiency Economy Philosophy in schools under Chaiyaphum Primary Educational Service Area Office 1 was show the current condition has overall and all aspects were at high levels

and the desirable condition has overall and all aspects were at the highest levels. The result of priority needs index analyzed of learning administration management based on the Sufficiency Economy Philosophy in Chaiyaphum Primary Educational Service Area Office 1 overall after sorting were 1) the objective of learning management, 2) selection of learning resources and resource, and 3) setting content/learning content.

2. The guidelines of learning administration management based on the Sufficiency Economy Philosophy in schools under Chaiyaphum Primary Educational Service Area Office 1 consisted of 5 components, 30 guidelines. The results of the guideline assessment were the guideline suitability has overall were at a high level and the guideline possibility has overall were at the highest level.

Keyword : Administration Guidelines, Learning Management, Sufficiency Economy Philosophy

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชชัย จิตรนนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ ชนะวงศ์ ประธานกรรมการสอบ (ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก) รองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ และ อาจารย์ ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ และให้คำปรึกษาในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์นี้จนสำเร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์ภาควิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา และคณาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอน ให้ความรู้แก่ผู้วิจัย ตั้งแต่เข้าศึกษา จนบัดนี้

ขอขอบพระคุณ คณะผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ประเมินแนวทาง และคณะผู้เชี่ยวชาญผู้ตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ และคณะผู้บริหารและครูโรงเรียนต้นแบบ ที่ให้ความรู้และข้อคิดที่ดี เพื่อนำไปปรับใช้ในการพัฒนาแนวทางสำหรับการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณ กำลังใจที่ดีจากครอบครัว คุณค่าและประโยชน์จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ผู้วิจัยจะนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาการทำงานและการดำเนินชีวิต เพื่อประโยชน์ของตนเองและประเทศชาติสืบต่อไป

วีระวุฒิ พงษ์จันทร์

พหุบัณฑิต โท ชีเว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ฌ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพประกอบ.....	ฅ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
แนวทางและการพัฒนาแนวทาง.....	10
การบริหารการศึกษาและการบริหารสถานศึกษา.....	12
การบริหารจัดการ.....	20
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....	23
บริบทสภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาศัยภูมิ เขต 1.....	44
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	52
1. งานวิจัยในประเทศ.....	52

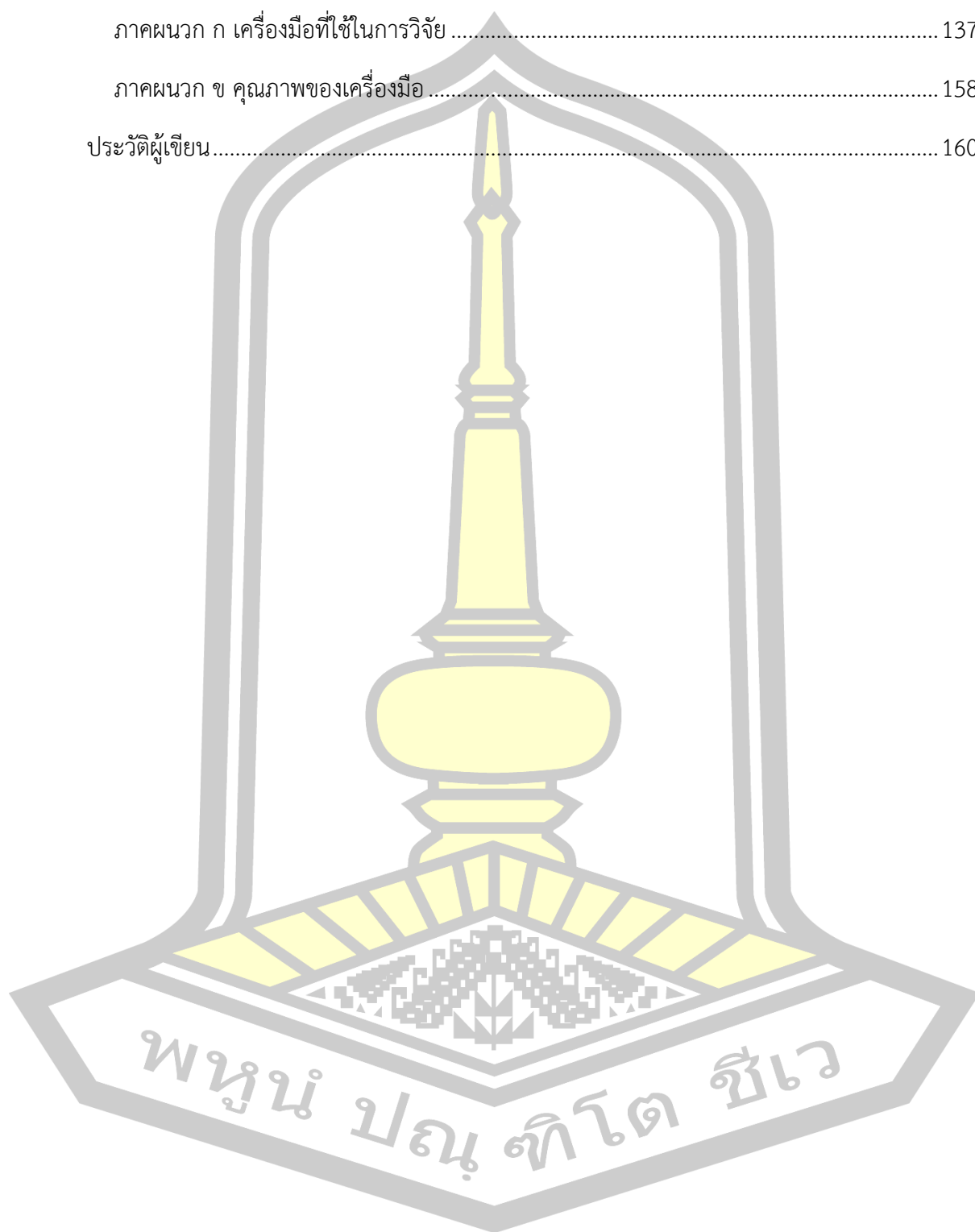
2. งานวิจัยต่างประเทศ	61
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	64
ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหาร การจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1	65
ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1	70
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	74
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	76
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	76
ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	76
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	77
1. ระยะที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการ บริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชัยภูมิ เขต 1	77
2. ระยะที่ 2 ผลการพัฒนาแนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชัยภูมิ เขต 1	97
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	122
ความมุ่งหมายของการวิจัย	122
สรุปผล	122
อภิปรายผล	125
ข้อเสนอแนะ	128
1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้	128
2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	129
บรรณานุกรม	130

ภาคผนวก..... 136

 ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 137

 ภาคผนวก ข คุณภาพของเครื่องมือ 158

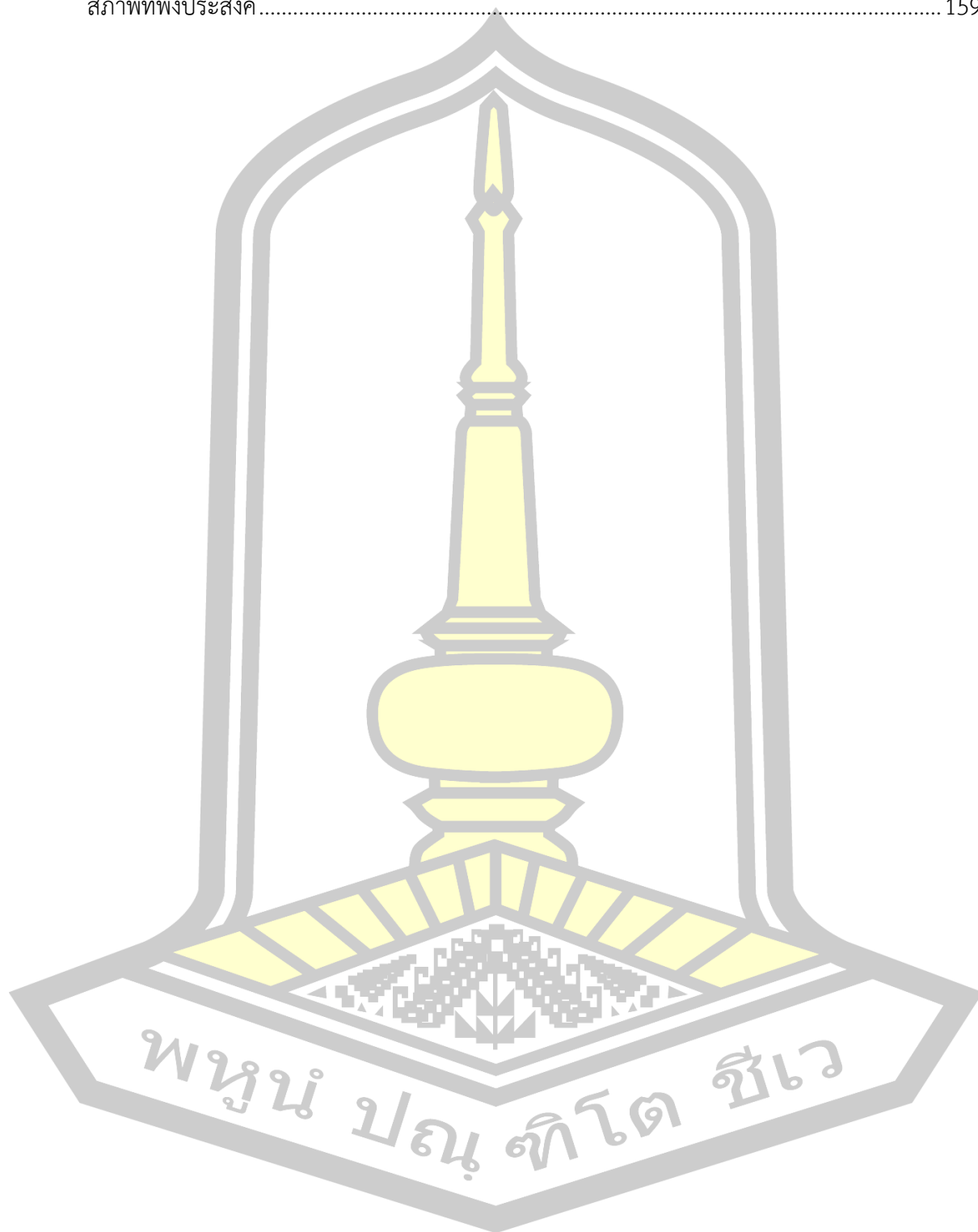
ประวัติผู้เขียน..... 160

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้.....	35
ตาราง 2 รายละเอียดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	66
ตาราง 3 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	77
ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารการ จัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยรวมและรายด้าน.....	78
ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารการ จัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ด้านจุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้.....	79
ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารการ จัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ด้านการกำหนดเนื้อหา/สาระการเรียนรู้.....	80
ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารการ จัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ด้านกลยุทธ์วิธีการจัดการเรียนรู้.....	82
ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารการ จัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ด้านการเลือกแหล่งเรียนรู้และทรัพยากร.....	84
ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารการ จัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้.....	86
ตาราง 10 ค่าความต้องการจำเป็น (PNI _{modified}) ของการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยรวม.....	87
ตาราง 11 ค่าความต้องการจำเป็น (PNI _{modified}) ของการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ด้าน จุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้.....	88

ตาราง 22 ค่า IOC ค่า อำนาจจำแนกรายชื่อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และ
สภาพที่พึงประสงค์..... 159

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคมแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับ 11 พ.ศ. 2555–2559 สศช. ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วน ร่วมกัน กำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาประเทศ เห็นพ้องร่วมกันน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่อง เพื่อมุ่งให้เกิดภูมิคุ้มกันและมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดการพัฒนาสู่ความสมดุลและยั่งยืน เตรียมความพร้อม คน สังคม และระบบเศรษฐกิจให้สามารถปรับตัว รับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนและสังคมให้มีคุณภาพ มีโอกาสเข้าถึงทรัพยากร รวมทั้งสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจด้วยฐานความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์บนพื้นฐานการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยยึดคุณธรรมนำความรู้มุ่งมั่นที่จะขยายโอกาสทางการศึกษาของประชาชนให้กว้างขวางและทั่วถึง โดยคำนึงถึงการพัฒนาคูณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ เสริมสร้างความตระหนักในคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พัฒนาคอนไทยโดยใช้คุณธรรมเป็นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา และสถาบันการจัดการจัดการศึกษา จะเน้นการกระจายอำนาจสู่เขตพื้นที่การศึกษาสถานศึกษาและท้องถิ่นรวมทั้งการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคเอกชน เพื่อสร้างคุณภาพการศึกษาสร้างความรู้ สังคม คุณธรรม คุณภาพและประสิทธิภาพ ให้ความสำคัญกับคุณภาพของคนกับท้องถิ่น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550: 12-16)

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 25 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจและเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวดำรงอยู่และการปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อก้าวทันโลกยุคใหม่ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผลรวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกทั้งนี้จะต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริตและให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทนความเพียร มีสติปัญญาและความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง

ทั้งด้านวัฒนธรรม สังคมสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550: 5-7)

กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบการจัดการด้านการศึกษา เพื่อพัฒนาเยาวชนและประชาชนคนไทยให้มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความ เป็นพลเมืองเมืองไทยและพลเมืองโลก จากวิกฤตปัญหาของชาติทางด้านเศรษฐกิจและสังคมในอดีต ที่ผ่านมารัฐบาลได้นำหลักปรัชญาพระราชทาน “เศรษฐกิจพอเพียง” ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 มาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการพัฒนาประเทศ โดยกำหนดใน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 มาตรา 76 และมาตรา 83 (1) และกำหนดเป็น กลยุทธ์ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9, 10 และอยู่ในยกร่างฉบับที่ 11 ด้วย ซึ่ง กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 เป็นต้นมา โดยมีขอบข่ายการขับเคลื่อนสู่สถานศึกษา 4 ด้าน คือ 1) ด้านการ บริหารจัดการสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) ด้านการจัด กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 4) ด้านพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ได้กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ข้อที่ 5 ในจำนวน 8 ข้อ คือ “อยู่อย่างพอเพียง” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550: 10)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีสถานศึกษาในสังกัดกระจายทั่วประเทศ ตระหนักเห็น ความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดกระบวนการคิด ปฏิบัติการดำเนินชีวิตตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จึงได้กำหนดเป็นจุดเน้นที่สำคัญ โดยกำหนดในกลยุทธ์ที่ 2 ปฏิบัติ คุณธรรมความสำนึกในความเป็นชาติไทย และวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อ เป็นกรอบแนวทางให้หน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนสู่สถาน ศึกษา ซึ่งมีระบบการกำกับติดตาม การดำเนินงานระบุชัดเจนในคำรับรองการปฏิบัติราชการ อีกทั้ง นวัตกรรมจัดการศึกษา แนวทางการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนมาตรฐานสากล (World-Class Standard School) ได้กำหนดในสาระการเรียนรู้สู่ความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล สาระการเรียนรู้ โลกศึกษา (Global Education) คือ เรียนรู้ถิ่นฐาน สืบสานวิถีไทย มองไกลศึกษาโลก สืบโชคชะตา มนุษย์ ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นการประยุกต์หลักคิดจากปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการพัฒนา ผู้เรียนทั้งสิ้น ที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ นโยบายในการปฏิรูปการศึกษารอบที่ 2 (พ.ศ. 2552– 2561) การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 (พ.ศ. 2552–2561) เป็นการปฏิรูปใน 4 ประเด็น ประกอบด้วย พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพสถานศึกษา และแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550: 11) กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง คือ การปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนรู้จักการใช้ชีวิตที่พอเพียง เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่างๆ ฝึกการอยู่ ร่วมกับผู้อื่นอย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และแบ่งปัน มีจิตสำนึกรักษาสิ่งแวดล้อมและเห็นคุณค่าของ วัฒนธรรมค่านิยมเอกลักษณ์ ความเป็นไทยโดยการจัดการศึกษาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ดำเนินการได้ใน 2 ส่วน คือ การบริหารสถานศึกษาในด้านต่างๆและการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน ประกอบด้วย การสอดแทรกสาระเศรษฐกิจพอเพียงในหลักสูตรสาระการเรียนรู้ในห้องเรียน และ

การประยุกต์หลักเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนอกห้องเรียนการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวข้างต้น ครูเป็นบุคลากรที่สำคัญในการถ่ายทอดความรู้ และปลูกฝังหลักคิดต่างๆ ให้แก่เด็ก โดยครูต้องเข้าใจอย่างถูกต้อง สามารถวิเคราะห์ความพอเพียงของตนเองและครอบครัวได้ และทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตแบบพอเพียง ดังนั้น การดำเนินงานบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจะดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่ายในสังคมโรงเรียน ตั้งแต่ระดับผู้บริหาร ครู บุคลากรในโรงเรียน นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน โดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและร่วมพลังสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาโรงเรียนไปสู่โรงเรียนที่น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และถ่ายทอดองค์ความรู้และภูมิปัญญาการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ให้นักเรียนได้อย่างสัมฤทธิ์ผล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550: 11)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 มีนโยบายให้โรงเรียนในสังกัดทุกโรงเรียนได้น้อมนำพระราชดำริมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อย่างต่อเนื่อง มาตั้งแต่ปีงบประมาณ 2554 และให้โรงเรียนที่มีความพร้อมขอรับการประเมินเพื่อเป็นสถานศึกษาพอเพียงตามแนวทางการประเมินของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งผลการประเมินในปีดังกล่าว ปรากฏว่าไม่มีโรงเรียนที่ผ่านการประเมินเป็นสถานศึกษาพอเพียงเลยแม้แต่โรงเรียนเดียว ปีงบประมาณ 2555 มีโรงเรียนที่ผ่านการประเมินเพียง 27 โรงเรียน ปีงบประมาณ 2558 มีโรงเรียนที่ผ่านการประเมินเป็นสถานศึกษาพอเพียงทั้งสิ้น 40 โรงเรียน ในระหว่างปีงบประมาณ 2557-2559 มีโรงเรียนในสังกัด ที่ผ่านการประเมินเป็นสถานศึกษาพอเพียงทั้งสิ้น จำนวน 67 โรงเรียน จากโรงเรียนทั้งหมดจำนวน 200 โรงเรียนกับอีก 1 สาขา คิดเป็นร้อยละ 34 ซึ่งเป็นจำนวนที่น้อยมากเมื่อเทียบกับจำนวนโรงเรียนทั้งหมด ซึ่งทางผู้รับผิดชอบโครงการและคณะทำงานได้สรุปปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ไว้ 4 ประการ ดังนี้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1, 2556: 5)

1. สถานศึกษาบางแห่งขาดผู้นำเนื่องจากส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็กผู้บริหารย้ายบ่อย
2. ขาดแนวทางในการพัฒนาไปสู่ความสำเร็จ
3. การมีส่วนร่วมระหว่างสถานศึกษากับชุมชนยังไม่มีดีพอ
4. ความต่อเนื่องในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ได้กำหนดกระบวนการดำเนินงานขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยมีรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนในระดับสถานศึกษา คือ การวางแผน (Plan) สถานศึกษา มีการจัดทำแผนขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา แต่งตั้งคณะทำงาน/มอบหมายงาน ประชุมชี้แจงให้นโยบายการดำเนินงานขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาแก่คณะทำงาน และจัดทำแผนงาน/โครงการ การลงมือปฏิบัติ (Do) สถานศึกษาดำเนินการตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ครูผู้สอนวิเคราะห์หลักสูตรและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีการสอดแทรกหลักเศรษฐกิจพอเพียง ครูผู้สอนดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีการสอดแทรกหลักเศรษฐกิจพอเพียง ครูผู้สอนดำเนินการจัด

กิจกรรมเสริมหลักสูตร/กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น กิจกรรมเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน กิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน เป็นต้น การตรวจสอบ (Check) สถานศึกษาทำการประเมินตนเอง สถานศึกษาสมัครเข้ารับการประเมินครูผู้สอนการประเมินผลการจัดกิจกรรม/ประเมินผลโครงการ และผู้บริหารสถานศึกษา ทำการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล และขั้นตอนการประเมินผลและปรับปรุง แก้ไข (Act) สถานศึกษา ทำการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของโรงเรียน ปรับปรุงแก้ไขโครงการ/งาน/กิจกรรม จากบริบทและแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 สรุปได้ว่า ในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษานั้น มีการกำหนดนโยบายการดำเนินการอย่างเป็นระบบ ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูผู้รับผิดชอบโครงการเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาโดยตรง จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำเสนอแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เหมาะสมและสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ในครั้งนี้ โดยผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า แนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จะช่วยให้เกิดวิธีการที่ดีด้านการบริหารจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งจะเป็นการพัฒนาสถานศึกษามีความเข้มแข็งทางวิชาการ ควบคู่กับการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การพัฒนา นักเรียนได้เป็นอย่างดี

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้ข้อมูลสารสนเทศสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. ได้แนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 เพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติที่ดีและมีประสิทธิภาพด้านการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 และสถานศึกษาที่สนใจต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ระยะ โดยมีรายละเอียดประชากร กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ในเขตรับผิดชอบ 5 อำเภอ มีโรงเรียนในสังกัดจำนวน 249 โรงเรียน เป็นผู้บริหาร จำนวน 209 คน และครู จำนวน 2,195 คน รวมประชากร 2,404 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จำนวนทั้งสิ้น 250 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางจิสซ์และมอร์แกน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 50 คน และครู จำนวน 200 คน จาก 50 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) (สุรวาท ทองบุ, 2550: 77-78)

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาวิถีปฏิบัติที่ดีด้านการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ ผู้บริหารและครู จำนวน 6 คน จากโรงเรียนต้นแบบ 2 โรงเรียน

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ในการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

2.1 องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ (Tyler, 1950: 55; Brown และคนอื่น ๆ, 1977: 91; Gerlach & Ely, 1980: 42; จิตติมา วรณศรี, 2557: 29) 5 องค์ประกอบ ดังนี้

2.1.1 จุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้

2.1.2 การกำหนดเนื้อหา/สาระการเรียนรู้

2.1.3 กลยุทธ์วิธีการจัดการเรียนรู้

2.1.4 การเลือกแหล่งเรียนรู้และทรัพยากร

2.1.5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

2.2 หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554: 174-175) ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ 2 เงื่อนไข ดังนี้

2.2.1 ความพอประมาณ

2.2.2 ความมีเหตุผล

2.2.3 การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

2.2.4 เงื่อนไขความรู้

2.2.5 เจื่อนไขคุณธรรม

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา ทำการศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และรายงานผล ระหว่างเดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2562–พฤษภาคม พ.ศ. 2564

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการภายใต้กรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

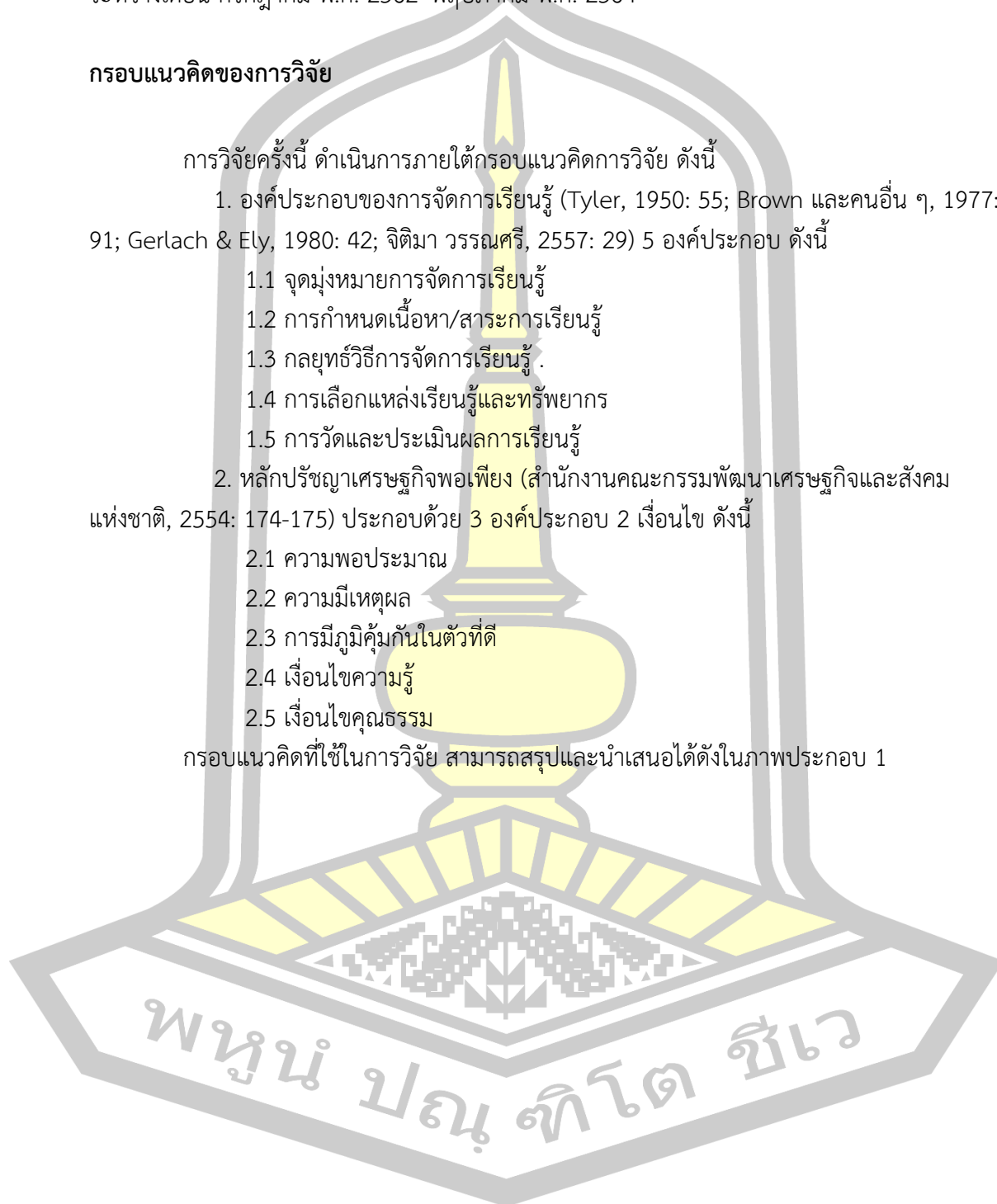
1. องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ (Tyler, 1950: 55; Brown และคนอื่น ๆ, 1977: 91; Gerlach & Ely, 1980: 42; จิตินา วรณศรี, 2557: 29) 5 องค์ประกอบ ดังนี้

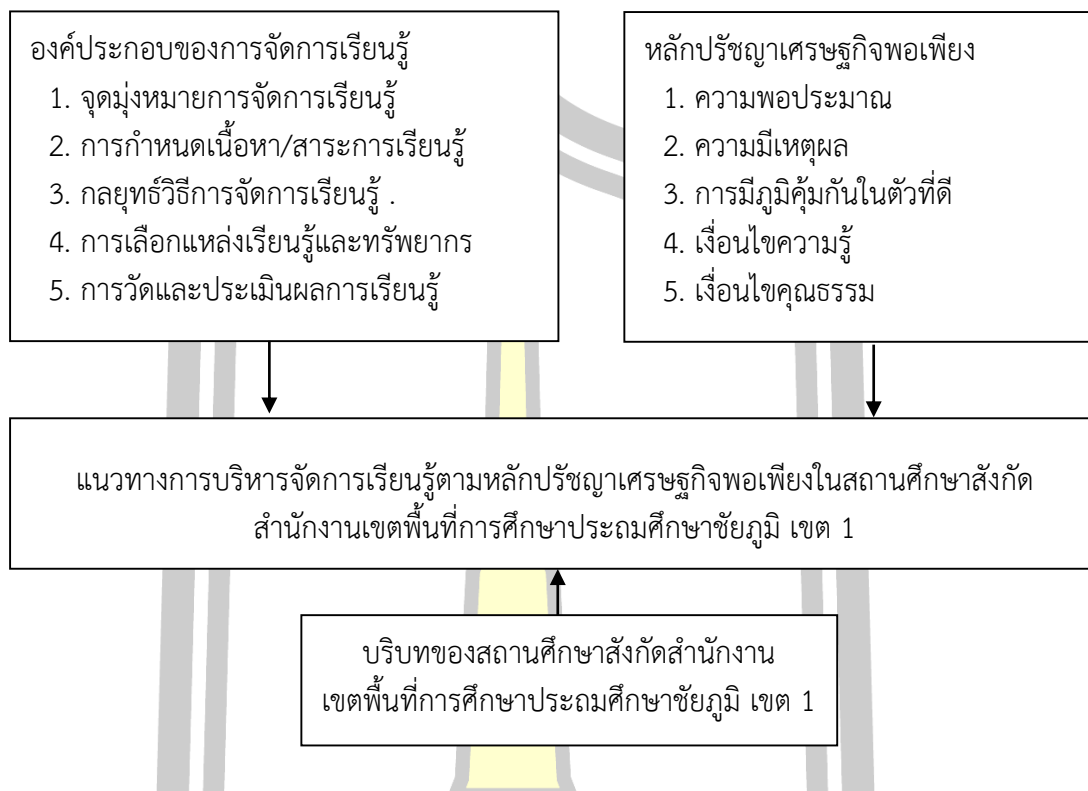
- 1.1 จุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้
- 1.2 การกำหนดเนื้อหา/สาระการเรียนรู้
- 1.3 กลยุทธ์วิธีการจัดการเรียนรู้ .
- 1.4 การเลือกแหล่งเรียนรู้และทรัพยากร
- 1.5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

2. หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554: 174-175) ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ 2 เจื่อนไข ดังนี้

- 2.1 ความพอประมาณ
- 2.2 ความมีเหตุผล
- 2.3 การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
- 2.4 เจื่อนไขความรู้
- 2.5 เจื่อนไขคุณธรรม

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย สามารถสรุปและนำเสนอได้ดังในภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. แนวทาง หมายถึง แบบอย่างหรือต้นแบบที่สร้างขึ้นด้วยกระบวนการที่น่าเชื่อถือ และมีวัตถุประสงค์เพื่อนำไปใช้เป็นแบบอย่างในการปฏิบัติ เพื่อการบริหารหรือการดำเนินงานด้านใดด้านหนึ่ง
2. การพัฒนาแนวทาง หมายถึง การกระทำในด้านต่างๆในลักษณะของการส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายของการพัฒนาเพื่อสร้างแบบอย่างหรือต้นแบบที่สร้างขึ้นด้วยกระบวนการที่น่าเชื่อถือ และมีวัตถุประสงค์เพื่อนำไปใช้เป็นแบบอย่างในการปฏิบัติ เพื่อการบริหารหรือการดำเนินงานด้านใดด้านหนึ่ง โดยการวิจัยครั้งนี้ เป็นการพัฒนาแนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
3. การบริหารจัดการ หมายถึง กระบวนการที่เป็นแกนกลางในการขับเคลื่อนการปฏิบัติงานขององค์กร เพื่อจัดการกับปัจจัยต่างๆขององค์กรให้ขับเคลื่อนไปในทิศทางเดียวกันเพื่อให้เกิดความสัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายขององค์กร
4. การจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 มาใช้บูรณาาร่วมกับเนื้อหาบทเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 โดยบูรณาตามองค์ประกอบสำคัญ 3

องค์ประกอบ และเงื่อนไขสำคัญ 2 เงื่อนไข (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554: 174-175) ดังนี้

4.1 ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีต่อความจำเป็นและเหมาะสมกับฐานะของตนเอง สังคม สิ่งแวดล้อม รวมทั้งวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น ไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป และต้องไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

4.2 ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจดำเนินการอย่างมีเหตุผลตามหลักวิชาการ หลักกฎหมาย หลักคุณธรรมและวัฒนธรรมที่ดีงาม โดยคำนึงถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องอย่างถ้วนถี่ “รู้ จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส อุปสรรค” และคาดการณ์ ผลที่จะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ “รู้เขา รู้เรา รู้จัก เลื่อนนำสิ่งที่ดี และเหมาะสมมาประยุกต์ใช้”

4.3 การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากทั้งในและต่างประเทศ เพื่อให้สามารถบริหารความเสี่ยงปรับตัวและรับมือได้อย่างทันที่

4.4 เงื่อนไขความรู้ หมายถึง ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆที่เกี่ยวข้องรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในการปฏิบัติ

4.5 เงื่อนไขคุณธรรม หมายถึง มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

5. การบริหารการจัดการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการที่เป็นแกนกลางในการขับเคลื่อนการปฏิบัติงานขององค์กร เพื่อจัดการกับปัจจัยต่างๆขององค์กรให้ขับเคลื่อนไปทิศทางเดียวกันเพื่อให้เกิดความสัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายขององค์กร โดยการวิจัยครั้งนี้เป็นการนำหลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับเนื้อหาบทเรียนตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 เพื่อจัดการเรียนรู้ให้นักเรียน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้

5.1 จุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การกำหนดเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนโดยคำนึงถึงหลักการและเงื่อนไขของการตัดสินใจตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

5.2 การกำหนดเนื้อหา/สาระการเรียนรู้ หมายถึง การกำหนดเนื้อหาสาระในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเกิดจากการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เข้ากับเนื้อหาของรายวิชาตามหลักสูตร สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ที่กำหนดไว้

5.3 กลยุทธ์วิธีการจัดการเรียนรู้ หมายถึง วิธีการจัดการเรียนรู้ในชั้นสอนจำเป็นต้องเลือกจัดเนื้อหาและกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนอย่างได้ผลดีให้บรรลุจุดมุ่งหมาย เน้นถึงสภาพความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อการจัดรูปแบบหรือวิธีการเรียนที่เหมาะสม อาจใช้แบบสืบเสาะหาความรู้ และวิธีการต้องมีความสอดคล้องกับแนวทางการจัดกิจกรรมในหลักสูตรสถานศึกษา

5.4 การเลือกแหล่งเรียนรู้และทรัพยากร หมายถึง การพิจารณาเลือกแหล่งเรียนรู้ และทรัพยากรที่มีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ ครอบคลุมถึง ด้านบุคลากร การเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือที่เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ตลอดจนการจัดสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ

ในการจัดการเรียนรู้ด้วย เพื่อให้การจัดการเรียนรู้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

5.5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง การตรวจสอบผลการจัดการเรียนรู้ว่า ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างไร ด้านความรู้ การปฏิบัติ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยวัดและ ประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ และสะท้อนผลเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการจัดการ การเรียนรู้ทั้งระบบ

6. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการ หรือผู้รักษา ราชการแทนผู้อำนวยการโรงเรียน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

7. ครู หมายถึง ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการจัด การเรียนรู้ ตามโครงการเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับดังนี้

1. แนวทางและการพัฒนาแนวทาง
2. การบริหารการศึกษาและการบริหารสถานศึกษา
3. การบริหารจัดการ
4. หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
5. บริบทสภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชัยภูมิ เขต 1

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แนวทางและการพัฒนาแนวทาง

1. ความหมายของการพัฒนาแนวทาง

ความหมายของการพัฒนา

Good (1973: 18) ได้นิยามความหมายไว้ว่า การพัฒนาทางการศึกษา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆทางด้านความสามารถนั้นๆอันเป็นผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำด้วยตัวเอง หรือผู้อื่นจัดให้

กิติมา ปรีดีติลล (2539: 65) ได้นิยามความหมายไว้ว่า การพัฒนา หมายถึง กระบวนการต่างๆ ที่มุ่งเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์ ให้กับบุคคลในองค์กร ตลอดจนพัฒนาทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานให้เป็นไปในทางที่ดี

ยนต์ ชุ่มจิต (2541: 82) ได้นิยามความหมายไว้ว่า การพัฒนา หมายถึง การดำเนินงานที่พยายามจะสร้างเสริมให้ครูมีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการสอนและการทำงาน ตลอดจนมีเจตคติที่ดีในการทำงาน รวมถึงการมีบุคลิกภาพและคุณธรรมของความเป็นครูที่ดีด้วย

คำหมาน คนโค (2542: 61) ได้นิยามความหมายไว้ว่า การพัฒนา หมายถึง การทำให้ครูประจำการมีมาตรฐานและคุณภาพเพิ่มขึ้น ด้วยรูปแบบวิธีการและกิจกรรมต่างๆ

วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวช (2542: 21) ได้นิยามความหมายการพัฒนาว่ามี 2 ลักษณะ คือ 1) การทำให้ดีขึ้นหรือทำให้สมบูรณ์ขึ้น 2) การทำให้เกิดขึ้น

จากความหมายของการพัฒนาสรุปได้ว่า การพัฒนา หมายถึง การกระทำในด้านต่างๆ ในลักษณะของการส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายของการพัฒนาที่ชัดเจน

ความหมายของแนวทาง

Good (1973: 18) ได้นิยามความหมายของแนวทาง หมายถึง การเป็นแบบอย่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างหรือทำซ้ำเป็นตัวอย่าง เพื่อการเลียนแบบเป็นแผนภูมิ ซึ่งเป็นตัวแบบของสิ่งหนึ่ง เป็นหลักการหรือแนวคิด และเป็นชุดของปัจจัยหรือตัวแปรที่มีความหมายสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

ราชบัณฑิตยสถาน (2542: 49) ได้นิยามความหมายไว้ว่า แนวทาง หมายถึง การปฏิบัติที่วางไว้เป็นแนว

จากความหมายของแนวทางสรุปได้ว่า แนวทาง หมายถึง แบบอย่างหรือต้นแบบที่สร้างขึ้นด้วยกระบวนการที่น่าเชื่อถือ และมีวัตถุประสงค์เพื่อนำไปใช้เป็นแบบอย่างในการปฏิบัติ เพื่อการบริหารหรือการดำเนินงานด้านใดด้านหนึ่ง

สรุปได้ว่า การพัฒนาแนวทาง หมายถึง การกระทำในด้านต่างๆ ในลักษณะของการส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายของการพัฒนาเพื่อสร้างแบบอย่างหรือต้นแบบที่สร้างขึ้นด้วยกระบวนการที่น่าเชื่อถือ และมีวัตถุประสงค์เพื่อนำไปใช้เป็นแบบอย่างในการปฏิบัติ เพื่อการบริหารหรือการดำเนินงานด้านใดด้านหนึ่ง โดยการวิจัยครั้งนี้ เป็นการพัฒนาแนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2. ลักษณะของการพัฒนาแนวทางที่ดี

นักวิชาการหลายท่านได้นำเสนอคุณลักษณะของการพัฒนาแนวทางที่ดีไว้ดังนี้

ปรีชา กองจินดา (2549: 92) ได้นำเสนอคุณลักษณะที่ดีของการพัฒนาแนวทางประกอบด้วย

1. ความเป็นไปตามความเป็นตรงเชิงโครงสร้างตามหลักวิชาในเรื่องแนวปฏิบัติในการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงองค์กรพฤติกรรมของคนในองค์กรด้านการเป็นบุคคลรอบรู้ การมีแบบแผนของความคิด การมีวิสัยทัศน์ร่วม การเรียนรู้เป็นทีม และการคิดเชิงระบบ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนที่มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้

2. มีความเหมาะสมในเรื่องแนวทางการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนที่มีความเหมาะสมในการปฏิบัติจริงภายใต้บริบทของโรงเรียน

3. ความเป็นไปได้ในเรื่องแนวทางการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนที่มีความเหมาะสมในการปฏิบัติจริงภายใต้บริบทของโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541: 53) ได้นำเสนอคุณลักษณะที่ดีของการพัฒนาแนวทางไว้ดังนี้

1. การพัฒนาเป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างมีแผนที่มีจุดหมายเพื่อแก้ปัญหา โดยมีความเกี่ยวข้องกับการวางแผนใช้กลยุทธ์ เพื่อการพัฒนาและการระดมทรัพยากรต่างๆ ขององค์กร เพื่อใช้ในการเปลี่ยนแปลง

2. การพัฒนาเป็นการเปลี่ยนแปลงเชิงระบบ กล่าวคือ เป็นแนวคิดที่มอง

การเปลี่ยนแปลงขององค์กรในลักษณะที่สัมพันธ์และเกี่ยวข้องร่วมกันถึงการมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและกัน
กันในลักษณะเกื้อกูลกัน

3. การพัฒนาองค์กร เป็นระบบกระบวนการปฏิสัมพันธ์ที่ต้องกระทำอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาและใช้เวลานาน โดยนัยนี้กระบวนการพัฒนาองค์กรจึงเป็นกระบวนการแก้ปัญหาขององค์กรที่ดำเนินงานต่อเนื่องกัน ไม่ใช่เป็นการแก้ปัญหาเพียงครั้งเดียวแล้วเลิกไปหากต้องดำเนินการปรับปรุงอยู่เรื่อยๆ

4. การพัฒนาองค์กรต้องการให้ผู้นำการเปลี่ยนแปลงได้มีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงนิกปฏิบัติการณ์ส่วนใหญ่เน้นความต้องการบุคคลที่สามซึ่งเป็นตัวแทนการเปลี่ยนแปลง

5. การพัฒนาองค์กร การมุ่งเน้นเพิ่มสมรรถนะและสุขภาพที่สมบูรณ์โดยทั่วไปจะต้องมีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า การพัฒนาแนวทางที่ดี จะต้องมีความสอดคล้องและเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างมีการพัฒนาโดยผ่านศึกษาข้อมูล เอกสาร แนวคิดต่างๆและมีกระบวนการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ตามหลักวิชา มีความยืดหยุ่นและสามารถต่อยอดเพื่อการพัฒนาต่อไปได้

การบริหารการศึกษาและการบริหารสถานศึกษา

การบริหารเป็นวิธีการทำงานเพื่อให้งานหรือองค์กรเดินหน้าไปสู่จุดมุ่งหมาย ผู้บริหาร คือ ผู้ที่ต้องใช้หลักการบริหารซึ่งจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการใช้ศาสตร์และศิลป์ทางการบริหารเพื่อให้งานหรือองค์กร ประสบความสำเร็จลุล่วงในภารกิจหรือหน้าที่รับผิดชอบ หลักการสำคัญเกี่ยวกับการบริหาร มีดังต่อไปนี้

1. ความหมายของการบริหาร

การบริหารหรือ Administration มีรากศัพท์มาจากภาษาละติน “Administatrae” หมายถึง ช่วยเหลือ (Assist) หรืออำนวยความสะดวก (Direct) การบริหารมีความหมายหรือความสัมพันธ์ใกล้เคียงกับคำว่า “Minister” ซึ่งหมายถึงการรับใช้หรือผู้รับใช้หรือผู้รับใช้รัฐคือรัฐมนตรีสำหรับความหมายดั้งเดิมของคำว่า Administer หมายถึง การติดตามดูแลสิ่งต่างๆ (วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, 2549: 29-31) นักการศึกษาท่านอื่นๆได้ให้ความหมายของการบริหาร ไว้ดังต่อไปนี้

Black และ Porter (2000: 19-22) ให้ความหมายของการบริหารว่า หมายถึง กระบวนการในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ได้แก่คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์และสารสนเทศเพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ขององค์กรและยังได้อธิบายไปถึงกระบวนการในการใช้ทรัพยากร ดังนี้

1. การวางแผน (Planning) หมายถึงการใช้ข้อมูลเพื่อการคาดการณ์ล่วงหน้า การตัดสินใจเกี่ยวกับการทำงานของตนเองและผู้ใต้บังคับบัญชาการกำหนดเป้าหมายระยะสั้นและระยะยาวการปรับปรุงแผนงานของโรงเรียนการวางแผนการพัฒนาบุคลากรการวางแผนสร้างขวัญและกำลังใจการกำหนดโครงการและวางแผนกิจกรรมของโรงเรียนการจัดอัตราค่าจ้างการวางแผนการใช้งบประมาณการวางแผนการใช้วัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้การวางแผนการทำวิจัยการวางแผนการประเมินผลการปฏิบัติงาน

2. การจัดระบบงาน (Organizing) หมายถึงการจัดเก็บแบ่งกลุ่มจัดระเบียบ เคลื่อนย้ายสืบค้นนำเสนอและใช้ข้อมูลเพื่อจัดโครงสร้างภายในโรงเรียนจัดสรรบุคลากรและทรัพยากร การวิเคราะห์สถานการณ์การมอบหมายอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบให้แก่ ผู้ใต้บังคับบัญชาตามที่ กำหนดไว้ในโครงสร้างการจัดแผนผังสายการบังคับบัญชาการจัดกลุ่มของงานการสร้างแบบพรรณนา งานการสร้างระเบียบวิธีการทำงานการจัดอัตรากำลังการดำรงรักษาบุคลากร การควบคุมอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้การจัดทำรายงานการทำสถิติเพื่อการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเหมาะสมและคุ้มค่า และการจัดระบบข้อมูล

3. การนำงาน (Leading) หมายถึงการบริหารของผู้บริหารเกี่ยวกับการ จัดเก็บรวบรวมสืบค้นวิเคราะห์ถ่ายทอดนำเสนอการติดต่อสื่อสารและใช้ข้อมูลเพื่อการชี้แนะและ ประสานงานการสั่งการ การชี้แนะ การปฏิบัติงาน การติดต่อประสานงาน การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ การสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาการพิจารณาความดีความชอบการแก้ไขปัญหาและจัดการกับ ความขัดแย้งการเจรจาต่อรอง

4. การติดตามและประเมินผล (Monitoring and Evaluating) หมายถึง การใช้ข้อมูลเพื่อการวางข้อกำหนดหรือข้อบังคับให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาการวางมาตรฐานการ ประเมินผลการปฏิบัติงานการติดตามการปฏิบัติงานตามเวลาที่เป็นจริงการประเมินผลงานภาย หลังการปฏิบัติงานและการให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อนำไปสู่กระบวนการวางแผนการประเมินผลการ ปฏิบัติงานการติดตามการทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชาและตนเองการติดตามคุณภาพการทำงาน การ ตรวจสอบและควบคุมการใช้วัสดุอุปกรณ์การติดตามความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองการ ควบคุมการปฏิบัติงานและความประพฤติของผู้ใต้บังคับบัญชา

ทักษิณา สนวนานนท์ (2530: 188) ให้ความหมายของการบริหารว่าการทำเพื่อให้ บรรลุผลตามความต้องการโดยในสมัยแรกการบริหารในหน่วยงานจะเน้นหนักใน 4 ประการคือคนเงิน เครื่องจักรและวัสดุแต่ในปัจจุบันได้มีการยอมรับว่าสิ่งสำคัญอีกสิ่งหนึ่งที่จะขาดไม่ได้คือสารสนเทศ (Information)

ไพบูลย์ ช่างเรียน (2532: 17) ได้ให้ความหมายการบริหารว่า หมายถึง ระบบ ที่ประกอบไปด้วยกระบวนการในการนำทรัพยากรทางการบริหารทั้งทางวัตถุและคนมาดำเนินการ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

บุญทัน ดอกโรตอง (2537: 1) ได้ให้ความหมายการบริหารว่าหมายถึงการจัดการ ทรัพยากรที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดเพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคลองค์การหรือ ประเทศหรือการจัดการเพื่อผลกำไรของทุกคนในองค์การ

สมยศ นาวิการ (2538: 18) ให้ความหมายของการบริหารว่ากระบวนการวางแผนการจัดองค์การการสั่งการและการควบคุมกำลังความพยายามของสมาชิกขององค์การและ ใช้ทรัพยากรอื่นๆ เพื่อความสำเร็จในเป้าหมายขององค์การที่กำหนดไว้

สมศักดิ์ คงเที่ยง (2542: 1) ได้ให้ความหมายของการบริหารว่า หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างหนึ่ง อย่างไม่รู้หรือหลายอย่างที่บุคคลร่วมกันกำหนดโดยใช้กระบวนการอย่างมีระเบียบและใช้ทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่างๆ อย่างเหมาะสม

รัชดา ตันติสารศาสน์ (2544: 58) ให้ความหมายของการบริหารว่าเป็นภารกิจของบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือหลายคนที่เรียกว่าผู้บริหารเข้ามาทำหน้าที่ประสานให้การทำงานของบุคคลที่ต่างฝ่ายต่างทำและไม่อาจประสบผลสำเร็จจากการแยกกันทำให้สามารถบรรลุความสำเร็จได้ด้วยดีกระบวนการในการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายโดยการแนะนำและจูงใจบุคคลให้เกิดความพยายามในการไปสู่เป้าหมายที่วางไว้

เสนาะ ตีเยาว (2544: 1) ได้อธิบายไว้ว่า “การบริหารคือกระบวนการทำงานกับคนและโดยอาศัยคน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งมีลักษณะ 5 ประการ ประกอบด้วยทำงานร่วมกัน มีเป้าหมายขององค์การร่วมกัน สร้างความสมดุลระหว่างประสิทธิผลและประสิทธิภาพ ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดและต้องเผชิญกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา”

โดยสรุป การบริหาร หมายถึง วิธีการหรือกระบวนการในการบริหารทรัพยากรกระบวนการทำงาน บุคลากรขององค์กร ให้ปฏิบัติงานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร

2. ความหมายของการบริหารการศึกษา

สถานศึกษาจัดเป็นสถาบันด้านการให้บริการทางการศึกษารวมทั้งเป็นผู้ผลิตเยาวชนอันเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ การที่สถานศึกษาจะสามารถปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตามจุดมุ่งหมายของการศึกษานั้น สถานศึกษาต้องมีหลักในการบริหารการศึกษา ซึ่งได้มีนักวิชาการให้ความหมายของการบริหารการศึกษาพอสังเขปดังนี้

กิติมา ปรีดีดิลก (2532: 5) ได้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง ความพยายามที่จะดำเนินงานเกี่ยวกับเรื่องของการศึกษา ได้แก่ โรงเรียนหลักสูตรครูนักเรียนวัสดุอุปกรณ์ตำราเรียนและอาคารสถานที่เป็นต้นให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือความพยายามที่จะจัดดำเนินงานทุกอย่างที่เกี่ยวกับการศึกษา โดยให้มีผลผลิตคือผู้เรียนที่มีคุณภาพ

นพพงษ์ บุญจิตราตุลย์ (2540: 4) ได้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษาไว้ว่าการบริหารสถานศึกษาหมายถึงกิจกรรมต่างๆที่บุคคลหลายคนร่วมกันดำเนินการเพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุกๆด้านนับแต่บุคลิกภาพความรู้ความสามารถพฤติกรรมและคุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกับความต้องการของสังคมโดยกระบวนการต่างๆที่อาศัยการควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคลและอาศัยทรัพยากรตลอดจนเทคนิคต่างๆอย่างเหมาะสมเพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนอยู่

ประเสริฐ เชษฐพันธ์ (2542: 7) ได้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการในการร่วมมือกันพัฒนาคุณภาพและสมรรถนะของคนให้เป็นคนดีมีคุณธรรมมีสุขภาพพลานามัยที่ดีและมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้ทรัพยากรการบริหารที่มีอยู่อย่างเหมาะสมจากความหมายของการบริหารการศึกษาดังกล่าวข้างต้น

ภาวิตา ธาธาศรีสุทธิ และวิบูลย์ โทวณะบุตร (2542: 63) ได้ให้ความหมายของการบริหารการศึกษาว่าหมายถึงกิจกรรมต่างๆที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาเด็กเยาวชนประชาชนทั้งในด้านร่างกายอารมณ์สังคมและสติปัญญา ทั้งนี้โดยมุ่งให้เด็กเยาวชนประชาชนเป็นคนดีมีคุณภาพสามารถประกอบภารกิจในสังคมอย่างมีประสิทธิภาพการพัฒนาคนในทุกๆ ด้านนี้ต้องอาศัยทั้งที่เป็นระเบียบแบบแผนทั้งคนที่อยู่ในโรงเรียนและนอกโรงเรียน

สมศักดิ์ คงเที่ยง (2542: 1) ได้ให้ความหมายของการบริหารการศึกษาว่าหมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุกๆ ด้าน นับตั้งแต่บุคลิกภาพความรู้ความสามารถพฤติกรรมและคุณธรรมเพื่อให้มีค่านิยมตรงกันกับความต้องการของสังคมโดยกระบวนการต่างๆที่อาศัยการควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคลและอาศัยทรัพยากรตลอดจนเทคนิคต่างๆ อย่างเหมาะสมเพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่

เยาวพา เตชะคุปต์ (2542: 13) เสนอว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง ความพยายามที่จะดำเนินงานเกี่ยวกับเรื่องของการศึกษา ได้แก่ โรงเรียน หลักสูตร ครู นักเรียน วัสดุ อุปกรณ์ตำราเรียนและอาคารสถานที่ เป็นต้น ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือความพยายามที่จะดำเนินงานทุกอย่างที่เกี่ยวกับการศึกษา โดยให้มีผลผลิตคือผู้เรียนที่มีคุณภาพในที่สุด

หวน พินธุพันธ์ (2548: 3) ได้ให้ความหมายคำว่า “การบริหารการศึกษา” หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพทั้งความรู้ความคิดความสามารถและความเป็นคนดี

สันติ บุญภิรมย์ (2552: 53) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความรู้แก่เด็ก เยาวชน ประชาชน ตามรูปแบบของการศึกษาประเภทต่างๆ เพื่อให้มีความเจริญงอกงามสู่วัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศโดยส่วนรวม

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานที่บุคคลหลายๆ ฝ่ายร่วมกันโดยมีเป้าหมายในการพัฒนาสถานศึกษา นักเรียน และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตรงกับความต้องการของสังคม โดยใช้กระบวนการในการทำงานอย่างมีระบบและใช้ทรัพยากรการบริหารที่มีอยู่อย่างเหมาะสม

3. กระบวนการบริหารการศึกษา

สมศักดิ์ คงเที่ยง (2542: 2-3) ได้สรุปถึงหลักและกระบวนการบริหารการศึกษาที่เป็นที่นิยมและมีความเป็นสากลมี 7 ประการคือ “POSDCORB” ประกอบด้วย

1. Planning หมายถึง การวางแผนหรือการวางโครงการอย่างกว้างๆ ว่ามีงานอะไรบ้างที่ปฏิบัติตามลำดับพร้อมด้วยวางแผนวิธีปฏิบัติระบุดัชนีประสงค์ของการปฏิบัตินั้นๆ ก่อนลงมือปฏิบัติการ

2. Organizing หมายถึง การจัดรูปโครงสร้างหรือเค้าโครงของการบริหาร โดยกำหนดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานย่อยหรือของตำแหน่งต่างๆ ของหน่วยงานให้ชัดเจนพร้อมด้วยกำหนดลักษณะและวิธีการติดต่อประสานสัมพันธ์กันตามลำดับชั้นแห่งอำนาจหน้าที่ลดหลั่นกันไป

3. Staffing หมายถึง การบริหารงานบุคคลของหน่วยงานตั้งแต่แสวงหาการบรรจุแต่งตั้งขึ้นลดชั้นตลอดจนการพิจารณาให้พ้นจากตำแหน่งงานรวมทั้งการบำรุงรักษาสภาพการทำงานที่ดีให้มีอยู่ตลอดไป

4. Directing หมายถึง การวินิจฉัยสั่งการหลังจากได้วิเคราะห์และพิจารณางานโดยรอบคอบแล้วรวมทั้งการติดตามและให้มีการปฏิบัติงานตามคำสั่งนั้นๆ ในฐานะที่ผู้บริหารเป็นผู้นำหรือผู้บังคับบัญชาของหน่วยงาน

5. Coordinating หมายถึง การประสานงานหรือสื่อสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานย่อยหรือตำแหน่งต่างๆ ภายในองค์กรให้เข้ากันได้เพื่อให้งานเดินและเกิดประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์หลักขององค์การร่วมกัน

6. Reporting หมายถึง การเสนอรายงานให้ผู้บริหารที่รับผิดชอบต่างๆ ทราบความเคลื่อนไหว ความเป็นไปเป็นระยะๆ ทั้งผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาให้ทราบความก้าวหน้าของหน่วยงานของตนอยู่เสมอ

7. Budgeting หมายถึง การจัดทำงบประมาณการเงินหรือโครงการใช้จ่ายเงิน การทำบัญชีและการควบคุมดูแลการใช้จ่ายเงินโดยรอบคอบและรัดกุม

เนตร์พัฒนา ยาวีราช (2546: 2-3) และสมยศ นาวิการ (2538: 11) ได้ให้หลักการไว้ดังนี้

1. การวางแผน (Planning) หมายถึง การเลือกวิธีการทำงานเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายขององค์การและกำหนดว่าจะทำงานนั้นอย่างไร

2. การจัดองค์การ (Organization) หมายถึง การนำเอาแผนงานที่กำหนดไว้มากำหนดหน้าที่สำหรับบุคลากรหรือกลุ่มบุคคลที่จะปฏิบัติภายในองค์การเป็นการเริ่มต้นของกลไกในการนำเอาแผนงานไปสู่การปฏิบัติ

3. การนำ (Leading) เกี่ยวข้องกับการจูงใจภาวะผู้นำและการสื่อสารระหว่างบุคคลในองค์การเพื่อช่วยให้องค์การบรรลุวัตถุประสงค์ตามต้องการ

4. การควบคุม (Controlling) หมายถึง หน้าที่ทางการจัดการสำหรับผู้บริหารในการรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้เป็นมาตรฐานวัดผลการทำงานในองค์การรวมทั้งการวัดผลการทำงานในปัจจุบันเพื่อกำหนดมาตรฐานขึ้นและเปรียบเทียบกับผลงานที่ทำได้เพื่อปรับปรุงแก้ไขผลการงานที่ได้สอดคล้องกับมาตรฐานที่กำหนดขึ้น

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า กระบวนการบริหารการศึกษาต้องกระทำอย่างครอบคลุมทุกด้านขององค์กรเริ่มตั้งแต่การวางแผน การดำเนินการบริหาร การตรวจสอบและการปรับปรุงการจัดทำรายงานต่างๆ การจัดทำงบประมาณและการเสนอรายงาน ซึ่งกระบวนการบริหารต้องออกแบบให้สัมพันธ์กันกับบริบทของหน่วยงานนั้นๆ ในทุกๆ ด้าน

การบริหารสถานศึกษา

1. ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษาเป็นการดำเนินงานของกลุ่มบุคคลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามหน้าที่ความรับผิดชอบของสถานศึกษา ซึ่งเป็นการให้บริการทางการศึกษาแก่สมาชิกในชุมชนและสังคมตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ มีผู้ให้ความหมายดังนี้

อมรชัย ตันติเมธ (2537: 6) กล่าวว่า การบริหารโรงเรียน หมายถึง การร่วมมือกัน ดำเนินกิจกรรมต่างๆในการให้การศึกษา ทั้งด้านบุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรมและคุณธรรม ตลอดจนค่านิยมให้ตรงกับความต้องการของสังคมสามารถเป็นสมาชิกที่ดี ที่มีประสิทธิภาพของสังคม โดยใช้กระบวนการและทรัพยากรต่างๆทั้งเป็นระเบียบและไม่เป็นระเบียบ

สถาพร ทองไทย (2539: 12-13) ได้สรุปความหมายในการบริหารสถานศึกษาว่าเป็นการดำเนินงานของกลุ่มคนในส่วนที่เกี่ยวกับการให้การศึกษาแก่สมาชิกของสังคม ด้วยกระบวนการต่างๆ เพื่อให้การบริหารงานบรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งได้แก่ การบริหารงานวิชาการ งานบุคลากร งานธุรการ งานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่ และงานสัมพันธ์กับชุมชน โดยอาศัยทรัพยากรต่างๆที่มีอยู่

การนต์ กรุณา (2542: 3) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สำคัญและจำเป็นสำหรับทุกคน เพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองดีมีคุณธรรม มีความรู้และความสามารถ ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขสมควรแก่สภาพตน

สมศักดิ์ คงเที่ยง (2542: 6) กล่าวว่า ในการบริหารสถานศึกษาเป็นการจัดการศึกษาให้ความรู้ ประสบการณ์และอบรมเยาวชนให้เป็นพลเมืองดีของชาติ เป็นการจัดการศึกษาตามนโยบายของรัฐ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

จากความหมายของการบริหารสถานศึกษา สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา คือ การบริหาร โดยมุ่งเน้นการจัดการศึกษาเป็นหลัก ตามภารกิจหลักของสถานศึกษาที่จะต้องจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียน โดยครอบคลุมทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาบุคลิกภาพ ศักยภาพในการศึกษาหาความรู้ ความรู้ ความสามารถ เป็นการจัดการศึกษาตามนโยบายของรัฐ เพื่อสร้างพลเมืองที่ดีและมีประสิทธิภาพ

2. ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่เป็นแกนนำสำคัญที่สุดที่มีบทบาทหน้าที่ในการบริหารให้การจัดการศึกษาสำเร็จบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ดั่งมีแนวคิด ของนักการศึกษาหลายท่านดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535: 26) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษามีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาเป็นอย่างมาก เพราะสถานศึกษาเป็นระบย่อยของระบบการศึกษา และระบบสังคม รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ดังนั้น การบริหารสถานศึกษายังต้องสร้างการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพด้วย

สุรัฐ ศิลปอนันต์ (2545: 133-134) กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาในการปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีคุณภาพไว้ว่า การบริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพผู้บริหารจะต้องแสดงความรับผิดชอบของทีมปรับปรุงสถานศึกษาให้ชัดเจนผู้นำของทีมนี้จะต้องมีความแข็งแกร่ง เป็นผู้คิดยุทธศาสตร์ในการทำงานของทีมและของสถานศึกษาเป็นผู้พาตัวเข้าแทรกแซงในกิจกรรมต่างๆ เมื่อจำเป็น

สมศักดิ์ คงเที่ยง (2542: 1-2) กล่าวว่า การดำเนินงานทั้งหลายในสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพและบังเกิดประสิทธิผลเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับการบริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ ดังนั้นในการบริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงานสถานศึกษา มีทักษะทางการบริหารการศึกษา เทคนิคและวิธีการในการบริหารงานด้านต่างๆของสถานศึกษา เพื่อการทำงานให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

สรุปได้ว่า ผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดในการบริหารสถานศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งการดำเนินการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาเป็นไปด้วยความถูกต้องเหมาะสมมีประสิทธิภาพ ตามมาตรฐานที่กำหนดซึ่งต้องใช้ความรู้ทั้งศาสตร์และศิลป์ เพื่อชักนำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกัน ปฏิบัติภารกิจในการจัดการศึกษาแก่เยาวชนให้มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของสังคมและประเทศชาติ

3. กระบวนการบริหารสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2546: 13) ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการบริหารสถานศึกษา จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการอย่างน้อย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ขั้นตอนที่ 2 การวางแผน ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินงานตามแผน และขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลและนำผลไปใช้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543: 17-18) ได้กล่าวถึงกระบวนการในการบริหารสถานศึกษาให้ได้มาตรฐานคุณภาพ ประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 4 ขั้นตอน คือ

1. การวางแผน เป็นการคิดเตรียมการไว้ล่วงหน้าเพื่อจะทำงานให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพในการวางแผนต้องมีการกำหนดเป้าหมาย แนวทางการดำเนินงาน ผู้รับผิดชอบงาน ระยะเวลาและทรัพยากรที่ต้องใช้ เพื่อทำงานให้บรรลุเป้าหมายตามต้องการ

2. การปฏิบัติงานตามแผน เมื่อสถานศึกษาได้วางแผนการปฏิบัติงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว บุคลากรก็ร่วมกันดำเนินการตามแผนที่จัดทำไว้ โดยในระหว่างการทำงานผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรทุกคนทำงานอย่างมีความสุข เช่น จัดสิ่งอำนวยความสะดวก สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการปฏิบัติ และกำกับติดตาม นิเทศ เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้มีการดำเนินงานตามแผน

3. การตรวจสอบประเมินผล ในระหว่างสถานศึกษามีการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ ควรมีการตรวจสอบประเมินผลเป็นระยะๆ เพื่อพิจารณาว่าการดำเนินงานเป็นไปในทิศทางที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้หรือไม่ การประเมินผลควรดำเนินงาน โดยวางกรอบการประเมิน จัดทำเครื่องมือ เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์แปลความหมายและตรวจสอบปรับปรุง เป็นต้น

4. การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน ผลของการประเมินสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากร และใช้ในการวางแผนต่อไปรวมทั้งจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศ เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในเรื่องต่างๆได้ เช่น การปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากร การวางแผนในระยะต่อไป และการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ เป็นต้น

สรุปได้ว่า กระบวนการบริหารสถานศึกษาประกอบด้วย กระบวนการอย่างน้อย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การวัดและประเมินผล และการนำผลการประเมิน เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข

4. ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา

การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษานั้นเป็นงานที่หลากหลาย มีทั้งงานในหน้าที่ งานนโยบายและงานฝากจากหน่วยงานราชการอื่นๆ นักวิชาการและนักการศึกษาได้กำหนดขอบข่ายงานบริหารในสถานศึกษา ดังนี้

Smith Krouse & Atkinson (1986; อ้างถึงใน นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์, 2540: 100) ได้แบ่งงานบริหารสถานศึกษาออกเป็น 7 ประเภท และเสนอแนะให้ผู้บริหารการศึกษาใช้เวลากับงานแต่ละประเภทดังนี้ งานบริหารวิชาการ ร้อยละ 40 งานบริหารบุคคล ร้อยละ 20 งานบริหารกิจการนักเรียน ร้อยละ 20 งานบริหารด้านสัมพันธ์กับชุมชน ร้อยละ 5 งานบริหารการเงิน ร้อยละ 5 งานบริหารอาคารสถานที่ ร้อยละ 5 และงานบริหารในหน้าที่ทั่วไปที่ควรทำ ร้อยละ 5

Gorton (1998; อ้างถึงใน สมบูรณ์ ตันยะ, 2534: 18) ได้สรุปภารกิจหลักของสถานศึกษาไว้ 7 ประการ ประกอบด้วย

1. ภารกิจด้านการบริหารบุคคล หมายถึง การกำหนดนโยบายการบริหารบุคคล การคัดเลือกการมอบหมายงาน แจ้งวัตถุประสงค์ของงาน สังเกตพฤติกรรมบุคลากร ประเมินผลการสอน ปรับปรุงพัฒนาการสอน ส่งเสริมความก้าวหน้าของบุคลากร ส่งเสริมความสามัคคีและช่วยเหลือครูแก้ปัญหา เป็นต้น

2. ภารกิจด้านกิจการนักเรียน หมายถึง การจัดบริการแนะแนว จัดปฐมนิเทศนักเรียน กำหนดนโยบายเกี่ยวกับวินัยและการลงโทษนักเรียน กำหนดมาตรการเกี่ยวกับความปลอดภัยนักเรียน การประสานงานกิจกรรมหลักสูตร จัดสวัสดิการต่างๆแก่นักเรียน และรายงานพฤติกรรมนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ เป็นต้น

3. ภารกิจด้านความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน หมายถึง การกำหนดนโยบายและมาตรการในการให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสถานศึกษาและบุคลากรของสถานศึกษามีส่วนร่วมกับชุมชน การช่วยเหลือกิจกรรมของสมาคมครู ผู้ปกครอง

4. ภารกิจด้านพัฒนาหลักสูตรและการสอน หมายถึง ช่วยเหลือในการกำหนดเป้าหมายของหลักสูตร ทำความกระจ่างในเนื้อหาของหลักสูตร จัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่อส่งเสริม การเรียนการสอน จัดการนิเทศภายในสถานศึกษา จัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาการสอนและช่วยเหลือการประเมินผลการเรียน

5. ภารกิจด้านการเงินและพัสดุ หมายถึง การจัดทำงบประมาณเงินรายได้ของสถานศึกษา จัดระบบตรวจสอบภายในการจัดซื้อ-จัดจ้าง การพัสดุ ระบบบัญชี เป็นต้น

6. ภารกิจด้านอาคารสถานที่ หมายถึง การวางแผนเกี่ยวกับการใช้อาคารสถานที่ การจัดระบบบำรุงซ่อมแซม ดูแลงานภารโรง จัดระบบการจอดยานพาหนะ เป็นต้น

7. ภารกิจด้านอื่นๆหมายถึง การจัดประชุมหรือสัมมนา จัดการประชุมสัมพันธ์สถานศึกษา ประเมินข้อดีข้อเสียของโปรแกรมการสอนและมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของสถานศึกษา เช่น การประกวดต่างๆ เป็นต้น

กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 33-38) ได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลไว้ 4 งาน คือ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคคลและงานการบริหารงานทั่วไป ประกอบด้วยขอบข่ายภารกิจ ดังนี้

1. การบริหารวิชาการ ประกอบด้วยขอบข่าย 12 ภารกิจ คือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้การวัดผลประเมินและผลเทียบโอนการศึกษา การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา การ

ส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น และประการสุดท้ายการส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

2. การบริหารงบประมาณ ประกอบด้วยขอบข่าย 7 ภารกิจ คือ การจัดทำ และเสนอของบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การตรวจสอบติดตามประเมินผลและรายงานผล การใช้เงินและผลการดำเนินงาน การระดมทรัพยากรและการลงทุนทางการศึกษา การบริหารการเงิน การบริหารบัญชี และประการสุดท้ายการบริหารพัสดุและทรัพย์สิน

3. การบริหารงานบุคคล ประกอบด้วยขอบข่าย 5 ภารกิจ คือ การวางแผน อัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ วินัยและการรักษาวินัย และประการสุดท้ายการออกจากราชการ

4. การบริหารทั่วไป ประกอบด้วยขอบข่าย 19 ภารกิจ คือ การดำเนินงาน ทางด้านธุรการ งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน งานพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูล สารสนเทศ การประสานและพัฒนาเครือข่ายสถานศึกษา การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร งาน เทคโนโลยีสารสนเทศ การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและบริหารทั่วไป การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม การจัดทำสำมะโนผู้เรียน การรับนักเรียน การส่งเสริมและ ประสานงานการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา งานส่งเสริม งานกิจการนักเรียน การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงาน การศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา งานประสาน ราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น การจัดระบบควบคุมในหน่วยงาน งานบริการ สาธารณะและประการสุดท้ายงานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น

การบริหารจัดการ

1. ความหมายของการบริหารจัดการ

การบริหารหรือการจัดการ เป็นศาสตร์แขนงหนึ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อการ ดำเนินกิจกรรมของหน่วยงานทุกระดับ โดยการบริหาร (Administration) นิยมใช้ในภาครัฐหรือ งานที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย และการจัดการ (Management) นิยมใช้ในภาคธุรกิจเอกชน ซึ่ง The Encyclopedia Americana ได้ขยายความว่า การบริหารและการจัดการใช้ทดแทนกันได้ คำว่า “การบริหาร” เป็นการจัดการงานบริหารระดับสูง ส่วน “การจัดการ” เป็นศิลปะของการประสาน องค์ประกอบหรือปัจจัยการผลิตเพื่อมุ่งความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร เป็นความสำเร็จตาม วัตถุประสงค์โดยอาศัยแรงงาน วัสดุ และเครื่องจักร นักวิชาการหลายท่าน ได้ให้ความหมายของการ บริหารจัดการไว้ดังนี้

Ernest (1973: 73) ให้คำจำกัดความของคำว่า การบริหารหรือการจัดการไว้ว่า การ บริหารหรือการจัดการ หมายถึง การดำเนินงานของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ร่วมกันปฏิบัติงานให้ บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยอาศัยปัจจัยทั้งหลาย ได้แก่ คน เงิน วัสดุสิ่งของ ซึ่งนับว่าเป็นอุปกรณ์

ของการจัดการนั้นๆรวมถึงกระบวนการจัดหน่วยงานและการใช้ทรัพยากรต่างๆให้การทำงานบรรลุเป้าหมายร่วมกัน

Lunenburg & Ornstein (1996: 47) ได้กล่าวถึงความแตกต่างระหว่างคำดังกล่าวกับการจัดการเชิงวิทยาศาสตร์ (Scientific Management) ว่า การบริหารจัดการจะให้ความสนใจประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวิธีการจัดโครงสร้างองค์การ โดยภาพรวม ในขณะที่การจัดการเชิงวิทยาศาสตร์จะสนใจการจัดการกับงานและคนงาน ซึ่งอาจสรุปได้ว่า ผู้ที่ใช้ในความหมายแตกต่างกันส่วนใหญ่จะเห็นว่า คำว่า การบริหาร ครอบคลุมภาพรวมขององค์การ ในขณะที่การจัดการมุ่งไปที่การจัดการกับทรัพยากร เพื่อให้บรรลุจุดหมาย และคำว่า “การบริหาร” ในที่นี้จะใช้ในความหมายว่า เป็นความพยายามใช้ศาสตร์และศิลป์จับใจผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกองค์การให้ร่วมมือร่วมใจดำเนินกิจกรรมเพื่อให้องค์การประสบความสำเร็จ ทั้งในเชิงประสิทธิผลและประสิทธิภาพ

Drucker (2006: 39) ประมาจารย์ด้านการจัดการ ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า “การบริหาร คือ การทำให้งานต่างๆขององค์การสำเร็จได้ โดยอาศัยคนอื่นเป็นผู้ทำ” (Management is Getting Things done Through Other People)

สุรัสวดี ราชกุลชัย (2552: 71) กล่าวว่า การจัดการ (Management) ใช้ในแวดวงของภาคเอกชน หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารปฏิบัติเพื่อนำไปสู่การบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายขององค์การ โดยอาศัยบุคลากรและทรัพยากรทางการบริหาร

วิโรจน์ สารรัตนะ (2555: 98) กล่าวว่า การบริหารจัดการเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ เป็นศาสตร์ (Science) เพราะเป็นองค์ความรู้ที่เกิดจากการสืบค้นหาความรู้ใหม่ๆ ด้วยวิธีการเชิงวิทยาศาสตร์ มีการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล มีการตั้งสมมติฐานและทดสอบสมมติฐาน เป็นศิลป์ (Art) เพราะบุคคลต้องใช้ทักษะและความรู้ทางการบริหารที่ได้รับการพัฒนา มาเป็นอย่างดี จากการทำงานร่วมกันกับบุคคลอื่นเพื่อให้บรรลุจุดหมายที่ตั้งไว้

สรุปได้ว่า การบริหารจัดการ หมายถึง กระบวนการที่เป็นแกนกลางในการขับเคลื่อนการปฏิบัติงานขององค์กร เพื่อจัดการกับปัจจัยต่างๆ ขององค์กรให้ขับเคลื่อนไปทิศทางเดียวกัน เพื่อให้เกิดความสัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายขององค์กร

2. ปัจจัยหรือทรัพยากรการบริหารจัดการ

การบริหารจัดการทุกประเภท จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยหรือทรัพยากรทางการบริหารจัดการที่สำคัญ ได้แก่ บุคลากร (Man) งบประมาณ (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Material) และการจัดการ (Management) หรือที่เรียกย่อๆว่า 4M's ถือเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ใช้ในการบริหาร เพราะการบริหารจะประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย ต้องอาศัยบุคลากรที่มีคุณภาพมีปริมาณเพียงพอ ต้องได้รับงบประมาณสนับสนุนการดำเนินการเพียงพอ ต้องมีวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับความต้องการของแผนงานและโครงการและต้องมีระบบการจัดการที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, 2552: 37)

ธงชัย สันติวงษ์ (2551: 82) และสมคิด บางโม (2558: 90) ได้กล่าวถึงปัจจัยในการจัดการที่เป็นมูลเหตุที่สำคัญและผู้บริหารทุกคนต้องสนใจในงานด้านการบริหารจัดการ คือ 1) คน (Man) ทรัพยากรบุคคล ที่ถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งที่จะก่อผลสำเร็จให้กับกิจการได้อย่างมาก ทั้งในแง่ของปริมาณและคุณภาพ 2) เครื่องจักร (Machine) คือ เครื่องจักร อุปกรณ์ที่จัดหาและซื้อมา

อย่างพิถีพิถัน เพื่อใช้ปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดและคุ้มค่า 3) เงินทุน (Money) นับเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ให้การสนับสนุนในการจัดหาทรัพยากรเพื่อหล่อเลี้ยงและเอื้ออำนวยให้กิจกรรมขององค์การดำเนินไป โดยไม่ติดขัด และ 4) วัสดุสิ่งของ (Material) ถือเป็นปัจจัยที่มีปริมาณและมูลค่าสูงไม่ต่างไปจากปัจจัยตัวอื่นๆ เพราะวัตถุดิบและสิ่งของเหล่านี้จะต้องมีการจัดหามาใช้ดำเนินการผลิต

DuBrin & Ireland (1993: 56) กล่าวว่า ทรัพยากรองค์การ ได้แก่ ทรัพยากรมนุษย์ ทรัพยากรทางการเงิน ทรัพยากรที่เป็นวัตถุดิบของและทรัพยากรสารสนเทศ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2545: 32) ได้สรุปว่า การจัดการเป็นเรื่องของการผสมผสานหรือบูรณาการทรัพยากรการจัดการ ประกอบด้วย คน (Man) เงิน (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Material) วิธีการ (Method) ตลาด (Market) ข้อมูลข่าวสาร (Information) และเวลา (Time)

ไตรรัตน์ จงจิตร (2546: 87) และเสกสิฐ เล้ากิจเจริญ (2550: 21) มีความเห็นสอดคล้องกันว่า หลักการ 4M's ได้แก่

1. ด้านบุคลากร หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ให้บริการหรือปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การบริหารการศึกษาในสถานศึกษาเป็นผู้จัดหาและใช้ทรัพยากรการบริหารอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นเงิน วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการเพื่อนำสถานศึกษาไปสู่ความเจริญก้าวหน้า บุคลากรจะต้องมีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการในการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เพื่อให้การดำเนินงานและการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษามีคุณภาพสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. ด้านงบประมาณ หมายถึง แผนการเงินของโรงเรียนที่จัดทำขึ้นโดยการกำหนดรายรับ รายจ่ายของงานโครงการต่างๆที่จะดำเนินการเพื่อให้การจัดสรรทรัพยากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เพื่อการเรียนการสอนของสถานศึกษา จะต้องมีการจัดสรรทรัพยากรและบริหารงานงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อจัดหาพัฒนาปรับปรุงซ่อมแซม และใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์อย่างประหยัดที่สุด เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนสูงสุด

3. ด้านวัสดุอุปกรณ์ หมายถึง การจัดซื้อการเรียนการสอน และนวัตกรรมที่มีคุณภาพและเพียงพอต่อการเรียนการสอน โดยมีระบบการจัดหาและบำรุงรักษาที่มีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งมีการบริการและส่งเสริมการใช้อย่างทั่วถึง และเป็นระบบการบริหารงานวัสดุอุปกรณ์ที่ดีจะนำไปสู่การบริหารจัดการเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เพื่อการดำเนินงานและการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพทำให้การใช้วัสดุอุปกรณ์เป็นไปอย่างเหมาะสมและเกิดคุณค่าตรงกับความต้องการของผู้บริหาร ครู และนักเรียน

4. ด้านการจัดการ หมายถึง กิจกรรมต่างๆที่กลุ่มบุคคลร่วมกันดำเนินการเพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุกๆด้าน นับตั้งแต่บุคลิกภาพความรู้ ความสามารถ พฤติกรรมและคุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกับกับความต้องการของสังคม โดยกระบวนการต่างๆที่อาศัยการควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคล และอาศัยทรัพยากรตลอดจนเทคนิคต่างๆอย่างเหมาะสม เพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่ การจัดการที่เหมาะสมและคำนึงถึงบุคลากร

งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์จะทำให้เกิดการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและนำไปสู่การพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการเทคโนโลยีและการสื่อสารตามเป้าหมายที่วางไว้

ปรีชา คัมภีร์ปกรณ์ (2547: 62) ได้เสนอความเห็นว่าเป็นทางบริหารการศึกษา 4M เป็น ทรัพยากรที่เป็นปัจจัยพื้นฐานเช่นเดียวกัน กล่าวคือ การบริหารการศึกษาจะประสบความสำเร็จ ตามเป้าหมาย ต้องอาศัยบุคลากรที่มีคุณภาพและปริมาณเพียงพอ ต้องได้รับงบประมาณสนับสนุน ดำเนินงานมากพอ ต้องมีวัสดุสิ่งของตามความต้องการของโครงการและแผนงาน และจะต้องมีระบบ บริหารที่ดีและมีประสิทธิภาพเพื่อใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด

สรุปได้ว่า ปัจจัยหรือทรัพยากรการบริหารจัดการ เป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้เกิด ความสำเร็จในการบริหารจัดการองค์กรตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย 4 ปัจจัยสำคัญ คือ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1. หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางการดำเนินชีวิตและวิถีปฏิบัติที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแก่พสกนิกรชาวไทยมานานกว่า 30 ปี ดังจะ เห็นได้ว่าปรากฏความหมายเป็นเชิงนัยเป็นครั้งแรกในพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในปี พ.ศ. 2517 ที่พระองค์ได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการพัฒนาบนหลัก แนวคิดพึ่งตนเอง เพื่อให้เกิดความพอมีพอกินพอใช้ของคนส่วนใหญ่ โดยใช้หลักของความ พอประมาณ การคำนึงถึงการมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง และทรงเตือนสติประชาชน คนไทยไม่ให้ประมาท และตระหนักถึงการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอนที่ถูกต้องตามหลักวิชา และการ มีคุณธรรมเป็นกรอบในการปฏิบัติและการดำรงชีวิตในช่วงที่ประเทศไทยประสบกับวิกฤตเศรษฐกิจ ในปี 2540 นับเป็นบทเรียนสำคัญที่ทำให้ประชาชนเข้าใจถึงผลจากการพัฒนาที่ไม่คำนึงถึงระดับ ความเหมาะสมกับศักยภาพของประเทศที่พึ่งพิงความรู้ เงินลงทุน จากภายนอกประเทศเป็นหลัก โดยไม่ได้สร้างความมั่นคงและเข้มแข็ง หรือสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีภายในประเทศ ให้สามารถพร้อมรับ ความเสี่ยงจากความผันผวนของปัจจัยภายในและภายนอกจนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจครั้งใหญ่ ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อสังคมไทย

ความเป็นมาของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ธีรพงษ์ มหาวิโร (2550: 19) กล่าวถึง ความเป็นมาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน แผนพัฒนากิจกรรมและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ได้พยายามนำเอาปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหัวใจสำคัญของการกำหนดแผนดังกล่าว แต่เนื่องจากความเข้าใจใน ความหมายของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แต่เนื่องจากความเข้าใจ ในความหมายของปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงที่มีความลึกซึ้ง ยังไม่เป็นที่เข้าใจและนำไปสู่การปฏิบัติ อย่างกว้างขวาง กอปรกับ รัฐบาลที่ผ่านมามีได้มีความพยายามที่จะนำแผนดังกล่าวมาใช้เป็นนโยบายในการพัฒนา กับรัฐบาลที่ ผ่านมาก็ได้มีความพยายามที่จะนำแผนดังกล่าวมาใช้เป็นนโยบายในการพัฒนาประเทศอย่างแท้จริง นโยบายที่ดินการเข้าถึงแหล่งทุนเป็นสำคัญกับมีผล ในการทำลาย ความสามารถในการพึ่งตนเองอัน

เป็นหัวใจสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง หรือนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจโดยการเน้นการเพิ่มอำนาจการใช้จ่ายของประชาชน โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบ-ในระยะยาว นโยบายเช่นนี้ย่อมสวนทางกับเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยเหตุผลดังกล่าว แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) จึงนำเอาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปรัชญานำทางโดยมุ่งพัฒนา สังคมให้อยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน (Green and Happiness Society) คนไทยมีความรู้คู่คุณธรรมนำความรู้ รู้เท่าทันโลก ครอบครัวยุบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติสุข เศรษฐกิจมีคุณภาพ เสถียรภาพ และเป็นธรรม สิ่งแวดล้อมมีคุณภาพและทรัพยากรยั่งยืน อยู่ภายใต้ระบบบริหารจัดการประเทศที่มีธรรมาภิบาล ดำรงไว้ซึ่งระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และพระราชาคณะได้อย่างมีศักดิ์ศรี

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550: 5-7)

กล่าวถึง ความเป็นมาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัส ชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 30 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจและเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ

อภิชาติ พันธเสน (2550: 31) กล่าวถึง ความเป็นมา หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการพัฒนาแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงเน้นพื้นฐานการพึ่งตนเองเป็นสำคัญโดยพยายามนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดขณะเดียวกันก็ต้องไม่เป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ หรือสิ่งแวดล้อมและถ้าหากเป็นไปได้ต้องฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้นด้วยหรือเป็นการพัฒนาที่เพิ่มพูนในทุกประเภทไม่ว่าทุนมนุษย์ซึ่งประกอบด้วย ความเพียรความสามารถสติปัญญาและการพัฒนาจิตตสันดานคือการช่วยเหลือแผ่ความซื่อสัตย์สุจริตที่ก่อให้เกิดการร่วมมือกันทำสิ่งที่เป็ประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวมทุนทางด้านกายภาพไม่ว่าจะเป็นเงินทุนเครื่องมือเครื่องจักรและเทคโนโลยีต่างๆช่วงเกิดสถานการณ์ดังกล่าวได้จะต้องปราศจากข้อของโลกรหรือความเห็นแก่ตัวมากจนเกินไปซึ่งจะทำให้เราสามารถมีชีวิตอยู่ได้โดยรู้จักพอคือพอมีพอกินหรือพอมีพอใช้และตั้งอยู่ในความไม่ประมาทซึ่งเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีสำหรับการพัฒนาประเทศ

สรุปได้ว่า ความเป็นมาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมีชีวิตอยู่ได้ โดยรู้จักพอ คือ พอมีพอกิน หรือพอมีพอใช้ และตั้งอยู่ในความไม่ประมาท โดยมุ่งพัฒนาสังคมให้อยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน คนไทยมีคุณธรรมนำความรู้ รู้เท่าทันโลก ครอบครัวยุบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติสุข เศรษฐกิจมีคุณภาพ เสถียรภาพและเป็นธรรม สิ่งแวดล้อมมีคุณภาพและทรัพยากรยั่งยืน

ความหมายหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550: 5-7) ได้ให้ความหมาย หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียง ซึ่งถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐทั้งในการบริหารและพัฒนาประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนา

เศรษฐกิจ ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆมาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน

แนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชประกอบด้วยกรอบแนวคิดคุณลักษณะค่านิยมเงื่อนไขแนวทางปฏิบัติและผลที่คาดว่าจะ ได้รับดังนี้

1. กรอบแนวคิดเป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทยสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาพวงนี้มีการรอดพ้นจากภัยและวิกฤตเพื่อความมั่นคงและยั่งยืนของการพัฒนา

2. คุณลักษณะเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับโดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลางและการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

3. ค่านิยมความพอเพียงจะต้อง ประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ

3.1 ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณมีหลักของความพอประมาณ 5 ประการจากข้อสรุปของสภาพพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติดังนี้

3.1.1 พอดีด้านจิตใจคือเข้มแข็งมีจิตสำนึกที่พอดีเมื่ออาหารประณีประนอม นึกถึงประโยชน์ส่วนรวม

3.1.2 พอดีด้านสังคมคือช่วยเหลือเกื้อกูลรู้จักสามัคคีสร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัวและชุมชน

3.1.3 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือ รู้จักใช้และจัดการอย่างฉลาดและรอบคอบและเกิดความยั่งยืนสูงสุด

3.1.4 พอดีด้านเทคโนโลยีคือรู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมและสอดคล้องต่อความต้องการเป็นประโยชน์ต่อสภาพแวดล้อมและเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมพัฒนาจากภูมิปัญญาชาวบ้านก่อน

3.1.5 พอดีด้านเศรษฐกิจคือเพิ่มรายได้ลดรายจ่ายดำรงชีวิตอย่างพอเพียงพออยู่ พอกินสมควรตามอัตภาพและฐานะของตน

3.2 ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนจนถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆอย่างรอบคอบมีหลักของความมีเหตุผล ดังนี้

3.2.1 ยึดความประหยัดตัดทอนค่าใช้จ่ายในทุกด้านลดความฟุ่มเฟือยในการดำรงชีพ

3.2.2 ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้องสุจริตแม้จะตกอยู่ในภาวะขาดแคลนในการดำรงชีวิต

3.2.3 ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์และแข่งขันในทางการค้าขาย

ประกอบอาชีพแบบต่อสู้กันอย่างรุนแรง

3.2.4 ไม่หยุดนิ่งที่หาทางให้ชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ยาก

3.2.5 ปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี ลดเลิกสิ่งชั่วกิเลสให้หมดสิ้นไป ไม่กรอกความชั่วให้เป็นเครื่องทำร้ายตนเองทำร้ายผู้อื่นพยายามเพิ่มพูนรักษาความดีที่มีอยู่ให้่องงามสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกลมีหลักของการมีภูมิคุ้มกัน ดังนี้

3.3.1 มีความรู้รอบคอบและระมัดระวัง

3.3.2 มีคุณธรรมซื่อสัตย์สุจริตขยันอดทนและแบ่งปัน

3.4 เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่างๆให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้นต้องอาศัยทั้งความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

3.4.1 เงื่อนไขความรู้ประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้านความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

3.4.2 เงื่อนไขคุณธรรมที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วยมีความตระหนักในคุณธรรมมีความซื่อสัตย์สุจริตมีความอดทนมีความขยันหมั่นเพียรใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิตไม่โลภไม่ตระหนี่

3.5 แนวทางปฏิบัติและผลที่คาดว่าจะได้รับจากการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืนพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้านทั้งด้านเศรษฐกิจสังคมสิ่งแวดล้อมความรู้และเทคโนโลยี

สุชาติ นันทะไชย (2548: 6) ได้กล่าวถึงการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า การบริหารจัดการสถานศึกษาให้เป็นสถานศึกษาที่ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถดำเนินงาน คือ

1. กำหนดแนวคิดของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไว้ในวิสัยทัศน์ของโรงเรียน
2. จัดตั้งคณะกรรมการโครงการเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนที่รับผิดชอบ การพิจารณาดำเนินการจัดการเรียนการสอนเศรษฐกิจพอเพียงในรูปแบบต่าง ๆ
3. สสำรวจสภาพปัจจุบันและปัญหาของโรงเรียน และชุมชน เพื่อกำหนดเป็นแผนงานโครงการ และแผนปฏิบัติงานภายใต้กรอบแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
4. กำหนดนโยบายให้มีการดำเนินกิจกรรมโครงการต่างๆโดยให้ผู้ปกครองชุมชน และนักเรียนเขามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
5. สนับสนุน ติดตาม ประเมินผลและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นความมั่นคงและยั่งยืน
6. ประชาสัมพันธ์แนวคิดและเผยแพร่ผลงานให้ผู้ปกครองและชุมชนได้ทราบและมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

7. แสวงหาความร่วมมือ ความช่วยเหลือจากหน่วยงานในชุมชนและหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและเอกชน

เจริญ อภิไชย (2551: 23) ได้กล่าวถึง การบริหารสถานศึกษาโดยการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการกำหนดนโยบายและแนวทางในการจัดการสถานศึกษา โดยใช้หลักในการบริหารจัดการและประสานกับทุกภาคส่วนในการใช้ทรัพยากร การบริหารทั้งด้านบุคลากรงบประมาณ สภาพแวดล้อมอย่างคุ้มค่าเป็นประโยชน์สูงสุด เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพและสามารถพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่างๆได้

กรอบแนวคิด

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากและวิกฤติ เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550: 10)

คุณลักษณะ

เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลางและพัฒนาอย่างเป็นขั้นต่อน

คำนิยาม

ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะดังนี้

1. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ
2. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นอย่างรอบคอบ
3. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

เงื่อนไข

การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่างๆให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

1. เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ
 2. เงื่อนไขคุณธรรม ประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ไม่โลภ ไม่ตระหนี่แนวทางปฏิบัติ/ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการนำเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี
- หลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว แสดงดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9

จากการศึกษาหลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 สรุปได้ว่า ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางการดำเนินชีวิตและวิถีปฏิบัติที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรง รัชกาลที่ 9 มีพระราชดำรัสชี้แนะแก่พสกนิกรชาวไทยมานาน เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็นโดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากและวิกฤติ เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

2. การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา

ในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาคการศึกษานั้น จะต้องมุ่งพัฒนาที่ตัวครูก่อนเป็นอันดับแรก เพราะครูถือว่าเป็นทรัพยากรที่สำคัญ ในการถ่ายทอดความรู้ และปลูกฝังสิ่งต่าง ๆ ให้แก่เด็ก ดังนั้น จึงควรส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถ่องแท้ก่อน เพราะเมื่อครูเข้าใจ ครูก็จะได้เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็กได้ ครูจะสอนให้เด็กรู้จักพอ ครูจะต้องรู้จักพอก่อน โดยอยู่อย่างพอเพียงและเรียนรู้ไปพร้อมกับเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ต้องมีสติในการเลือกรับข้อมูลต่างๆ ที่เขามารู้อีกเลือกรับและรู้จักต่อยอดองค์ความรู้ที่มีอยู่ หมั่นศึกษาเพิ่มพูนความรู้อย่างเป็นขั้นเป็นตอน ไม่ก้าวกระโดด ในการเลือกรับข้อมูลนั้น ต้องรู้จักพิจารณารับอย่าง

เป็นขั้นเป็นตอน รู้จักแก้ไขปัญหาอย่างเป็นขั้นเป็นตอน ประเมินความรู้และสถานการณ์อยู่ตลอดเวลา จะได้รู้จักและเตรียมความพร้อมที่จะรับมือกับสภาพและผลจากการเปลี่ยนแปลงในมิติต่างๆ ได้อย่างรอบคอบและระมัดระวัง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550: 10)

เป้าหมายสำคัญของการขับเคลื่อน คือ การทำให้เด็กรู้จักความพอเพียง ปลูกฝัง อบรม บ่มเพาะให้เด็กมีความสมดุลทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมโดยสอดแทรกแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้เข้าเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรสาระการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อสอนให้เด็กรู้จักการใช้ชีวิตได้อย่างสมดุล ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่างๆ รู้จักอยู่ร่วมกับผู้อื่น รู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และแบ่งปัน มีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม และเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ค่านิยม ความเป็นไทยท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงต่างๆ รู้ว่าตนเองเป็นองค์ประกอบหนึ่งในสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมของโลก การกระทำของตนย่อมมีผลและเชื่อมโยงกับสภาพแวดล้อมในโลกที่ตนเองเป็นสมาชิกอยู่ด้วย ซึ่งการจะบรรลุเป้าหมายดังกล่าวข้างต้น สิ่งสำคัญคือ ครูจะต้องรู้จักบูรณาการเรียนการสอน ให้เด็กและเยาวชนเห็นถึงความเชื่อมโยงในมิติต่างๆ ทั้งด้านสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม สังคม และเศรษฐกิจ ซึ่งความเป็นองค์รวมนี้อาจเกิดขึ้นได้ ครูต้องใช้ความรู้และคุณธรรมเป็นปัจจัยในการขับเคลื่อน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550: 10)

วัตถุประสงค์

เพื่อให้สถานศึกษานำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติในทุกระดับได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล เกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการดำเนินชีวิตบนพื้นฐานของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง

วิสัยทัศน์

กระทรวงศึกษาธิการ มุ่งพัฒนาสถานศึกษาในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลสู่การดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของผู้เรียน ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ยุทธศาสตร์และแนวทางการขับเคลื่อน

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

แนวทางการขับเคลื่อน

1. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยแนวทางการนำแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษา
2. จัดทำแนวทางการจัดการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนทุกระดับการศึกษา โดยสอดแทรกสาระเศรษฐกิจพอเพียงไว้ในสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้เกิดการพัฒนาตามลำดับโดยเริ่มให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้อัตนบุคคลและครอบครัว รู้จักนำไปประยุกต์ใช้ นำไปขยายผลในครอบครัวและชุมชนเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและประเทศ
3. จัดทำแนวทางการจัดระบบบริหารจัดการของสถานศึกษาตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาบุคลากร

แนวทางการขับเคลื่อน

1. อบรมสัมมนาผู้บริหารการศึกษาให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. ฝึกอบรมและพัฒนา ผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษากลุ่มเป้าหมาย ให้สามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการสู่การเรียนการสอนและการบริหารจัดการ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การขยายผลและพัฒนาเครือข่ายแนวทางการขับเคลื่อน

1. ให้สถานศึกษาที่เป็นแบบอย่างเข้าไปช่วยเหลือพัฒนาสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ 1 : 10 แห่ง ในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการบริหารจัดการ
2. ให้มีระบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และส่งเสริม สนับสนุน ประสานการดำเนินงานของเครือข่าย
3. จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศและเชื่อมโยงเครือข่ายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

แนวทางการขับเคลื่อน

1. เผยแพร่การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการศึกษาโดยจัดทำสื่อรูปแบบต่าง ๆ
2. เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ความก้าวหน้าของการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนากระบวนการติดตามและประเมินผลแนวทางการ

ขับเคลื่อนในการติดตามและประเมินผล เพื่อทราบการดำเนินงานด้านการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการและการพัฒนาเครือข่าย โดยมีแนวทางในการดำเนินงาน ดังนี้

1. จัดให้มีคณะกรรมการติดตามประเมินผลระดับกระทรวง ระดับภูมิภาคและระดับสถานศึกษา โดยให้คณะกรรมการมีหน้าที่ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานในภาพรวม ระดับภูมิภาคและสถานศึกษา
 2. กำหนดรูปแบบ แนวทาง เครื่องมือและคู่มือในการติดตามและประเมินผล
 3. ดำเนินการติดตามประเมินผลและรายงานผลตัวชี้วัดความสำเร็จการติดตามประเมินผลได้กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จไว้ 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านการพัฒนาบุคลากร
- สรุป การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา เป็นแนวทางให้สถานศึกษานำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติในทุกระดับได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล เกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการดำเนินชีวิตบนพื้นฐานของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง

3. การจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3.1 หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบองค์ประกอบหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ 2 เงื่อนไข (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550: 174-175) ดังนี้

1. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีต่อความจำเป็นและเหมาะสมกับฐานะของตนเอง สังคม สิ่งแวดล้อม รวมทั้งวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น ไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป และต้องไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

2. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจดำเนินการอย่างมีเหตุผลตามหลักวิชาการหลักกฎหมาย หลักคุณธรรมและวัฒนธรรมที่ดีงาม โดยคำนึงถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องอย่างถ่วงถ่วง “รู้จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส อุปสรรค” และคาดการณ์ ผลที่จะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ “รู้เขา รู้เรา รู้จักเลือกนำสิ่งที่ดีและเหมาะสมมาประยุกต์ใช้”

3. การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากทั้งในและต่างประเทศ เพื่อให้สามารถบริหารความเสี่ยงปรับตัวและรับมือได้อย่างทันที่

โดยมีเงื่อนไขของการตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่างๆให้อยู่ในระดับพอเพียง 2 ประการ ดังนี้

1. เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆที่เกี่ยวข้องรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในการปฏิบัติ

2. เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

ผู้วิจัยจึงได้นำองค์ประกอบหลักทั้ง 3 องค์ประกอบ คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และเงื่อนไขสำคัญ 2 ประการ คือ เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม มาใช้ในการวิจัยครั้งนี้

3.2 องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้

นักการศึกษาหลายท่านได้นำเสนอเกี่ยวกับระบบการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

Tyler (1950: 55) ได้นำเสนอองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ไว้ 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้ ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ต้องกำหนดจุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้ให้ชัดเจน

2. กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ ในชั้นสอนจำเป็นต้องเลือกจัดเนื้อหาและกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

3. การประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ต้องให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้และการจะพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพนั้น จุดสำคัญอยู่ที่การนำข้อมูลเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนไปใช้ให้เป็นประโยชน์

Brown และคนอื่นๆ (1977: 91) ได้นำเสนอองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ไว้ 4 องค์ประกอบหลัก 7 องค์ประกอบย่อย ดังนี้

1. จุดมุ่งหมาย ในการจัดการเรียนรู้มีจุดมุ่งหมายอะไรบ้างที่จะต้องการให้บรรลุผลสำเร็จ โดยผู้สอนต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์และเนื้อหาให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้
วัตถุประสงค์และเนื้อหา เป็นสิ่งแรกที่ผู้สอนต้องกำหนดให้แน่นอนว่าเมื่อเรียนบทเรียนนั้นแล้ว ผู้เรียนจะบรรลุถึงวัตถุประสงค์ซึ่งจะต้องเป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่สามารถวัดหรือสังเกตได้และการกำหนดวัตถุประสงค์ของการเรียนต้องเลือกเนื้อหาบทเรียนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อผลของการเรียนรู้ที่กำหนดไว้

2. สภาพการณ์ ผู้สอนควรจัดสภาพการณ์เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนอย่างได้ผลดีให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งต้องมีการเลือกประสบการณ์ที่เหมาะสมกับผู้เรียนโดยเน้นถึงสภาพความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อการจัดรูปแบบหรือวิธีการเรียนที่เหมาะสม

2.1 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เป็นการจัดประสบการณ์ในรูปแบบลักษณะกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ ขั้นนี้ผู้สอนต้องเลือกประสบการณ์ที่ดีที่สุดสำหรับผู้เรียนแต่ละคน แบ่งออกได้เป็นหลายรูปแบบ เช่น การฝึกให้คิด การอภิปราย การเขียน การอ่าน การฟัง เป็นต้น

2.2 การจัดรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นการจัดเพื่อให้ผู้เรียนสามารถรับพฤติกรรมและเนื้อหาบทเรียน การจัดรูปแบบการจัดการเรียนรู้ สามารถทำได้โดยการจัดห้องตามขนาดผู้เรียน หากผู้เรียนกลุ่มใหญ่ผู้สอนมักใช้วิธีการบรรยายในห้องเรียนใหญ่หากกลุ่มผู้เรียนมีขนาดกลาง หรือเล็ก ก็ใช้การบรรยายโดยมีการซักถามโต้ตอบกัน และควรมีการใช้สื่อการจัดการเรียนรู้ร่วมด้วย แต่ถ้ามีผู้เรียนเพียงคนเดียวจะใช้การศึกษารายบุคคลในลักษณะของการใช้สื่อประสม

3. ทรัพยากรหรือแหล่งวิชาการ ผู้สอนจะต้องทราบว่า มีแหล่งทรัพยากรหรือแหล่งวิชาการใดบ้างที่จัดว่าจำเป็นต่อการจัดประสบการณ์แก่ผู้เรียน ซึ่งการนี้มุ่งหมายถึงทางด้านบุคลากรการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือที่เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ตลอดจนการจัดสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆในการจัดการเรียนรู้ด้วย

3.1 บุคลากร หมายถึง บุคคลทุกคนที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ตั้งนั้น ผู้สอนจึงหมายถึงผู้สอนหรือวิทยากรผู้ถ่ายทอดความรู้ไปยังผู้เรียน ผู้สอนจะต้องมีบทบาทในการใช้สื่อการจัดการเรียนรู้เป็นผู้จัดสภาพแวดล้อมและจัดประสบการณ์เรียนรู้แก่ผู้เรียนเป็นผู้นำการอภิปรายและแนะนำสิ่งต่างๆตลอดจนแก้ไขปัญหาแก่ผู้เรียนและต้องมีความสัมพันธ์กับผู้สอนคนอื่นๆเพื่อปรึกษาหรือวางแผนการจัดการเรียนรู้และแก้ไขปัญหาต่างๆในกระบวนการจัดการเรียนรู้ เพื่อการปรับปรุงแก้ไขร่วมกัน บทบาทของผู้เรียนนั้น อาจเป็นผู้ช่วยในการตั้งจุดมุ่งหมายการเรียนการจัดการเรียนรู้อาจารย์เตรียมกิจกรรมต่างๆการใช้สื่อตลอดจนการวัดและประเมินผลด้วย

3.2 วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือ เป็นสิ่งช่วยเกื้อกูลในการที่จะจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนเพื่อให้การจัดการเรียนรู้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เช่น เครื่องเทปบันทึกเสียง เครื่องฉายสไลด์ เครื่องฉายภาพยนตร์ คอมพิวเตอร์ เป็นต้น และประเภทสื่อ

การศึกษา เพื่อการเรียนรู้ เช่นเอกสารประกอบการสอน หนังสือพิมพ์ แบบจำลอง การ์ตูน รายการวิทยุ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน วีดิทัศน์

3.3 สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง การจัดสภาพห้องเรียนตามขนาดของกลุ่มผู้เรียน เพื่อให้การจัดสภาพการเรียนรู้นั้นดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและเหมาะสมตลอดจนการจัดวัสดุอุปกรณ์และสื่อการจัดการเรียนรู้ เพื่อความสะดวกในการใช้ด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกและสถานที่เรียนเหล่านี้ ได้แก่ ห้องเรียน ห้องสมุด ห้องสื่อการศึกษา ห้องปฏิบัติการ และห้องนันทนาการ เป็นต้น

4. ผลลัพธ์ เป็นการพิจารณาว่าผลลัพธ์ที่ได้มานั้น สำเร็จตามจุดมุ่งหมายมากน้อยเพียงใด มีสิ่งใดบ้างที่จำเป็นต้องแก้ไขปรับปรุง ซึ่งทางนี้หมายถึง การประเมินผลและการพิจารณาเพื่อสอนและปรับปรุงระบบการจัดการเรียนรู้ให้ดีขึ้น

4.1 การประเมินผลและการปรับปรุง เป็นขั้นตอนสุดท้ายในระบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อเป็นการประเมินผลว่า หลังจากการจัดการเรียนรู้แล้วผู้เรียนได้รับประสบการณ์เรียนรู้อะไรบ้างและสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ การประเมินผลจะทำให้ผู้สอนสามารถทราบได้ว่า ระบบการจัดการเรียนรู้นั้น มีข้อบกพร่องอะไรบ้าง เช่น แผนการจัดการเรียนรู้จุดมุ่งหมายสื่อการจัดการเรียนรู้ เนื้อหาหรือแม้แต่ความพร้อมของตัวผู้เรียนเอง เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆเหล่านั้นต่อไป

Gerlach & Ely (1980: 42) ได้นำเสนอองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ไว้ 10 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การกำหนดวัตถุประสงค์ ระบบการจัดการเรียนรู้นี้จะเริ่มต้น การจัดการเรียนรู้ด้วยการกำหนดวัตถุประสงค์ของการเรียนขึ้นมาก่อน โดยควรเป็นวัตถุประสงค์เฉพาะหรือวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติและผู้สอนสามารถวัดหรือสังเกตได้
2. การกำหนดเนื้อหา เป็นการเลือกเนื้อหาที่เหมาะสมเพื่อกำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และบรรลุถึงวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ตั้งไว้
3. การประเมินผลพฤติกรรมเบื้องต้น เป็นการประเมินผลก่อนการเรียน เพื่อให้ทราบถึงพฤติกรรมและภูมิหลังของผู้เรียนก่อนที่จะเรียนเนื้อหาที่ว่าผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในเรื่องที่จะสอนนั้นมากน้อยเพียงใดทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางที่จะจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม
4. การกำหนดกลยุทธ์ของวิธีการจัดการเรียนรู้ การกำหนดกลยุทธ์ของวิธีการจัดการเรียนรู้เป็นวิธีการของผู้สอนในการใช้ความรู้เรื่องราวเลือกทรัพยากรและกำหนดบทบาทของผู้เรียนในการเรียนซึ่งเป็นแนวทางเฉพาะเพื่อช่วยให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 แบบ คือ

4.1 การจัดการเรียนรู้แบบเตรียมเนื้อหา ความรู้ให้แก่ผู้เรียนโดยสมบูรณ์ ทั้งหมดเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนป้อนความรู้ให้แก่ผู้เรียน โดยการใช้สื่อต่างๆได้แก่ การจัดการเรียนรู้แบบบรรยายหรือแบบอภิปรายซึ่งผู้เรียนไม่จำเป็นต้องค้นคว้าหาความรู้ใหม่ด้วยตนเองแต่อย่างใด

4.2 การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนมีบทบาทเพียงเป็นผู้เตรียมสื่อ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆในการเรียน เป็นการจัดสภาพการณ์ เพื่อให้การเรียนรู้บรรลุ ตามจุดมุ่งหมาย โดยที่ผู้เรียน ต้องค้นคว้าหาความรู้เอาเอง

5. การจัดแบ่งกลุ่มผู้เรียน การจัดแบ่งกลุ่มผู้เรียน เป็นการจัดกลุ่มผู้เรียนให้เหมาะสมกับวิธีสอน และการเรียนรู้ร่วมกันอย่างเหมาะสมซึ่งต้องพิจารณาจากวัตถุประสงค์ เนื้อหา และวิธีการจัดการเรียนรู้ด้วย

6. การกำหนดเวลาเรียน การกำหนดเวลาเรียน การกำหนดเวลาหรือการใช้เวลาในการจัดการเรียนรู้ จะขึ้นอยู่กับเนื้อหาที่จะเรียนวัตถุประสงค์สถานที่และความสนใจของผู้เรียน

7. การจัดสถานที่เรียน การจัดสถานที่เรียนการจัดสถานที่เรียนจะขึ้นอยู่กับขนาดของกลุ่มผู้เรียนและวิธีการจัดการเรียนรู้ ดังนั้น จึงควรมีสถานที่เรียนหรือห้องเรียนในลักษณะต่างกัน 3 ขนาด คือ

7.1 ห้องเรียนขนาดใหญ่ สามารถสอนได้ครั้งละ 50-300 คน

7.2 ห้องเรียนขนาดเล็กเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มย่อย

7.3 ห้องเรียนแบบเสรีหรืออิสระเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนตามลำพัง ซึ่งอาจเป็นห้องศูนย์สื่อการจัดการเรียนรู้ที่มีห้องเรียนรายบุคคล

8. การเลือกสรรทรัพยากร การเลือกสรรทรัพยากรเป็นการที่ผู้สอนเลือกสื่อการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีการจัดการเรียนรู้ และขนาดของกลุ่มผู้เรียน เพื่อให้การจัดการเรียนรู้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

9. การประเมินผล การประเมินผลพฤติกรรมของผู้เรียนอันเกิดจากกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนด้วยกันเอง ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน หรือระหว่างผู้เรียนกับสื่อการจัดการเรียนรู้ การประเมินผลผลการเรียนเป็นสิ่งสำคัญมากในการเรียนและเป็นกระบวนการขั้นสุดท้ายของระบบการจัดการเรียนรู้ที่ยึดวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้เป็นหลักในการดำเนินงาน

10. การวิเคราะห์ข้อมูลย้อนกลับ การวิเคราะห์ข้อมูลย้อนกลับเมื่อขั้นตอนของการประเมินผลเสร็จสิ้นลงแล้วก็จะทำให้ทราบได้ว่า ผลที่เกิดขึ้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้มากน้อยเพียงใดถ้าผลที่เกิดขึ้นนั้น ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ก็ต้องทำการวิเคราะห์ผลหรือย้อนกลับมาพิจารณาว่า ในการดำเนินงานตั้งแต่ต้นนั้น มีข้อบกพร่องอะไรบ้างในระบบหรือมีปัญหาประการใดบ้าง ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขระบบการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

จิตติมา วรณศรี (2557: 44-45) ได้นำเสนอองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ไว้ 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายการเรียนรู้ จุดมุ่งหมายการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนนั้นเกิดการเรียนรู้และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา และมาตรฐาน/ตัวชี้วัดรายวิชา

2. สารการเรียนรู้ การกำหนดเนื้อหาสาระในการจัดการเรียนรู้ต้องสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์การเรียนรู้และจุดมุ่งหมายหลักสูตร

3. กิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถบรรลุผลตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ได้นั้น ขึ้นอยู่กับกิจกรรมการเรียนรู้ที่ต้องมีความสอดคล้องกับแนวทางการจัดกิจกรรมในหลักสูตรสถานศึกษา

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การตรวจสอบว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทักษะความสามารถ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สถานศึกษาสามารถวัดและประเมินผลโดยการกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล เครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบ ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับแนวทางการวัดและประเมินในสถานศึกษา

จากการศึกษาองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ที่นักการศึกษาหลายท่านได้นำเสนอไว้ ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์องค์ประกอบ ของการจัดการเรียนรู้ ดังแสดงในตาราง ดังนี้

ตาราง 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้

แหล่งที่มา	Tyler	Brown and other	Gerlach & Ely	จิตติมาวรรณศรี	ความถี่
	1950	1977	1980	2557	
องค์ประกอบ					
1. จุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้/ การกำหนดวัตถุประสงค์	✓	✓	✓	✓	4
2. กิจกรรมการจัดการเรียนรู้/ สภาพการณ์/การกำหนดกลยุทธ์ วิธีการจัดการเรียนรู้	✓	✓	✓	✓	4
3. การประเมินผลการจัดการเรียนรู้	✓				1
4. ทรัพยากรหรือแหล่งวิชาการ/ การเลือกสรรทรัพยากร		✓	✓		2
5. ผลลัพธ์ การประเมินผลและการปรับปรุง/การประเมินผลผู้เรียน/การวัดและประเมินผล การเรียนรู้		✓	✓	✓	3
6. การกำหนดเนื้อหา/สาระ การเรียนรู้			✓	✓	2
7. การประเมินผลพฤติกรรมเบื้องต้น			✓		1
8. การจัดแบ่งกลุ่มผู้เรียน			✓		1
9. การกำหนดเวลาเรียน			✓		1

ตาราง 1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	แหล่งที่มา	Brown and other	Gerlach & Ely	จิตติมาวรรณศรี	ความถี่
	1950	1977	1980	2557	
10. การจัดสถานที่เรียน			✓		1
11. การวิเคราะห์ข้อมูลย้อนกลับ			✓		1

จากตาราง 1 พบว่า องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้จากแนวคิดของนักการศึกษาเมืองค์ประกอบที่สอดคล้องกัน จำนวน 5 องค์ประกอบ คือ 1) จุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้/การกำหนดวัตถุประสงค์ 2) กิจกรรมการจัดการเรียนรู้/สภาพการณ์/การกำหนดกลยุทธ์วิธีการจัดการเรียนรู้ 3) ทฤษฎีหรือแหล่งวิชาการ/การเลือกสรรทรัพยากร 4) ผลลัพธ์ การประเมินผลและการปรับปรุง/การประเมินผลผู้เรียน/การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และ 5) การกำหนดเนื้อหา/สาระการเรียนรู้ ผู้วิจัยจึงนำองค์ประกอบมาปรับข้อความให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความมุ่งหมายของการวิจัย และจัดเรียงองค์ประกอบ ได้ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้
2. การกำหนดเนื้อหา/สาระการเรียนรู้
3. กลยุทธ์วิธีการจัดการเรียนรู้ .
4. การเลือกแหล่งเรียนรู้และทรัพยากร
5. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การศึกษาเอกสาร หลักการ และแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับแต่ละองค์ประกอบ เพื่อกำหนดตัวชี้วัดสำหรับแต่ละองค์ประกอบ

1. จุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้

Tyler (1950: 55) ได้อธิบายเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ไว้ว่า จุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้ ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ต้องกำหนดจุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้ให้ชัดเจน Brown และคนอื่นๆ (1977: 91) ได้อธิบายเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ไว้ว่าจุดมุ่งหมาย ในการจัดการเรียนรู้นี้ มีจุดมุ่งหมายอะไรบ้างที่จะต้องการให้บรรลุผลสำเร็จ โดยผู้สอนต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์และเนื้อหาให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

วัตถุประสงค์และเนื้อหา เป็นสิ่งแรกที่ผู้สอนต้องกำหนดให้แน่นอนว่า เมื่อเรียนบทเรียนนั้นแล้ว ผู้เรียนจะบรรลุถึงวัตถุประสงค์ซึ่งจะต้องเป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่สามารถวัดหรือสังเกตได้และการกำหนดวัตถุประสงค์ของการเรียนต้องเลือกเนื้อหาบทเรียนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อผลของการเรียนรู้ที่กำหนดไว้

Gerlach & Ely (1980: 42) ได้อธิบายเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ไว้ว่า การกำหนดวัตถุประสงค์ ระบบการจัดการเรียนรู้จะเริ่มต้น การจัดการเรียนรู้ด้วยการกำหนด วัตถุประสงค์ของการเรียนขึ้นมาก่อน โดยควรเป็นวัตถุประสงค์เฉพาะหรือวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม ที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติและผู้สอนสามารถวัดหรือสังเกตได้

จิตติมา วรธรรมศรี (2557: 44-45) ได้อธิบายเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ไว้ว่า จุดมุ่งหมายการเรียนรู้ คือ จุดมุ่งหมายการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนนั้นเกิดการเรียนรู้และมีคุณลักษณะอัน พึงประสงค์ ต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา และมาตรฐาน/ตัวชี้วัดรายวิชา

เมื่อพิจารณาหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ 2 เงื่อนไข (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550: 174-175) คือ

1. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีต่อความจำเป็นและเหมาะสม กับฐานะของตนเอง สังคม สิ่งแวดล้อม รวมทั้งวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น ไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป และต้องไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

2. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจดำเนินการอย่างมีเหตุผลตามหลัก วิชาการหลักกฎหมาย หลักคุณธรรมและวัฒนธรรมที่ดีงาม โดยคำนึงถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องอย่างถ่วงถ่วง “รู้จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส อุปสรรค” และคาดการณ์ ผลที่จะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ “รู้เขา รู้เรา รู้จัก เลื่อนนำสิ่งที่ดีและเหมาะสมมาประยุกต์ใช้”

3. การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากทั้งในและต่างประเทศ เพื่อให้สามารถบริหารความเสี่ยงปรับตัวและรับมือได้อย่างทันที่

โดยมีเงื่อนไขของการตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับ พอเพียง 2 ประการ ดังนี้

1. เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่ เกี่ยวข้องรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการ วางแผนและความระมัดระวังในการปฏิบัติ

2. เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักใน คุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การกำหนดเป้าหมายของ การจัดการเรียนรู้ ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนโดยคำนึงถึงหลักการและเงื่อนไขของการตัดสินใจตาม หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยผู้วิจัยได้กำหนดตัวชี้วัดด้านจุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 ตัวชี้วัด ดังนี้

1. มีจุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้ ด้านความพอประมาณ ครอบคลุม ความรู้ การปฏิบัติ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน

2. มีจุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้ ด้านความมีเหตุผล ครอบคลุมความรู้ การปฏิบัติ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน

3. มีจุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้ ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ครอบคลุมความรู้ การปฏิบัติ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน

4. มีจุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้ เจาะลึกสำคัญด้านเงื่อนไขความรู้ สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ 3 องค์ประกอบหลัก

5. มีจุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้ เจาะลึกสำคัญด้านเงื่อนไขคุณธรรม สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ 3 องค์ประกอบหลัก

2. การกำหนดเนื้อหา/สาระการเรียนรู้

Gerlach & Ely (1980: 42) ได้อธิบายเกี่ยวกับการกำหนดเนื้อหา/ สาระการเรียนรู้ไว้ว่าเป็นการเลือกเนื้อหาที่เหมาะสมเพื่อกำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และบรรลุถึง วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ตั้งไว้

จิตติมา วรณศรี (2557: 44-45) ได้อธิบายเกี่ยวกับการกำหนดเนื้อหา/ สาระการเรียนรู้ไว้ว่า การกำหนดเนื้อหาสาระในการจัดการเรียนรู้ต้องสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และจุดมุ่งหมายหลักสูตร

เมื่อพิจารณาหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ 2 เงื่อนไข (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550: 174-175) คือ

1. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีต่อความจำเป็นและเหมาะสมกับฐานะของตนเอง สังคม สิ่งแวดล้อม รวมทั้งวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น ไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป และต้องไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

2. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจดำเนินการอย่างมีเหตุผลตามหลัก วิชาการหลักกฎหมาย หลักคุณธรรมและวัฒนธรรมที่ดีงาม โดยคำนึงถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องอย่างถ่วงถ่วง “รู้จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส อุปสรรค” และคาดการณ์ ผลที่จะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ “รู้เขา รู้เรา รู้จัก เลื่อนนำสิ่งที่ดีและเหมาะสมมาประยุกต์ใช้”

3. การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากทั้งในและต่างประเทศ เพื่อให้สามารถบริหารความเสี่ยงปรับตัวและรับมือได้อย่างทันที่

โดยมีเงื่อนไขของการตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับ พอเพียง 2 ประการ ดังนี้

1. เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในการปฏิบัติ

2. เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักใน คุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

สรุปได้ว่า การกำหนดเนื้อหา/ สาระการเรียนรู้ หมายถึง การกำหนดเนื้อหา สาระในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเกิดจากการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เข้ากับเนื้อหาของ

รายวิชาตามหลักสูตร สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ โดยผู้วิจัยได้กำหนดตัวชี้วัดด้านการกำหนดเนื้อหา/สาระการเรียนรู้ จำนวน 5 ตัวชี้วัด ดังนี้

1. มีการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อเลือกเนื้อหาบทเรียนเพื่อนำมาจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการร่วมกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณ โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ที่กำหนดไว้
2. มีการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อเลือกเนื้อหาบทเรียนเพื่อนำมาจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการร่วมกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีเหตุผล โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ที่กำหนดไว้
3. มีการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อเลือกเนื้อหาบทเรียนเพื่อนำมาจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการร่วมกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ที่กำหนดไว้
4. มีการพิจารณาเนื้อหาบทเรียนที่ได้ทำการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3 ด้าน และวิเคราะห์เงื่อนไขความรู้ที่สำคัญจากเนื้อหาที่ได้บูรณาการ เพื่อนำมาจัดการเรียนรู้ร่วมด้วย
5. มีการพิจารณาเนื้อหาบทเรียนที่ได้ทำการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3 ด้าน และวิเคราะห์เงื่อนไขคุณธรรมที่สำคัญจากเนื้อหาที่ได้บูรณาการ เพื่อนำมาจัดการเรียนรู้ร่วมด้วย

3. กลยุทธ์วิธีการจัดการเรียนรู้

Tyler (1950: 55) ได้อธิบายเกี่ยวกับกลยุทธ์วิธีการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ ในชั้นสอนจำเป็นต้องเลือกจัดเนื้อหาและกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

Brown และคนอื่นๆ (1977: 91) ได้อธิบายเกี่ยวกับกลยุทธ์วิธีการจัดการเรียนรู้ไว้ว่าผู้สอนควรจัดสภาพการ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนอย่างได้ผลดีให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งต้องมีการเลือกประสบการณ์ที่เหมาะสมกับผู้เรียน โดยเน้นถึงสภาพความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อการจัดรูปแบบหรือวิธีการเรียนที่เหมาะสม

1. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เป็นการจัดประสบการณ์ในรูปแบบลักษณะกิจกรรมการเรียนต่างๆ เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ ชั้นนี้ผู้สอนต้องเลือกประสบการณ์ที่ดีที่สุดสำหรับผู้เรียนแต่ละคน แบ่งออกได้เป็นหลายรูปแบบ เช่น การฝึกให้คิด การอภิปราย การเขียน การอ่าน การฟัง เป็นต้น
2. การจัดรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นการจัดเพื่อให้ผู้เรียนสามารถรับพฤติกรรมและเนื้อหาบทเรียน การจัดรูปแบบการจัดการเรียนรู้นี้ สามารถทำได้โดยการจัดห้องตามขนาดผู้เรียน หากผู้เรียนกลุ่มใหญ่ผู้สอนมักใช้วิธีการบรรยายในห้องเรียนใหญ่หากกลุ่มผู้เรียนมีขนาดกลาง หรือเล็ก ก็ใช้การบรรยายโดยมีการซักถามโต้ตอบกัน และควรมีการใช้สื่อการจัดการเรียนรู้ร่วมด้วย แต่ถ้ามีผู้เรียนเพียงคนเดียวจะใช้การศึกษารายบุคคลในลักษณะของการใช้สื่อประสม

Gerlach & Ely (1980: 42) ได้อธิบายเกี่ยวกับกลยุทธ์วิธีการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า การกำหนดกลยุทธ์ของวิธีการจัดการเรียนรู้ เป็นวิธีการของผู้สอนในการใช้ความรู้ เรืองราวเลือก

ทรัพยากรและกำหนดบทบาทของผู้เรียนในการเรียน ซึ่งเป็นแนวทางเฉพาะเพื่อช่วยให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 แบบ คือ

1. การจัดการเรียนรู้แบบเตรียมเนื้อหา ความรู้ให้แก่ผู้เรียนโดยสมบูรณ์ ทั้งหมดเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนป้อนความรู้ให้แก่ผู้เรียนโดยการใช้สื่อต่างๆได้แก่ การจัดการเรียนรู้แบบบรรยายหรือแบบอภิปรายซึ่งผู้เรียนไม่จำเป็นต้องค้นคว้าหาความรู้ใหม่ด้วยตนเอง แต่อย่างใด

2. การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนมีบทบาทเพียงเป็นผู้เตรียมสื่อ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆในการเรียน เป็นการจัดการสภาพการณ์ เพื่อให้การเรียนรู้บรรลุ ตามจุดมุ่งหมาย โดยที่ผู้เรียน ต้องค้นคว้าหาความรู้เอาเอง

จิตติมา วรณศรี (2557: 44-45) ได้อธิบายเกี่ยวกับกลยุทธ์วิธีการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า กิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถบรรลุผลตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ได้นั้น ขึ้นอยู่กับ กิจกรรมการเรียนรู้ที่ต้องมีความสอดคล้องกับแนวทางการจัดกิจกรรมในหลักสูตรสถานศึกษา

เมื่อพิจารณาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ 2 เงื่อนไข (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550: 174-175) คือ

1. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีต่อความจำเป็นและเหมาะสมกับฐานะของตนเอง สังคม สิ่งแวดล้อม รวมทั้งวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น ไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป และต้องไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

2. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจดำเนินการอย่างมีเหตุผลตามหลักวิชาการหลักกฎหมาย หลักคุณธรรมและวัฒนธรรมที่พึงงาม โดยคำนึงถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องอย่างถ่วงถ่วง “รู้จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส อุปสรรค” และคาดการณ์ ผลที่จะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ “รู้เขา รู้เรา รู้จักเลือนำสิ่งที่ดีและเหมาะสมมาประยุกต์ใช้”

3. การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากทั้งในและต่างประเทศ เพื่อให้สามารถบริหารความเสี่ยงปรับตัวและรับมือได้อย่างทันที่

โดยมีเงื่อนไขของการตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่างๆให้อยู่ในระดับพอเพียง 2 ประการ ดังนี้

1. เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆที่เกี่ยวข้องรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในการปฏิบัติ

2. เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

สรุปได้ว่า กลยุทธ์วิธีการจัดการเรียนรู้ หมายถึง วิธีการจัดการเรียนรู้ในชั้นสอนจำเป็นต้องเลือกจัดเนื้อหาและกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนอย่างได้ผลดีให้บรรลุจุดมุ่งหมาย เน้นถึงสภาพความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อการจัดรูปแบบหรือวิธีการเรียนที่เหมาะสม อาจใช้แบบสืบเสาะหาความรู้ และวิธีการต้องมีความสอดคล้องกับแนวทางการจัดกิจกรรมในหลักสูตรสถานศึกษา โดยกลยุทธ์วิธีการจัดการเรียนรู้ตาม

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยได้กำหนดตัวชี้วัด ด้านกลยุทธ์วิธีการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 ตัวชี้วัด ดังนี้

1. มีการกำหนดกลยุทธ์วิธีการจัดการความรู้ ด้านความพอประมาณ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายและสอดคล้องกับแนวทางการจัดกิจกรรมในหลักสูตรสถานศึกษา
2. มีการกำหนดกลยุทธ์วิธีการจัดการความรู้ ด้านความมีเหตุผล เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายและสอดคล้องกับแนวทางการจัดกิจกรรมในหลักสูตรสถานศึกษา
3. มีการกำหนดกลยุทธ์วิธีการจัดการความรู้ ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายและสอดคล้องกับแนวทางการจัดกิจกรรมในหลักสูตรสถานศึกษา
4. มีการกำหนดกลยุทธ์วิธีการจัดการความรู้ตามเงื่อนไขความรู้ ตามเนื้อหาบทเรียนและเนื้อหาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
5. มีการกำหนดกลยุทธ์วิธีการจัดการความรู้ตามเงื่อนไขคุณธรรม ตามเนื้อหาบทเรียนและเนื้อหาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

4. การเลือกแหล่งเรียนรู้และทรัพยากร

Brown และคนอื่นๆ (1977: 91) ได้อธิบายเกี่ยวกับการเลือกแหล่งเรียนรู้และทรัพยากรไว้ว่า ผู้สอนจะต้องทราบว่ามีแหล่งทรัพยากรหรือแหล่งวิชาการใดบ้างที่จัดว่าจำเป็นต่อการจัดประสบการณ์แก่ผู้เรียน ซึ่งการนี้มุ่งหมายถึง ทางด้านบุคลากร การเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือที่เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ตลอดจนการจัดสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในการจัดการเรียนรู้ด้วย

1. บุคลากร หมายถึง บุคคลทุกคนที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ ดังนั้น ผู้สอนจึงหมายถึงผู้สอนหรือวิทยากรผู้ถ่ายทอดความรู้ไปยังผู้เรียน ผู้สอนจะต้องมีบทบาทในการใช้สื่อการจัดการเรียนรู้เป็นผู้จัดสภาพแวดล้อมและจัดประสบการณ์เรียนรู้แก่ผู้เรียน เป็นผู้นำการอธิบายและแนะนำสิ่งต่างๆ ตลอดจนแก้ไขปัญหาแก่ผู้เรียนและต้องมีความสัมพันธ์กับผู้สอนคนอื่นๆ เพื่อปรึกษาหรือวางแผนการจัดการเรียนรู้และแก้ไขปัญหาต่างๆ ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ เพื่อการปรับปรุงแก้ไขร่วมกัน บทบาทของผู้เรียนนั้น อาจเป็นผู้ช่วยในการตั้งจุดมุ่งหมายการเรียนการจัดการเรียนรู้ การเตรียมกิจกรรมต่างๆ การใช้สื่อตลอดจนการวัดและประเมินผลด้วย
2. วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือ เป็นสิ่งช่วยเกื้อกูลในการที่จะจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนเพื่อให้การจัดการเรียนรู้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เช่น เครื่องเทปบันทึกเสียง เครื่องฉายสไลด์ เครื่องฉายภาพยนตร์ คอมพิวเตอร์ เป็นต้น และประเภทสื่อการศึกษา เพื่อการเรียนรู้ เช่น เอกสารประกอบการสอน หนังสือพิมพ์ แบบจำลอง การ์ตูน รายการวิทยุ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน วีดิทัศน์
3. สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง การจัดสภาพห้องเรียนตามขนาดของกลุ่มผู้เรียน เพื่อให้การจัดสภาพการเรียนรู้นั้นดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและเหมาะสมตลอดจนการจัดวัสดุอุปกรณ์และสื่อการจัดการเรียนรู้ เพื่อความสะดวกในการใช้ด้วยสิ่ง

อำนวยความสะดวกและสถานที่เรียนเหล่านี้ ได้แก่ ห้องเรียน ห้องสมุด ห้องสื่อการศึกษา ห้องปฏิบัติการ และห้องนันทนาการ เป็นต้น

Gerlach & Ely (1980: 42) ได้อธิบายเกี่ยวกับการเลือกแหล่งเรียนรู้และทรัพยากรไว้ว่า การเลือกสรรทรัพยากรเป็นการที่ผู้สอนเลือกสื่อการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีการจัดการเรียนรู้ และขนาดของกลุ่มผู้เรียน เพื่อให้การจัดการเรียนรู้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ 2 เงื่อนไข (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550: 174-175) คือ

1. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีต่อความจำเป็นและเหมาะสมกับฐานะของตนเอง สังคม สิ่งแวดล้อม รวมทั้งวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น ไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป และต้องไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

2. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจดำเนินการอย่างมีเหตุผลตามหลักวิชาการหลักกฎหมาย หลักคุณธรรมและวัฒนธรรมที่พึงงาม โดยคำนึงถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องอย่างถ่วงถ่วง “รู้จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส อุปสรรค” และคาดการณ์ ผลที่จะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ “รู้เขา รู้เรา รู้จักเลือกนำสิ่งที่ดีและเหมาะสมมาประยุกต์ใช้”

3. การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากทั้งในและต่างประเทศ เพื่อให้สามารถบริหารความเสี่ยงปรับตัวและรับมือได้อย่างทันที่

โดยมีเงื่อนไขของการตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียง 2 ประการ ดังนี้

1. เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในการปฏิบัติ

2. เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

สรุปได้ว่า การเลือกแหล่งเรียนรู้และทรัพยากร หมายถึง การพิจารณาเลือกแหล่งเรียนรู้ และทรัพยากรที่มีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ ครอบคลุมถึง ด้านบุคลากร การเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือที่เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ตลอดจนการจัดสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในการจัดการเรียนรู้ด้วย เพื่อให้การจัดการเรียนรู้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยได้กำหนดตัวชี้วัด ด้านการเลือกแหล่งเรียนรู้และทรัพยากร จำนวน 5 ตัวชี้วัด ดังนี้

1. มีการพิจารณาเลือกแหล่งเรียนรู้ และเลือกใช้ทรัพยากรในการจัดการเรียนรู้ ด้านความพอประมาณ ครอบคลุมด้านคน สถานที่ เวลา และงบประมาณ อย่างเหมาะสม

2. มีการพิจารณาเลือกแหล่งเรียนรู้ และเลือกใช้ทรัพยากรในการจัดการเรียนรู้ ด้านความมีเหตุผล ครอบคลุมด้านคน สถานที่ เวลา และงบประมาณ อย่างเหมาะสม

3. มีการพิจารณาเลือกแหล่งเรียนรู้ และเลือกใช้ทรัพยากรในการจัดการเรียนรู้ ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ครอบคลุมด้านคน สถานที่ เวลา และงบประมาณ อย่างเหมาะสม

4. มีการพิจารณาเลือกแหล่งเรียนรู้ และเลือกใช้ทรัพยากรในการจัดการเรียนรู้ตามเงื่อนไขความรู้ในเนื้อหาบทเรียนและเนื้อหาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ครอบคลุมด้านคน สถานที่ เวลา และงบประมาณ อย่างเหมาะสม

5. มีการพิจารณาเลือกแหล่งเรียนรู้ และเลือกใช้ทรัพยากรในการจัดการเรียนรู้ตามเงื่อนไขคุณธรรมในเนื้อหาบทเรียนและเนื้อหาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ครอบคลุมด้านคน สถานที่ เวลา และงบประมาณ อย่างเหมาะสม

5. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

Brown และคนอื่นๆ (1977: 91) ได้อธิบายเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ไว้ว่า เป็นการพิจารณาว่าผลลัพธ์ที่ได้มานั้น สำเร็จตามจุดมุ่งหมายมากน้อยเพียงใด มีสิ่งใดบ้างที่จำเป็นต้องแก้ไขปรับปรุง ซึ่งทางนี้หมายถึง การประเมินผลและการพิจารณาเพื่อสอนและปรับปรุงระบบการจัดการเรียนรู้ให้ดีขึ้น

การประเมินผลและการปรับปรุง เป็นขั้นตอนสุดท้ายในระบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อเป็นการประเมินผลว่า หลังจากการจัดการเรียนรู้แล้วผู้เรียนได้รับประสบการณ์เรียนรู้ อะไรบ้างและสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ การประเมินผลจะทำให้ผู้สอนสามารถทราบได้ว่า ระบบการจัดการเรียนรู้นั้น มีข้อบกพร่องอะไรบ้าง เช่น แผนการจัดการเรียนรู้จุดมุ่งหมายสื่อการจัดการเรียนรู้ เนื้อหาหรือแม้แต่ความพร้อมของตัวผู้เรียนเอง เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆเหล่านั้นต่อไป

Gerlach & Ely (1980: 42) ได้อธิบายเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ไว้ว่า การประเมินผล การประเมินผลพฤติกรรมของผู้เรียนอันเกิดจากกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนด้วยกันเอง ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน หรือระหว่างผู้เรียนกับสื่อการจัดการเรียนรู้ การประมวลผลการเรียนเป็นสิ่งสำคัญมากในการเรียนและเป็นกระบวนการขั้นสุดท้ายของระบบการจัดการเรียนรู้ที่ยึดวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้เป็นหลักในการดำเนินงาน

จิตติมา วรณศรี (2557: 44-45) ได้อธิบายเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ไว้ว่า เป็นการตรวจสอบว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ทักษะความสามารถ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สถานศึกษาสามารถวัดและประเมินผลโดยการกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล เครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบ ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับแนวทางการวัดและประเมินในสถานศึกษา

เมื่อพิจารณาหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ 2 เงื่อนไข (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550: 174-175) คือ

1. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีต่อความจำเป็นและเหมาะสมกับฐานะของตนเอง สังคม สิ่งแวดล้อม รวมทั้งวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น ไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป และต้องไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

2. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจดำเนินการอย่างมีเหตุผลตามหลักวิชาการหลักกฎหมาย หลักคุณธรรมและวัฒนธรรมที่พึงงาม โดยคำนึงถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องอย่างถ่วงถ่วง

“รู้จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส อุปสรรค” และคาดการณ์ ผลที่จะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ “รู้เขา รู้เรา รู้จัก เลื่อนำสิ่งที่ดีและเหมาะสมมาประยุกต์ใช้”

3. การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากทั้งในและต่างประเทศ เพื่อให้สามารถบริหารความเสี่ยงปรับตัวและรับมือได้อย่างทันที่

โดยมีเงื่อนไขของการตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่างๆให้อยู่ในระดับ พอเพียง 2 ประการ ดังนี้

1. เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในการปฏิบัติ

2. เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักใน คุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

สรุปได้ว่า การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง การตรวจสอบผลการ จัดการเรียนรู้ว่า ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างไร ด้านความรู้ การปฏิบัติ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ และสะท้อนผลเพื่อปรับปรุงและ พัฒนาการจัดการเรียนรู้ทั้งระบบ ผู้วิจัยได้กำหนดตัวชี้วัด ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ จำนวน 5 ตัวชี้วัด ดังนี้

1. มีการวัดและประเมินผลผู้เรียนและการจัดการเรียนรู้ ด้านความ พอประมาณ สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

2. มีการวัดและประเมินผลผู้เรียนและการจัดการเรียนรู้ ด้านความมี เหตุผลสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

3. มีการวัดและประเมินผลผู้เรียนและการจัดการเรียนรู้ ด้านการมี ภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

4. มีการตรวจสอบและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ในเงื่อนไขสำคัญด้าน ความรู้

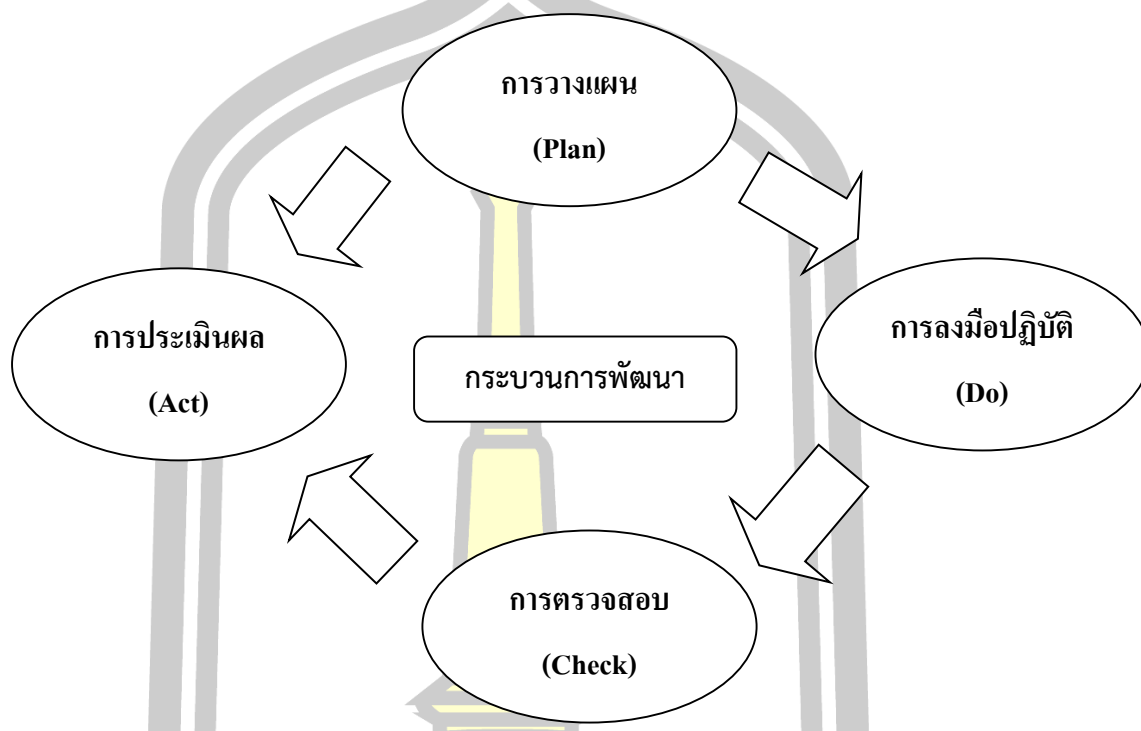
5. มีการตรวจสอบและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ในเงื่อนไขสำคัญด้าน คุณธรรม

บริบทสภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

1. ข้อมูลทั่วไป

มีขอบเขตการให้บริการทางการศึกษา รับผิดชอบ 4 อำเภอ มีโรงเรียนในสังกัดจำนวน 249 โรงเรียน ผู้บริหาร จำนวน 209 คน ข้าราชการครู จำนวน 2,195 คน จำนวนนักเรียน 33,988 คน วิธีการดำเนินการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ได้ดำเนินการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา โดยประยุกต์ใช้วงจรคุณภาพของ เดมมิ่ง (Demming) ดังนี้ ดังภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 กระบวนการดำเนินงานขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

โดยมีรายละเอียดในแต่ละขั้นตอน ดังนี้
ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน (Plan)

สำนักงานเขต

1. จัดทำแผนขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา
2. แต่งตั้งคณะทำงาน/มอบหมายงาน
3. ประชุมชี้แจงให้นโยบายการดำเนินงานขับเคลื่อนหลักปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา แก่คณะทำงาน เช่น รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตฯ ผอ. กลุ่มศึกษานิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียน

4. จัดทำแผนงาน/โครงการ

สถานศึกษา

1. จัดทำแผนขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา
2. แต่งตั้งคณะทำงาน/มอบหมายงาน
3. ประชุมชี้แจงให้นโยบายการดำเนินงานขับเคลื่อนหลักปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา แก่คณะทำงาน เช่น รองผู้อำนวยการ ครู และกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน

4. จัดทำแผนงาน/โครงการ

ขั้นตอนที่ 2 การลงมือปฏิบัติ (Do)

สำนักงานเขต

1. ประชุมคณะกรรมการดำเนินงานชั้นเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจ

พอเพียงสู่สถานศึกษา แก่คณะทำงาน เช่น รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตฯ ผอ. กลุ่ม ศึกษานิเทศก์ และผู้บริหารโรงเรียน

2. คณะกรรมการนิเทศ จัดทำเครื่องมือ นิเทศ ติดตามผลการดำเนินงาน

3. แจกแจงแนวปฏิบัติในการดำเนินงานขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สู่สถานศึกษา

4. ดำเนินการตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม

สถานศึกษา

1. ดำเนินการตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม

2. ครูผู้สอนวิเคราะห์หลักสูตรและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีการ

สอดแทรกหลักเศรษฐกิจพอเพียง

3. ครูผู้สอนดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแผนการจัดการเรียนรู้ที่มี

การสอดแทรกหลักเศรษฐกิจพอเพียง

4. ครูผู้สอนดำเนินการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร/กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น

กิจกรรมเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน กิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ (Check)

สำนักงานเขต

1. แจกหนังสือให้โรงเรียนประเมินตนเอง

2. คณะกรรมการนิเทศ ทำการนิเทศ ติดตามผลการดำเนินงาน

สถานศึกษา

1. สถานศึกษาประเมินตนเอง

2. สถานศึกษาสมัครเข้ารับการประเมิน

3. ครูผู้สอนการประเมินผลการจัดกิจกรรม/ประเมินผลโครงการ

4. ผู้บริหารสถานศึกษา ทำการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลและปรับปรุง แก้ไข (Act)

สำนักงานเขต

1. ประเมินสถานศึกษาเพื่อเป็นต้นแบบ

2. วิเคราะห์สรุปผลการประเมิน

3. ส่งผลการประเมินให้ สพฐ.

สถานศึกษา

1. วิเคราะห์ผลการดำเนินงานของโรงเรียน

2. ปรับปรุงแก้ไขโครงการ/งาน/กิจกรรม

จากการศึกษาบริบทและแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 สรุปได้ว่า ในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษานั้น ควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ โดยนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 และสถานศึกษา สามารถนำไปปรับใช้ ในการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีองค์ประกอบเชื่อมโยงกับกระบวนการดำเนินงานขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 คือ

1. ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน (Plan) กำหนดนโยบายของสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กำหนดคณกะทำงาน ประชุมชี้แจง และจัดทำแผนการบริหารจัดการการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2. ขั้นตอนที่ 2 การลงมือปฏิบัติ (Do) นำนโยบายการบริหารจัดการเรียนรู้สู่การปฏิบัติอย่างเป็นระบบ โดยการวิเคราะห์หลักสูตร และจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3. ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ (Check) ดำเนินการตามแผนการวัดผล การบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของการปฏิบัติ ผลการจัดการเรียนรู้ ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ

4. ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลและปรับปรุง แก้ไข (Act) สรุปผลจากการวัดประเมินผล และสะท้อนผลที่ได้เพื่อนำไปใช้ปรับปรุงพัฒนาการบริหารจัดการเรียนรู้ และจัดทำรายงานผลการบริหารจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เกณฑ์การประเมินสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การประเมินสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สถานศึกษาพอเพียง) เป็นการประเมินระดับคุณภาพ/การปฏิบัติของสถานศึกษา ใน 5 ด้าน 17 องค์ประกอบ 62 ตัวบ่งชี้ ปี 2554-2556 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556: 1-7) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

รายการประเมินด้านที่ 1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา มี 4 องค์ประกอบ 14 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย

องค์ประกอบที่ 1 นโยบาย (4 ตัวบ่งชี้)

ตัวบ่งชี้ที่ 1.1 มีนโยบายน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษาและบูรณาการในแผนปฏิบัติงานประจำปี

ตัวบ่งชี้ที่ 1.2 ดำเนินการตามนโยบาย และแผนปฏิบัติงานประจำปี ที่น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา

ตัวบ่งชี้ที่ 1.3 ติดตามผลการดำเนินการ ตามนโยบายและแผนปฏิบัติการประจำปี ที่น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา

ตัวบ่งชี้ที่ 1.4 นำผลการติดตามมาพัฒนา นโยบาย/แผนงาน/โครงการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา

องค์ประกอบที่ 2 วิชาการ (4 ตัวบ่งชี้)

ตัวบ่งชี้ที่ 2.1 มีแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมด้านวิชาการที่ส่งเสริมบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนรู้

ตัวบ่งชี้ที่ 2.2 ดำเนินการตาม แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนรู้

ตัวบ่งชี้ที่ 2.3 ติดตามผล แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนรู้

ตัวบ่งชี้ที่ 2.4 นำผลการติดตามไปพัฒนา แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ด้านวิชาการที่ส่งเสริมบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนรู้

องค์ประกอบที่ 3 งบประมาณ (4 ตัวบ่งชี้)

ตัวบ่งชี้ที่ 3.1 มีการวางแผนการบริหารจัดการงบประมาณของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 3.2 ดำเนินการตามแผนงบประมาณของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 3.3 ติดตามผลการดำเนินงานตามแผนงบประมาณของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 3.4 นำผลการติดตามมาพัฒนา และปรับปรุงการบริหารจัดการงบประมาณตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

องค์ประกอบที่ 4 บริหารทั่วไป (2 ตัวบ่งชี้)

ตัวบ่งชี้ที่ 4.1 บริหารอาคารสถานที่และจัดการแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 4.2 ประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอย่างพอเพียงของผู้เรียน

รายการประเมินด้านที่ 2 ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มี 4 องค์ประกอบ 14 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย

องค์ประกอบที่ 1 หน่วยการเรียนรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (3 ตัวบ่งชี้)

ตัวบ่งชี้ที่ 1.1 มีหน่วยการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามมาตรฐานการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้ที่ 1.2 มีการนิเทศ/ติดตาม/ประเมินผล การนำหน่วยการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้ที่ 1.3 มีการศึกษา/วิเคราะห์/วิจัย เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ต่างๆ ตามมาตรฐานการเรียนรู้

องค์ประกอบที่ 2 การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนรู้ (4 ตัวบ่งชี้)

ตัวบ่งชี้ที่ 2.1 มีแผนจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ตามมาตรฐานการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้ที่ 2.2 คุณภาพของแผนจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ

ตัวบ่งชี้ที่ 2.3 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ

ตัวบ่งชี้ที่ 2.4 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ

องค์ประกอบที่ 3 สื่อและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนรู้ (3 ตัวบ่งชี้)

ตัวบ่งชี้ที่ 3.1 จัดทำ/ผลิต/ใช้/เผยแพร่ สื่อการเรียนรู้ เพื่อบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้ที่ 3.2 จัดทำ/พัฒนา/เผยแพร่ แหล่งเรียนรู้สถานที่ศึกษาเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 3.3 ใช้แหล่งเรียนรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนที่เสริมสร้างการพัฒนาคุณลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง” ของผู้เรียน

องค์ประกอบที่ 4 การวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (4 ตัวบ่งชี้)

ตัวบ่งชี้ที่ 4.1 จัดทำเครื่องมือ และวัด และประเมินผลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 4.2 ใช้วิธีการวัดผล และประเมินผลที่หลากหลายและสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 4.3 รายงานผลการประเมิน และนำมาปรับปรุง/พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 4.4 จัดแสดง/เผยแพร่/ประกวด/แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลงานของผู้เรียนที่เกิดจากการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

รายการประเมินด้านที่ 3 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มี 3 องค์ประกอบ 15 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย

องค์ประกอบที่ 1 การแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน (5 ตัวบ่งชี้)

ตัวบ่งชี้ที่ 1.1 มีแผนงานแนะแนว เพื่อสนับสนุนการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 1.2 จัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนได้รู้จักการวางแผนชีวิตของตนเองได้อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 1.3 มีระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้สามารถแก้ปัญหาและพัฒนาตนเองได้อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 1.4 ติดตามการจัดกิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 1.5 นำผลการติดตามมาใช้พัฒนาการจัดกิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

องค์ประกอบที่ 2 กิจกรรมนักเรียน (6 ตัวบ่งชี้)

ตัวบ่งชี้ที่ 2.1 มีแผนงาน/โครงการ ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนอยู่อย่างพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 2.2 จัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 2.3 ส่งเสริมให้มีการตั้ง ชมชน/ชมรม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 2.4 มีการประยุกต์ใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น/วัฒนธรรม/หลักคำสอนทางศาสนาในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 2.5 ติดตามผลการจัดกิจกรรมนักเรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 2.6 นำผลการติดตามมาปรับปรุง/พัฒนา กิจกรรมนักเรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

องค์ประกอบที่ 3 กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ (4 ตัวบ่งชี้)

ตัวบ่งชี้ที่ 3.1 มีกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสา และมีส่วนร่วมในกิจกรรม เพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 3.2 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา/พัฒนา สถานศึกษา/ชมชนด้านเศรษฐกิจ/สังคม/สิ่งแวดล้อม/วัฒนธรรมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 3.3 ติดตามผลการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของผู้เรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 3.4 มีการนำผลการติดตามมา ปรับปรุง/พัฒนา การดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

รายการประเมินด้านที่ 4 ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา มี 2 องค์ประกอบ 7 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย

องค์ประกอบที่ 1 การพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (4 ตัวบ่งชี้)

ตัวบ่งชี้ที่ 1.1 มีแผนงาน/โครงการ พัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 1.2 ประชุม/อบรม/สัมมนา/ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่

ตัวบ่งชี้ที่ 1.3 ส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสม่ำเสมอ

ตัวบ่งชี้ที่ 1.4 จัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่บุคลากรของสถานศึกษา

องค์ประกอบที่ 2 การติดตามและขยายผล (3 ตัวบ่งชี้)

ตัวบ่งชี้ที่ 2.1 ติดตามผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรมพัฒนาบุคลากร เพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 2.2 นำผลการติดตามมา ปรับปรุง/พัฒนา การดำเนินโครงการ/กิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 2.3 ขยายผลและเผยแพร่ ผลการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ของบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสม่ำเสมอ

รายการประเมินด้านที่ 5 ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ มี 4 องค์ประกอบ 12 ตัวบ่งชี้ประกอบด้วย

องค์ประกอบที่ 1 สถานศึกษา (1 ตัวบ่งชี้)

ตัวบ่งชี้ที่ 1.1 คุณลักษณะของสถานศึกษาพอเพียง

องค์ประกอบที่ 2 ผู้บริหารสถานศึกษา (1 ตัวบ่งชี้)

ตัวบ่งชี้ที่ 2.1 คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาพอเพียง

องค์ประกอบที่ 3 บุคลากรของสถานศึกษา (5 ตัวบ่งชี้)

ตัวบ่งชี้ที่ 3.1 บุคลากรของสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 3.2 บุคลากรจัดการทรัพยากรและดำเนินชีวิตด้านเศรษฐกิจอย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 3.3 บุคลากรอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนเพื่อส่วนร่วมและสาธารณประโยชน์

ตัวบ่งชี้ที่ 3.4 บุคลากรรู้จักใช้และจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

ตัวบ่งชี้ที่ 3.5 บุคลากรดำเนินชีวิตอย่างมีฐานรากทางวัฒนธรรมและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมจากกระแสโลกาภิวัตน์

องค์ประกอบที่ 4 ผู้เรียน (5 ตัวบ่งชี้)

ตัวบ่งชี้ที่ 4.1 ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามมาตรฐานการเรียนรู้หลักเศรษฐกิจพอเพียงของแต่ละระดับชั้นปีการศึกษา

ตัวบ่งชี้ที่ 4.2 ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านวัตถุ/เศรษฐกิจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 4.3 ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงด้านสังคม

ตัวบ่งชี้ที่ 4.4 ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านสิ่งแวดล้อม

ตัวบ่งชี้ที่ 4.5 ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านวัฒนธรรม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

ชาญชัยณรงค์ ทรงศาศรี (2552: 185-186) ได้ศึกษา การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้หลักการทางสิ่งแวดล้อมศึกษา พบว่า 1) องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชาวชุมชนชนบทได้แก่ ความพอเพียงตามสภาพทางเศรษฐกิจ ต้นทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กิจกรรมกลุ่ม ทางเศรษฐกิจ ภูมิปัญญาท้องถิ่น สังคม และวัฒนธรรม ส่วนปัจจัยที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้แก่ ความผูกพันต่อประโยชน์ส่วนร่วม ความต้องการพัฒนาให้เป็นชุมชนตัวอย่างความศรัทธาในผู้นำ และการปฏิบัติตามคำเชิญชวนของเพื่อนบ้าน 2) ชาวชุมชนชนบทมีการปฏิบัติตามหลักการเรียนรู้ ทางสิ่งแวดล้อมศึกษา และการพึ่งตนเองในการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมและรายด้านทุกด้าน ได้แก่ ความตระหนัก ความรู้ เจตคติ ทักษะ การประเมินผล การรวมเรียนรู้ เทคโนโลยี เศรษฐกิจทรัพยากรธรรมชาติ จิตใจและสังคมอยู่ในระดับมาก ส่วนการมีส่วนร่วมฯ โดยรวมและรายด้านทุกด้าน ได้แก่ การวางแผน กระทำ ตรวจสอบ และแก้ไข อยู่ในระดับปานกลาง 3) ชาวชุมชนชนบทที่มีเพศต่างกัน มีการปฏิบัติตามหลักการเรียนรู้ทางสิ่งแวดล้อมศึกษาโดยรวมและรายด้าน 3 ด้าน และการพึ่งตนเองในการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมและรายด้าน 2 ด้านแตกต่างกัน ชาวชุมชนชนบทที่มีกลุ่มอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมและรายด้าน 2 ด้านแตกต่างกัน ชาวชุมชนชนบทที่มี สถานภาพในการเป็นแกนนำสมาชิกกลุ่มในชุมชนต่างกัน มีการปฏิบัติตามหลักการเรียนรู้ทางสิ่งแวดล้อมศึกษาโดยรวมและรายด้าน 3 ด้าน การมีส่วนร่วมโดยรวมและรายด้าน 3 ด้าน และการพึ่งตนเองในการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมและรายด้าน 5 ด้าน แตกต่างกันชาวชุมชนชนบทที่มี สถานภาพในการมีตำแหน่งในชุมชนต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมและรายด้าน 4 ด้าน แตกต่างกัน และชาวชุมชนชนบทที่มีสถานภาพในการเป็นสมาชิกองค์กรในชุมชนต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน 3 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

รุ่งทิพา สันติผลธรรม (2552: 82-83) ได้ศึกษา การนำเสนอแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาเอกชน อำเภอเมืองนครสวรรค์ พบว่า ปัญหาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาเอกชน อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ มีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละด้านสรุปได้ว่า 1) ด้านการบริหารงานวิชาการโดยในภาพรวม ปัญหาการบริหารงานอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีปัญหาการบริหารงานอันดับที่ 1 คือ การส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนโดยสอดแทรกเนื้อหาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สอนให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ อันดับที่ 2 คือ การส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ครู และอันดับที่ 3 คือ การส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สอนให้นักเรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง 2) ด้านการบริหารงานงบประมาณ โดย

ในภาพรวมมีปัญหาการบริหารงานอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีปัญหาการบริหารงานอันดับที่ 1 คือ การวางแผนการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาด้านงบประมาณ อันดับที่ 2 คือ การวางแผนการจัดทำงบประมาณการใช้จ่ายของสถานศึกษา และอันดับที่ 3 คือ การวางแผนการบริหารและการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา 3) ด้านการบริหารงานบุคลากร โดยในภาพรวมมีปัญหาการบริหารงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับปัญหาการบริหารงานอันดับที่ 1 คือ การวางแผนบุคลากรในการจัดหาสวัสดิการที่เหมาะสมให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา อันดับที่ 2 คือ การดำเนินงานในการให้การอบรมเพื่อให้บุคลากรมีความรัก ความสามัคคีกัน และเกื้อกูลกัน และอันดับที่ 3 คือ การวางแผนในการกำหนดนโยบายด้านการจัดบุคลากรทำงานในสถานศึกษาที่ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 4) ด้านการบริหารงานทั่วไป โดยในภาพรวมมีปัญหาการบริหารงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับปัญหาการบริหารงานอันดับที่ 1 คือ การมีส่วนร่วมในการประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ชุมชนและหน่วยงานต่างๆ อันดับที่ 2 คือ การมีส่วนร่วมประชุมให้คำปรึกษา เกี่ยวกับการวางแผนกำหนดนโยบายของสถานศึกษา และอันดับที่ 3 คือ การมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆของสถานศึกษา ส่วนแนวทางด้านการบริหารงานวิชาการ พบว่า ควรสร้างความตระหนักให้ครูเห็นความสำคัญของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เชิญวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาอบรมให้ความรู้แก่ครู รวมถึงส่งเสริมให้ครูศึกษาดูงานแหล่งการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ให้ครูจัดการเรียนการสอนโดยสอดแทรกเนื้อหาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยสอนให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ และมีวิสัยทัศน์ จัดประกวดการเรียนการสอนที่สอดแทรกหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และนิเทศติดตาม ประเมินผลการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการบริหารงานงบประมาณ พบว่า ควรจัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อดำเนินการจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษา ผู้บริหารแจ้งรายรับรายจ่ายของสถานศึกษาให้คณะกรรมการทราบ รวมถึงให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้งบประมาณ และแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามตรวจสอบประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา ด้านการบริหารงานบุคลากร พบว่า ควรมีการวางแผนการจัดหาสวัสดิการให้แก่บุคลากร มีการสำรวจความต้องการด้านสวัสดิการของบุคลากร จัดสรรงบประมาณเพื่อใช้จัดสวัสดิการให้แก่บุคลากร จัดกิจกรรมต่างๆเพื่อส่งเสริมให้บุคลากรมีคุณธรรม มีความรัก ความสามัคคีและเกื้อกูลกัน และติดตาม ประเมินผล ด้านการจัดสวัสดิการให้แก่บุคลากร ด้านการบริหารงานทั่วไป พบว่า ควรมีการจัดประชุมเพื่อวางแผนกำหนดนโยบาย ด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา จัดทำโครงการ กิจกรรมร่วมกับผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จัดทำแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงานด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาเผยแพร่ข้อมูลหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทางเว็บไซต์ วารสาร หรือสื่อต่างๆของสถานศึกษา มีการติดตามประเมินผลและสรุปรายงานโครงการกิจกรรมด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สุรินทร์ ภูสิงห์ (2552: 282-288) ได้ศึกษา การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาโดยบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี

พบว่า 1) การจัดการศึกษาโดยบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี จะจัดได้ดี เมื่อมีองค์ประกอบ 2 ส่วน ส่วนแรก ได้แก่ องค์ประกอบของรูปแบบที่นำมาใช้ในการจัดการศึกษา ประกอบด้วยหลักการ จุดมุ่งหมาย การจัดองค์การ การดำเนินการ ตัวชี้วัดความสำเร็จ การนำรูปแบบไปใช้ และเงื่อนไขความสำเร็จ และส่วนที่ 2 ได้แก่ องค์ประกอบด้านการจัดการศึกษาประกอบด้วยการบริหารและการจัดการ การปรับปรุงและพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษา การจัดกระบวนการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของกรณีศึกษา ติดตาม ประเมินผล และรายงานผล การประชาสัมพันธ์และการสร้างเครือข่าย และคุณภาพนักเรียนตามลักษณะความมีชีวิตพอเพียง 2) รูปแบบที่จะนำไปสู่ประสิทธิผลในการจัดการศึกษามีลักษณะ ดังนี้ 1) หลักการจัดตั้งยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มียุทธศาสตร์ที่อยู่บนพื้นฐานการรู้จักตนเอง การช่วยเหลือตนเองการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และการสร้างเครือข่าย หลักความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวภายใต้เงื่อนไขการมีความรู้ และคุณธรรม สอดคล้องกับภูมิสังคม และโรงเรียนต้องเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) 2) จุดมุ่งหมาย เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีมาตรฐาน มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลสู่การดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของผู้เรียน ผู้บริหารโรงเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน 3) การจัดองค์การยึดหลักการมีส่วนร่วม และเน้นการทำงานเป็นทีม 4) การดำเนินการ มีดังนี้ การบริหารและการจัดการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอน การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม กรณีศึกษา ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลและการประชาสัมพันธ์และการสร้างเครือข่าย 5) ตัวชี้วัดความสำเร็จ ได้แก่ โครงสร้างการบริหารแผนปฏิบัติการ หลักสูตรสถานศึกษา แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวนแหล่งเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และรายงานการประเมินตนเอง 6) การนำรูปแบบไปใช้โรงเรียนมียุทธศาสตร์ ขั้นตอนวิธีการอย่างเป็นระบบ ดำเนินการตามขั้นตอน คือ ขั้นตอนเตรียมการ ขั้นตอนดำเนินการ ขั้นตอนติดตาม แนะนำ และขั้นตอนประเมินผล รายงานผล และขยายผล 7) เงื่อนไขความสำเร็จ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครู และนักเรียนต้องมีความรู้ ตระหนัก และเห็นความสำคัญของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีคุณธรรม จริยธรรมประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ผู้บริหารโรงเรียน ต้องมีความรู้ ความสามารถในการบริหารและการจัดการศึกษา โดยมุ่งประโยชน์สูงสุดที่นักเรียน และให้ความสำคัญกับชุมชน

พรสกุล เขตจันทน์ (2553: 67-69) ได้ศึกษาการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสถานศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครูและคณะกรรมการสถานศึกษา มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน โดยรวมแล้วสถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากในทุกด้าน เรียงตามลำดับการปฏิบัติจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารทั่วไป และด้านการบริหารงานบุคคล ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรร่วมมือกับเขตพื้นที่การศึกษาและศึกษานิเทศก์ พัฒนาครูให้มีความรู้ ความสามารถ เพื่อจะได้นำไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน ควรจัดสรรงบประมาณให้โรงเรียนในการ

ออกแบบการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระต่างๆและจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติม เพื่อใช้ในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และโรงเรียนควรสร้างความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานภายนอกในการสนับสนุนงบประมาณและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

จักรพรรดิ วิชาอัครวิทย์ (2553: 208-211) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดแม่ฮ่องสอน สรุปผลการวิจัยได้ว่า องค์ประกอบของรูปแบบประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1) ด้านการบริหารจัดการ ประกอบด้วย นโยบาย วิชาการ งบประมาณ และการบริหารทั่วไป 2) ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย หน่วยการเรียนรู้ การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน สื่อ และแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการพัฒนาบุคลากร ประกอบด้วย การแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน กิจกรรมนักเรียนกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ 4) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วย การพัฒนาบุคลากร การติดตามขยายผลแนวทางการนำรูปแบบไปใช้สิ่งที่ควรดำเนินการคือ 1) กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นนโยบายสำคัญของสถานศึกษา 2) พัฒนาความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรทั้งผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา และส่งเสริมให้ปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3) ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้อง 4) ทบทวนหรือปรับปรุงโครงสร้างและพัฒนากิจการบริหารจัดการ 5) จัดทำปรับปรุงหรือเพิ่มเติมโครงการ กิจกรรม และปรับแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา 6) ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 7) จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา 8) เสริมสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ 9) จัดระบบนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผล และ 10) ให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้าร่วมในการจัดการศึกษาในขั้นตอนสำคัญทุกขั้นตอน รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในครั้งนี้ พัฒนาขึ้นโดยกระบวนการที่คำนึงถึงความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และความถูกต้องตามแนวคิดและทฤษฎีการบริหาร รวมทั้งความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ โดยยึดองค์ประกอบปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อันประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ซึ่งเกิดขึ้นบนพื้นฐานของเงื่อนไข 2 ประการ คือ เงื่อนไขความรู้และเงื่อนไขคุณธรรม ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหา 2 ส่วน คือส่วนที่ 1 องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1) ด้านการบริหารจัดการ มี 4 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านนโยบาย องค์ประกอบด้านวิชาการ องค์ประกอบด้านงบประมาณ และองค์ประกอบด้านการบริหารทั่วไป 2) ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน มี 4 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง องค์ประกอบด้านการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนองค์ประกอบด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และองค์ประกอบด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3) ด้านการพัฒนาบุคลากร มี 3 องค์ประกอบ

คือ องค์ประกอบด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน องค์ประกอบด้านกิจกรรมนักเรียน และองค์ประกอบด้านกิจกรรมเพื่อพัฒนาสังคมและสาธารณะประโยชน์ 4) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มี 2 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านการพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และองค์ประกอบด้านการติดตามและขยายผล นอกจากการดำเนินการทั้ง 4 ด้านดังกล่าวแล้วรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงในจังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดแม่ฮ่องสอนให้ประสบผลสำเร็จ ควรมีการดำเนินการเพิ่มเติมอีก 2 ด้าน คือ 1) การให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในขั้นตอนสำคัญทุกขั้นตอนตามแนวทางดังนี้ 1) ร่วมกำหนดนโยบายและวางแผน 2) ร่วมให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร 3) ร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการจัดสภาพและบรรยากาศภายในสถานศึกษา และ 4) ส่งเสริมการเรียนรู้ และการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาที่บ้านและสถานที่อื่นๆ 2. การติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา โดยมีแนวทางดำเนินการ ดังนี้ 2.1 ติดตามและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยพิจารณาจาก 1) ผลการทดสอบความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) ผลงานและการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน 3) การปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันของผู้เรียน และ 4) ผลการประเมินโดยผู้ประเมินภายนอกหรือผู้มีส่วนได้เสียจากทุกภาคส่วน 2.2 ติดตามและประเมินความเหมาะสมของการดำเนินการในกระบวนการขั้นตอนและกิจกรรมการดำเนินการในด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม การจัดระบบการบริหารจัดการ การให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และการประเมินคุณลักษณะของผู้เรียนอันพึงประสงค์ 2.3 จัดให้ระบบการรายงานผลการดำเนินการเป็นระยะๆ ทั้งการรายงานภายในสถานศึกษา การรายงานต่อสาธารณชน และการรายงานหน่วยงานต้นสังกัดตามลำดับส่วนที่ 2 แนวทางการนำรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดแม่ฮ่องสอนไปใช้ควรกำหนดแนวทางการดำเนินงานดังนี้ 1) กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นนโยบายสำคัญของสถานศึกษา 2) พัฒนาความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรทั้งผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา และส่งเสริมให้ปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3) ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ ความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ 4) ทบทวนหรือปรับปรุงโครงสร้างและพัฒนาระบบบริหารจัดการตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 5) จัดทำปรับปรุงหรือเพิ่มเติมโครงการ กิจกรรม และปรับแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา 6) ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 7) จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา 8) เสริมสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ 9) จัดระบบนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงาน และ 10) ให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในขั้นตอนสำคัญทุกขั้นตอนโดยเงื่อนไขหรือข้อจำกัดของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ควรอยู่ภายใต้เงื่อนไขของผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ ซึ่งมี 4 องค์ประกอบ 12 ตัวชี้วัด ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 สถานศึกษาตัวชี้วัดที่ 1 คุณลักษณะของสถานศึกษาพอเพียง องค์ประกอบที่ 2 ผู้บริหารสถานศึกษา ตัวชี้วัดที่ 2 คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาพอเพียง องค์ประกอบที่ 3 บุคลากรของสถานศึกษา ตัวชี้วัดที่ 3 บุคลากรของสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญา

ของเศรษฐกิจพอเพียง ตัวชี้วัดที่ 4 บุคลากรจัดการทรัพยากรและดำเนินชีวิตด้านเศรษฐกิจ อย่าง สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตัวชี้วัดที่ 5 บุคลากรอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนเพื่อส่วนรวมและ สาธารณะประโยชน์ ตัวชี้วัดที่ 6 บุคลากรรู้จักใช้และจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่างๆตัวชี้วัดที่ 7 บุคลากรดำเนินชีวิตอย่างมีฐานรากทาง วัฒนธรรม และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมจากกระแสโลกาภิวัตน์ องค์ประกอบที่ 4 ผู้เรียน ตัวชี้วัดที่ 8 ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามมาตรฐาน การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของแต่ละระดับชั้นปีการศึกษา ตัวชี้วัดที่ 9 ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนิน ชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านวัตถุ/เศรษฐกิจ ตัวชี้วัดที่ 10 ผู้เรียนปฏิบัติ ตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านสังคม ตัวชี้วัดที่ 11 ผู้เรียน ปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านวัฒนธรรม ตัวชี้วัดที่ 12 ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านสิ่งแวดล้อม

ระพีพรรณ คณาฤทธิ์ (2554: 70) ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผลการศึกษา พบว่า 1. ข้อมูลทั่วไป พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 91.3 ดำรงตำแหน่งผู้สอน กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มที่มากที่สุดร้อยละ 46.5 สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดกลางและกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 61.5 สอนอยู่ในโรงเรียนที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 5 ปีขึ้นไป 2. ระดับของการ บริหารสถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ทั้งภาพรวม รายด้าน และรายข้ออยู่ใน ระดับมาก 3. ผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามขนาด ของโรงเรียน พบว่า ขนาดของโรงเรียนต่างกันมีการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตาม ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามขนาดโรงเรียนเป็นรายคู่ พบว่า ทั้งการเปรียบเทียบการบริหาร สถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ระหว่างโรงเรียนขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดกลาง ระหว่างโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดเล็ก และระหว่างโรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาด เล็ก ทุกคู่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4. ผลการเปรียบเทียบการบริหาร สถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามประสบการณ์เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า โรงเรียนที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่ำกว่า 5 ปี และโรงเรียนที่มีประสบการณ์ 5 ขึ้นไป มีการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน

กาญจณี มุณี (2555: 85-86) ได้วิจัยการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ ในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ผล การศึกษา พบว่า 1) สภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการศึกษา ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปาน กลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน 2) ผลการเปรียบเทียบสภาพการนำ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และ ครูผู้สอนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยรวม พบว่า ไม่ แตกต่างกัน 3) ผลเปรียบเทียบการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการ

การศึกษาของโรงเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียนโดยรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน 4) ข้อเสนอแนะ
 แนวทางการแก้ปัญหาของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการศึกษา
 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 พบว่า 4.1 ควรจัดให้มีกิจกรรม/
 โครงการเด่น (Best Practice) ของโรงเรียนที่ชัดเจนการศึกษาวิจัยภูมิปัญญาท้องถิ่น กำหนดรูปแบบ
 การนิเทศโดยใช้กระบวนการวิจัยควรมีการติดตามผลการใช้งบประมาณตามแผนงานที่วางไว้
 โรงเรียนเป็นศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงมีการจัดตั้งผู้รับผิดชอบโครงการและมีกลยุทธ์ในการ
 ดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 4.2 ควรจัดให้มีการประเมินผลเพื่อการพัฒนา
 ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นและจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรควรมีแนวปฏิบัติในการบูรณาการ
 หลักเศรษฐกิจพอเพียงที่ชัดเจนเป็นแนวเดียวกันเข้ากับทุกกลุ่มสาระฯ จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้บูรณาการ
 แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนจัดอบรมครูในการจัดการเรียนรู้โดยการบูรณาการ
 หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จัดหลักสูตรการเรียนรู้โดยมีแนวทางให้ครูทุกคน ได้นำไป
 สอดแทรกในแผนการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบปัญหาการที่ครูไม่สามารถบูรณาการ
 หลักเศรษฐกิจพอเพียงเข้ากับรายวิชาและเนื้อหาบางส่วนได้มีแผนงาน โครงการ กิจกรรมด้านวิชาการ
 ที่ส่งเสริมการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน 4.3 ควรนำนักเรียนเข้า
 ศึกษาพื้นที่ตัวอย่าง ในการดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนและพื้นที่
 ใกล้เคียงควรจัดตั้งชุมชนที่เน้นการใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ควรมีการติดตาม
 ผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมให้นักเรียนได้ศึกษา
 แหล่งเรียนรู้จากสถานที่จริง โดยการแทรกเข้าในกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี เช่น การเข้าค่ายศึกษาดู
 งาน ศูนย์เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ ส่งเสริมให้มีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้
 เพื่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน กำหนดเป็นนโยบายของโรงเรียนให้ทุกกลุ่มสาระประยุกต์ใช้
 แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนสอน 4.4 ด้านการพัฒนาบุคลากร ควรจัด
 กิจกรรมส่งเสริมครอบครัวตัวอย่าง การดำรงชีวิตตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน
 จัดอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและ
 ประกวดครูพอเพียงตัวอย่างประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนได้ทราบถึงการดำเนินชีวิตตามวิถีความพอเพียง
 ของครูส่งเสริมให้ชุมชนมีอุปนิสัยใช้ชีวิตอย่างพอเพียง 4.5 ควรมีการติดตามประเมินผลการ
 ดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงการส่งเสริมและปลูกฝังคุณธรรมอย่างต่อเนื่อง
 นำผลการประเมินไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างยั่งยืนผู้บริหาร/ครูและบุคลากรทางการศึกษาควรเป็น
 แบบอย่างในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงการจัดนิทรรศการแสดงผลงาน
 เปิดบ้านคุณธรรมน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กำหนดแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นใน
 ชุมชนและจัดทำระเบียบให้ชัดเจนจัดการเรียนรู้ ครอบคลุมชีวิตปัจจุบัน อนาคต เช่น การให้นักเรียน
 ได้รู้จักตนเอง หลักการดำเนินชีวิต ฮีต 12 ครอง 14 จัดประชุม และมีการวางแผนอย่างเป็นระบบโดย
 ความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จัดให้มีการประชุมร่วมกันเพื่อวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา
 ความจำเป็น เพื่อแสวงหาแนวทางที่เหมาะสม

ภัทรานิษฐ์ รุ่งโรจน์ธนะชัย (2556: 76) ได้ศึกษาประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาตาม
 หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี

เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่าไม่แตกต่างกัน 3) ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามตำแหน่งแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เทิดศักดิ์ สุพันธ์ (2559: 51) ได้ศึกษา การพัฒนารูปแบบกระบวนการเรียนรู้ การดำเนินงานตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 1) รูปแบบของแนวทางดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย ดังนี้ กิจกรรมไร่นาสวนผสม ประกอบด้วย กิจกรรมด้านอาหาร ได้แก่ ปลูกข้าวนาปี ผลผลิตส่วนใหญ่ใช้บริโภคในครัวเรือน ปลูกโดยไม่ใช้สารเคมี มีการปรับปรุงดินโดยการไถกลบตอซัง และปลูกพืช ปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน ปลูกไม้ผล เช่น มะม่วง ลำไย ชมพู่ มะละกอ ลิ้นจี่ เงาะ ละครุด เพื่อไว้บริโภค ในครัวเรือน ให้สามารถมีผลไม้ตามฤดูกาลไว้บริโภค การปลูกผักสวนครัวปลอดสารพิษ ไว้บริโภค กลุ่มกิจกรรมเพิ่มรายได้ ได้แก่ ปลูกมันสำปะหลังในพื้นที่ เพื่อเป็นรายได้หลักของครัวเรือน ปลูกผักสวนครัว ปลอดสารพิษ ได้แก่ สะระแหน่ แมงลัก โหระพา กระเพรา พริก ข่า เพื่อจำหน่ายและเป็นรายได้ประจำของครัวเรือน ปลูกกล้วยน้ำว้า เป็นแนวขอบเขตและใช้เป็นแนวกันลม ผลผลิตจำหน่ายเป็นรายได้เสริมได้ตลอดทั้งปีการชุดบ่อเลี้ยงปลา โดยเลี้ยงแบบผสมผสานในสภาพธรรมชาติ จำหน่ายและเพื่อไว้บริโภคในครัวเรือน กลุ่มกิจกรรมด้านการใช้สอย ได้แก่ ปลูกสมุนไพร เพื่อใช้เป็นยาสามัญประจำบ้าน และเพื่ออนุรักษ์สมุนไพรพื้นบ้าน ให้คงอยู่ ปลูกผักพื้นบ้านยืนต้น เช่น แคบ้าน ผักหวาน ลูกยอ สะเดา ปลูกไม้ยืนต้น เช่น ยูคาลิปตัส สักทอง มะค่าโมง เต็งรัง ยางนา ประดู่ ไม้ เป็นต้น โดยได้นำแนวคิดการปลูกป่า 3 อย่างประโยชน์ 4 อย่าง มาใช้ปลูกไม้ยืนต้น กลุ่มกิจกรรมอื่นๆได้แก่ มีการนำสีเหลือใช้ เช่น ใช้ฟางข้าวมาเป็นวัสดุคลุมดิน และนำเศษวัชพืชมาใช้ในการทำปุ๋ยหมัก และให้อาหารปลา ใช้เศษผักผลไม้มาใช้ในการทำปุ๋ยน้ำชีวภาพ แนวคิดในการทำงานที่สำคัญ “ไม่เลือกงานไม่ยากจน” “กินทุกอย่างที่ปลูก ปลูกทุกอย่างที่กิน” “ทำทุกอย่างที่ใช้ ใช้ทุกอย่างที่ทำ” 2) ผลการพิจารณาความสอดคล้อง ของเนื้อหาสาระของรูปแบบตามองค์ประกอบที่กำหนดกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ทุกข้อรายการพิจารณามีค่าความ สอดคล้อง เท่ากับ 1.00 แสดงให้เห็นว่า รูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น เป็นรูปแบบที่มีองค์ประกอบ 53 ครอบคลุมตามการดำเนินงานหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ครอบคลุม หลักความพอประมาณ ความมี เหตุผล ภูมิคุ้มกัน และความรู้คู่คุณธรรม สามารถนำรูปแบบดังกล่าวไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ 3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า การที่จะพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้สำเร็จเป็นที่ยอมรับต้องประกอบไปด้วยปัจจัยหลายอย่าง ประกอบด้วย การมีทัศนคติและมีความศรัทธาเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การมีความรู้ในปรัชญา หลักการ การปฏิบัติ ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถ่องแท้ ต้องมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงเพียง ให้ทราบอย่างทั่วถึง ชี้ให้เห็น ความสำคัญ คุณประโยชน์ การตระหนักในความคิดที่ว่าเศรษฐกิจพอเพียงมีประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต การนำความรู้

ที่ได้จากหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้กับการประกอบอาชีพของตน การศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การนำความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาถ่ายทอดให้กับบุคคลอื่นๆ ใน ชุมชน การตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงว่ามีส่วนช่วย แก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของประเทศ การส่งเสริมให้คนไทยทุกคนควรจะนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการดำรงชีวิตภายใต้สภาวะเศรษฐกิจปัจจุบัน

ภรณ์ทิพย์ ชูไตรรัตน์ (2560: 78) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 2) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ 3) พัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการ ในการวิจัยสามารถแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 ตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบ การจัดการเรียนรู้ โดยการบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ โดยการบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รวมทั้งสิ้นจำนวน 363 คน และระยะที่ 3 การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ ประเมินโปรแกรมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน สถิติที่ใช้ในการวิจัยหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่าอำนาจจำแนก โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นและจัดลำดับความต้องการ ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การกำหนดวัตถุประสงค์ 2) การวางแผนการสอน 3) การกำหนดเนื้อหา 4) การดำเนินการสอน 5) การประเมินผลการเรียนรู้

2. สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน และมีสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด วิธีการในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ใช้วิธีการพัฒนาครู 3 วิธี ได้แก่ 1) การประชุมเชิงปฏิบัติการ 2) การอบรม เพื่อเพิ่มความรู้ และ 3) การเป็นพี่เลี้ยง

3. การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.1 ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเรียงลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนา 3 ลำดับ คือ 1) การประเมินผลการเรียนรู้ 2) การวางแผนการสอน และ 3) การดำเนินการสอน ตามลำดับ

3.2 การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีส่วนประกอบดังนี้ 1) หลักการและความสำคัญ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กิจกรรมและเครื่องมือพัฒนา และ 5) การประเมินผล

3.3 การประเมินโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้ของโปรแกรมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Gold (2000: 2338-A) ได้ศึกษาการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาระดับโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยเน้นการให้ความร่วมมือระหว่างชุมชนผู้ปกครองและนักการศึกษา ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษาในรัฐฟิลาเดลเฟีย ผลการศึกษา พบว่า การจัดการของชุมชนเป็นสื่อกลางระหว่างผู้ปกครองครอบครัวกับโรงเรียน เพื่อเป้าหมายในการเสริมสร้างการอ่านออกเขียนได้และการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับชุมชนทำให้ผู้ปกครองได้รับความรู้เกี่ยวกับชุมชนตั้งนั้น การสร้างหุ้นส่วนและความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองกับนักการศึกษาทำให้เกิดทรัพยากรที่มีคุณค่าทั้งในด้านสังคมและวัฒนธรรมให้แก่โรงเรียน

Groves และ Pugh (2002: 381-390) ได้ศึกษาการหยุดยั้งความทรงจำที่เป็นสิ่งลวงตา การเรียนรู้ในประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมศึกษาที่ซับซ้อนผลการศึกษา พบว่า การสอนและการเรียนรู้หัวข้อที่ซับซ้อนและทำให้ผู้เรียนสับสนในปัจจุบันเกี่ยวกับรูปแบบปัญหาหรือสถานการณ์คล้ายความซับซ้อนกว่าความเป็นจริงทางจิตใจของผู้เรียนที่อดกลั้นสิ่งเหล่านี้เป็นรูปแบบปัญหาที่คายความซับซ้อนกว่าความเป็นจริงสามารถระบุเป็น “ความทรงจำที่ลวงตา” ซึ่งขัดขวางความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาที่ถูกต้องและผลสำรวจความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาสามารถสร้างความสำคัญในการแทรกแซงการขับเคลื่อนการเรียนรู้ระยะสั้นโดยการใช้วิธีการทางปัญญาแต่อะไรที่เป็นคะแนนที่แท้จริงก็ยังคงต่ำกว่าสิ่งที่ยอมรับได้ในครั้งหลัง ดังนั้นการกระตุ้นการเรียนรู้ระยะสั้นสามารถแทรกแซงผลผลิตบางระดับของความรู้ที่ได้รับมากกว่าระดับข้อเท็จจริงแต่สิ่งลวงความจำที่หาต่อไปเพื่อเป็นการต่อต้านการเปลี่ยนแปลงเท่านั้นเอง

Peterson (2004: 1449-A) ได้ศึกษาการสร้างกรณีศึกษาเพื่อการทำนายประสิทธิภาพของวงจรคุณภาพ (วางแผนตรวจสอบกระทำแก้ไข) : พื้นฐานของระบบการจัดการคุณภาพในปัจจุบันและอนาคต โดยมีแนวคิดว่าคุณภาพเป็นเรื่องที่มนุษย์มีความสนใจมาหลายพันปีแต่รูปแบบที่เป็นกลไกหรือเป็นศูนย์กลางสำหรับการจัดการคุณภาพภายในช่วง 75 ปีที่ผ่านมาเองที่เป็นที่รู้จักในชื่อย่อว่าวงจรคุณภาพการวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาสถานภาพปัจจุบันของวงจรพีดีซีเอ

โดยการสัมภาษณ์ผู้นำของโลกในด้านการจัดการคุณภาพส่วนแรกของการวิจัยเป็นการซักถามศึกษา รากเหง้าของพีดีซีเอและในที่สุดมาถึงการประยุกต์ใช้ในปัจจุบันในการจัดการคุณภาพมาตรฐาน ผลการวิจัยได้ยืนยันว่า วงจรพีดีซีเอได้เริ่มขึ้นในฐานะเป็นวิธีการปรับทางการบริหารจัดการ จากวิธีการทางวิทยาศาสตร์จนมีการตกทอดมาในการประยุกต์ใช้และความเชื่อถือของวิธีนี้ได้พัฒนาถึงขีด สูงสุดเมื่อเดมมิ่งได้นำมาปรับและนำไปใช้ในโรงงานของตนกับการช่วยชาวญี่ปุ่นภายหลังสงครามโลกครั้งที่ สองและต่อมาในวงการอุตสาหกรรมสหรัฐส่วนหนึ่งเนื่องมาจากผลงานของเดมมิ่งและส่วนหนึ่งมา จากปัจจัยการค้าทั่วโลกปรากฏว่า แรงผลักดันทั่วโลกสู่มาตรฐานการจัดการคุณภาพได้พบว่าเป็น การเหมาะสมที่จะใช้วงจรพีดีซีเอเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในศูนย์กลางของความคิดเห็น ดังนั้น พีดีซีเอจึงถูกรวมเข้าไว้โดยผู้เขียนทั้งหลายที่รับเอามาตรฐานจำนวนคุณภาพไปใช้การวิเคราะห์เชิงคุณภาพของผู้ทำ การจัดการคุณภาพปัจจุบันได้เผยให้เห็นข้อสรุปชั่วคราว 2 ประการ คือ พีดีซีเอไม่ปรากฏว่ามี ผลกระทบการคิดประจำวันเกี่ยวกับการจัดการคุณภาพและที่จริงแล้วจากการวิเคราะห์การสัมภาษณ์ ลึกลงไปอีกได้เผยให้เห็นรูปแบบที่แตกต่างออกไปโดยสิ้นเชิง จึงได้มีการวิเคราะห์เชิงคุณภาพและ พัฒนารูปแบบการจัดการคุณภาพใหม่ซึ่งรูปแบบใหม่นี้ได้เรียกชื่อเป็นการชั่วคราวว่า “รูปแบบการ เรียนรู้” เป็นการรวมเอาสิ่งที่ได้จากการสัมภาษณ์ผลการวิเคราะห์เชิงคุณภาพและประสบการณ์ กว้างขวางของรูปแบบใหม่นี้

Smylle และคนอื่นๆ (2009: 181-198) ได้ศึกษาผลของการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับ 8 ในเมืองมิดเวสต์เทิร์น ระหว่างปี 1990 ถึงปี 1994 ผลการวิจัยพบว่า (1) การให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีความสัมพันธ์ ในทางบวกกับการพัฒนาทางวิชาการและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (2) ความสัมพันธ์ ระหว่างกลไกของการเปลี่ยนแปลงองค์การกับการพัฒนาทางวิชาการมีผลน้อยกว่าความสัมพันธ์ของ ตัวแปรเหล่านี้กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอาจ มีผลในทางลบหรือทางบวกกับผลการเรียนของนักเรียนและ (3) มีความแตกต่างอย่างมากระหว่าง ความสัมพันธ์ของกลไกการเปลี่ยนแปลงกับการพัฒนาทางวิชาการ เมื่อผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านและ ความสัมพันธ์ของตัวแปรเหล่านี้เป็นการเปลี่ยนแปลงที่ไม่คงที่

Gundlach (2005: 85) ได้ทำวิจัยเรื่องการสร้างหลักสูตรของตนเอง : การประเมิน ระบบการบริหารจัดการหลักสูตรออนไลน์ในระดับ K-12 ของโรงเรียนจำนวน 12 โรงเรียนในเขตพื้นที่ Midwest โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินการบริหารจัดการหลักสูตรออนไลน์ว่าบรรลุเป้าหมายตาม เกณฑ์ของเขตพื้นที่ โดยมีเกณฑ์ในการประเมิน 8 ประการดังนี้ 1) ความตรงทางวิชาการ 2) ความ ยืดหยุ่นของหลักสูตร 3) ความง่ายในการปรับปรุงให้ทันสมัย 4) การมีส่วนร่วมของชุมชน 5) แนว ทางการสร้างหลักสูตร 6) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร 7) อำนาจความสะดวกในการใช้ได้ตี เยียม 8) ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับหลักสูตรอื่นๆ วิจัยเรื่องนี้ใช้วิธีการศึกษาแบบผสมผสานระหว่าง การศึกษาเชิงสำรวจและเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างเป็นครูที่ผ่านการใช้หลักสูตรแบบเดิมและหลักสูตร แบบออนไลน์ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการหลักสูตรออนไลน์ผ่านเกณฑ์การประเมินการบริหาร จัดการหลักสูตรของเขตพื้นที่ Midwest ทั้ง 8 ประการ มีนัยสำคัญที่ได้จากการวิจัยและสามารถ นำไปประยุกต์ใช้ได้กับเทคโนโลยีที่ทันสมัย มาใช้ในการสร้างหลักสูตรสถานศึกษาของตนเองเพิ่มขึ้น และภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีความสำคัญยิ่งต่อการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนการสังเคราะห์แนวคิดในการนำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในสถานศึกษาของนักวิชาการ นักการศึกษาตั้งได้กล่าวข้างต้น แสดงถึงการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการบริหารจัดการสถานศึกษา ซึ่งมีแนวคิดที่เป็นประโยชน์สำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งผู้วิจัยจะได้ทำการนำความรู้ที่ได้จากการศึกษามาปรับใช้ในการวิจัยครั้งนี้ต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

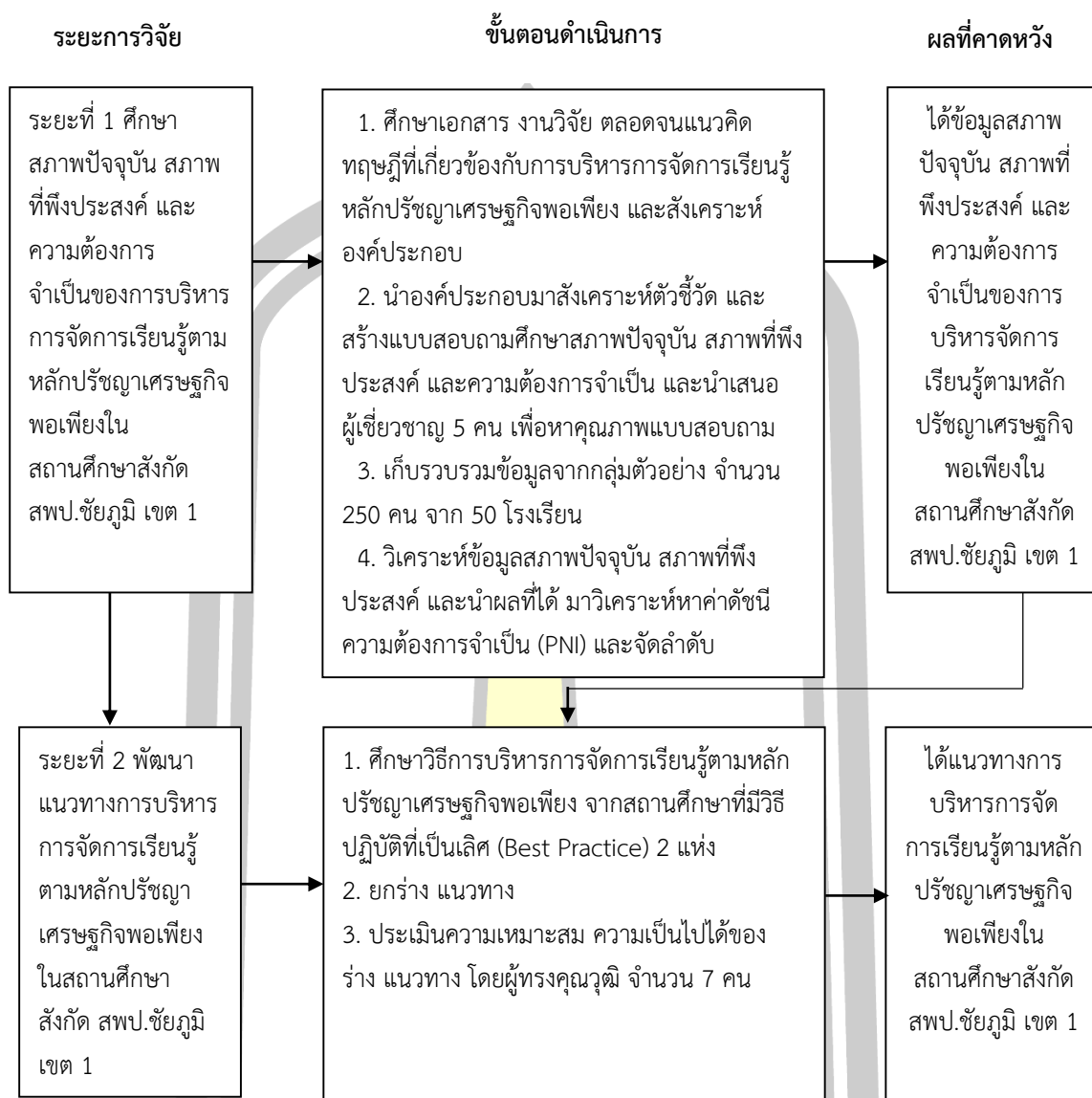
การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 แบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้

1. ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

2. ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

รายละเอียดการวิจัยแต่ละระยะ ดังแสดงในภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 ระยะการวิจัย ขั้นตอนดำเนินการ ผลที่คาดหวัง

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

1. ขั้นตอนดำเนินการ

1.1 ศึกษาเอกสาร องค์ความรู้ และแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้

1.2 สร้างแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นและนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปใช้เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และคณะผู้เชี่ยวชาญ

ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของแบบสอบถาม และทดลองใช้แบบสอบถาม เพื่อหาคุณภาพของแบบสอบถามก่อนนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

1.3 เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง และนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมด มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบ จากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ในเขตรับผิดชอบ 5 อำเภอ มีโรงเรียนในสังกัดจำนวน 249 โรงเรียน เป็นผู้บริหาร จำนวน 209 คน และครู จำนวน 2,195 คน รวมประชากร 2,404 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จำนวนทั้งสิ้น 250 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางจี้และมอร์แกน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 50 คน และครู จำนวน 200 คน จาก 50 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) (สุรวาท ทองบ, 2550: 77-78) โดยมีขั้นตอนการสุ่ม ดังนี้

2.2.1 จัดทำสลากรายชื่ออำเภอที่โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ตั้งอยู่ ทั้งหมด 5 อำเภอ คือ อำเภอเมืองชัยภูมิ อำเภอบ้านเขว้า อำเภอหนองบัวแดง อำเภอภักดีชุมพล และอำเภอคอนสวรรค์

2.2.2 ทำการสุ่มอย่างง่าย โดยวิธีการจับสลากรายชื่ออำเภอ จำนวน 3 อำเภอ เพื่อใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง (คิดเป็นร้อยละ 60 ของจำนวนอำเภอทั้งหมด) ได้แก่ อำเภอหนองบัวแดง อำเภอบ้านเขว้า และอำเภอคอนสวรรค์

2.2.3 จัดทำสลากรายชื่อโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ที่ตั้งอยู่ในอำเภอที่จับสลากในข้อ 2.2.2 อำเภอละ 16-17 โรงเรียน จนได้ครบ 50 โรงเรียน

2.2.4 เลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหาร จาก 50 โรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน รวมผู้บริหาร 50 คน

2.2.5 สุ่มอย่างง่าย โดยสุ่มเลือกครู จาก 50 โรงเรียน โรงเรียนละ 4 คน รวมกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู 200 คน รายละเอียดของกลุ่มตัวอย่างดังปรากฏในตาราง 2

ตาราง 2 รายละเอียดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

อำเภอที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง			
	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
	(โรงเรียน)	(คน)	(โรงเรียน)	(คน)
อำเภอบ้านเขว้า	35	342	17	85
อำเภอคอนสวรรค์	58	373	17	85
อำเภอหนองบัวแดง	33	792	16	80
รวม	126	1,507	50	250

2.2.6 ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอหนองบัวแดง และฝากแบบสอบถามทางธุรการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ไปยังโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ตั้งอยู่ในอำเภอบ้านเขว้า และอำเภอคอนสวรรค์

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น แบบสอบถามประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert Type) 5 ระดับ โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาข้อความ แล้วให้คะแนนตามความเป็นจริง โดยกำหนดเกณฑ์ระดับคะแนน ดังนี้

ให้ 5 คะแนน หมายถึง สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด

ให้ 4 คะแนน หมายถึง สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก

ให้ 3 คะแนน หมายถึง สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง

ให้ 2 คะแนน หมายถึง สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการการเรียนรู้ อยู่ในระดับน้อย

ให้ 1 คะแนน หมายถึง สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการการเรียนรู้ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.2 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

3.2.1 ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบสอบถาม และการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น

3.2.2 ร่างแบบสอบถามโดยใช้ประเด็นขององค์ประกอบและตัวชี้วัด การบริหาร การจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3.2.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและให้คำแนะนำ อาจารย์ที่ปรึกษาเห็นชอบและให้นำเสนอคณะผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาต่อไป

3.2.4 นำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านเครื่องมือ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ระหว่างข้อคำถามกับองค์ประกอบ โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ผู้เชี่ยวชาญได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ตามเกณฑ์คุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

3.2.4.1 จบการศึกษาทางด้านกรวิจัยทางการศึกษา ด้านการบริหารการศึกษา หรือสาขาที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป

3.2.4.2 ดำรงตำแหน่งทางวิชาการเป็นผู้บริหารหน่วยงานด้านการศึกษาศึกษานิเทศก์ หรือครู วิทยฐานะชำนาญการขึ้นไป

3.2.4.3 มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งหน้าที่อย่างน้อย 5 ปี

รายละเอียดของผู้เชี่ยวชาญ 5 คน มีดังต่อไปนี้

1) นางชลธิชา คงสมบุญ คุรุชำนาญการพิเศษ ปฏิบัติหน้าที่ รองผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลชุมชนหนองบัวแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 คุรุการศึกษา กศ.ม. การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยปทุมธานี

2) นางสาวนิตยา ฉินทะนา คุรุชำนาญการ ปฏิบัติหน้าที่ ครูโรงเรียนอนุบาลชุมชนหนองบัวแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 คุรุการศึกษา กศ.ม. การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยปทุมธานี

3) นายจักรพันธ์ สีหานาถ คุรุชำนาญการ ปฏิบัติหน้าที่ ครูโรงเรียนอนุบาลชุมชนหนองบัวแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 คุรุการศึกษา ศศ.ม. การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

4) นางสาวยุทิตา เหล่าดี คุรุชำนาญการ ปฏิบัติหน้าที่ ครูโรงเรียนอนุบาลชุมชนหนองบัวแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 คุรุการศึกษา ศษ.ม. การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์กรุงเทพ

5) นายพิชิต โพธิ์พัฒน์ คุรุชำนาญการพิเศษ ปฏิบัติหน้าที่ ครูโรงเรียนหนองบัวแดงวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 คุรุการศึกษา กศ.ม. การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา

ผลการพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม ระหว่างข้อคำถามกับองค์ประกอบ โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ข้อคำถามทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1.00 ทุกข้อ

3.2.5 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารและครู โรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน จาก 6 โรงเรียนในเขตอำเภอหนองบัวแดง แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน ตามวิธี Item Total Correlation (บุญชม ศรีสะอาด, 2554: 75) และคัดเลือกแบบสอบถามที่มีค่าอำนาจจำแนกเข้าเกณฑ์ มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient: α) ของครอนบาค (บุญชม

ศรีสะอาด, 2554: 75) ผลการหาคุณภาพของแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และ ความต้องการจำเป็น ปรากฏดังนี้

3.2.5.1 แบบสอบถามสภาพปัจจุบันการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลัก

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าอำนาจจำแนก (r_{xy}) เท่ากับ 0.288-0.726 และมีค่าความเชื่อมั่น (∞) ทั้งฉบับ เท่ากับ 0.795

3.2.5.2 แบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ การบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลัก

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าอำนาจจำแนก (r_{xy}) เท่ากับ 0.334-0.885 และมีค่าความเชื่อมั่น (∞) ทั้งฉบับ เท่ากับ 0.845

3.2.6 ผู้วิจัยตรวจสอบแบบสอบถามและปรับปรุงให้สมบูรณ์ แล้วจัดพิมพ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยขอหนังสือราชการจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.2 ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอหนองบัวแดง และฝากแบบสอบถามทางธุรการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ไปยังโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ตั้งอยู่ในอำเภอบ้านเขว้า และอำเภอคอนสวรรค์ และประสานงานทางโทรศัพท์ถึงผู้อำนวยการและผู้รับผิดชอบทุกโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกโรงเรียนสามารถเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนมาได้ จำนวน 214 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 85.60

5. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การจัดกระทำข้อมูล

5.1.1 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา มาตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม

5.1.2 ทำการตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

5.1.3 บันทึกข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

5.2.1 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

5.2.2 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 สอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation, S.D.) แล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์การแปลความค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 97) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย การแปลความ

4.51-5.00 มีสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ในการบริหารการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51-4.50 มีสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ในการบริหารการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก

2.51-3.50 มีสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น

ในการบริหารการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง

1.51-2.50 มีสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น

ในการบริหารการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับน้อย

1.00-1.50 มีสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น

ในการบริหารการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

5.2.3 วิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นของการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified})

6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

6.1 สถิติพื้นฐาน

6.1.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

6.1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

6.1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

6.2 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

6.2.1 การหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน ตามวิธี Item Total Correlation (r_{xy}) (บุญชม ศรีสะอาด, 2554: 75)

6.2.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient: α) ของครอนบาค (บุญชม ศรีสะอาด, 2554: 75)

6.3 ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified})

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

1. ขั้นตอนดำเนินการ

1.1 นำผลการวิจัยที่ได้จากระยะที่ 1 มาเป็นแนวทางในการศึกษาวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ของสถานศึกษาต้นแบบ จำนวน 2 โรงเรียน

1.2 นำผลการวิจัยระยะที่ 1 และผลการศึกษาวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศของโรงเรียนต้นแบบมาจัดทำ ร่าง แนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 แล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบและให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข

1.3 นำร่างแนวทางฯ เสนอต่อคณะผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ ร่าง แนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

2.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ของสถานศึกษา ต้นแบบ จำนวน 2 โรงเรียน จำนวนผู้ให้ข้อมูลรวม 6 คน โรงเรียนต้นแบบ ได้แก่ โรงเรียนบ้านห้วยหัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 และโรงเรียนชัยภูมิภักดีชุมพล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ตามคุณสมบัติของโรงเรียนต้นแบบ ดังนี้

2.1.1 เป็นสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง “สถานศึกษาพอเพียง” และ

2.1.2 เป็นสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษา

2.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ตามเกณฑ์ในการคัดเลือกดังนี้

2.2.1 จบการศึกษาทางด้านการบริหารการศึกษา หรือสาขาทางการศึกษาในระดับปริญญาโทขึ้นไป

2.2.2 ดำรงตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือศึกษานิเทศก์ของหน่วยงานทางการศึกษา หรือครูผู้สอน มีวิทยฐานะระดับชำนาญการพิเศษขึ้นไป

2.2.3 มีประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ หรือการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อย่างน้อย 5 ปี

รายละเอียดของผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน มีดังต่อไปนี้

1) นายชันทอง เต็มพันธ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลชุมชนหนองบัวแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 วุฒิการศึกษา กศ.ม. การบริการและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

2) นายหารศึก ภาระหันธ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยหัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 วุฒิการศึกษา กศ.ม. การบริหารการศึกษา วิทยาลัยบัณฑิตบริหารธุรกิจ ขอนแก่น

3) นายจุมพล ตาปราบ ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองนกออกประชาสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 วุฒิการศึกษา กศ.ม. การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

4) นางอารยา วสุธรัตน์สกุล รองผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลชุมชนหนองบัวแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 วุฒิการศึกษา ศษ.ม. การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยอีสาน

5) นายปุระเชษฐ์ ขำหินตั้ง รองผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองปล้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 วุฒิการศึกษา กศ.ม. การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

6) นางปิยนุช ไชยมงคล ครูชำนาญการพิเศษ ครูโรงเรียนอนุบาลชุมชนหนองบัว แดงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 วุฒิการศึกษา กศ.ม การบริหาร และพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

7) นางยุพเรศ จิตรปลื้มครูชำนาญการพิเศษ ครูโรงเรียนอนุบาลชุมชนหนองบัว แดงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 วุฒิการศึกษา กศ.ม การบริหาร และพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การศึกษาวิธีปฏิบัติที่ดีจากโรงเรียนต้นแบบ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง มีวิธีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

3.1.1 ศึกษาหลักการ และวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

3.1.2 ทำการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง แล้วนำแบบสัมภาษณ์เสนอต่อ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักเพื่อพิจารณาความเหมาะสม อาจารย์เห็นชอบให้นำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้

3.1.3 จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ แล้วนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.2 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ มีรายละเอียดดังนี้

3.2.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้ คือ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert (Likert's Rating Scale) แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยกำหนดเกณฑ์ระดับคะแนนความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ดังนี้

ให้ 5 หมายถึง แนวทางมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด

ให้ 4 หมายถึง แนวทางมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ในระดับมาก

ให้ 3 หมายถึง แนวทางมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ในระดับปานกลาง

ให้ 2 หมายถึง แนวทางมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ในระดับน้อย

ให้ 1 หมายถึง แนวทางมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 เป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแนวทาง

3.2.2 การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง มีวิธีการสร้างและการหาคุณภาพ ดังนี้

3.2.2.1 ศึกษาหลักการ และวิธีการสร้างแบบประเมิน

3.2.2.2 ร่างแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง

การบริหารจัดการการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

3.2.2.3 นำแบบประเมินฯ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักเพื่อพิจารณาตรวจสอบและขอคำแนะนำ แล้วนำมาปรับแก้ไขตามคำแนะนำ ก่อนนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มีมติเห็นชอบและให้นำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การศึกษาวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practices) ด้านการบริหารจัดการการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

4.1.1 ขอหนังสือราชการขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์ศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1.2 ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อประสานงานไปยังโรงเรียนต้นแบบ และนัดหมายวัดเวลา โดยนัดหมายการสัมภาษณ์ ผู้บริหารและครู โรงเรียนอนุบาลชุมชนหนองบัวแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 วันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564 และผู้บริหารและครู โรงเรียนชัยภูมิภักดีชุมพล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 วันที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564

4.1.3 นำแบบสัมภาษณ์พร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ฯ ไปให้ติดต่อยังโรงเรียนต้นแบบเพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4.2 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางฯ

4.2.1 ขอหนังสือราชการขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางฯ เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ

4.2.2 ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางฯ

4.2.3 นำแนวทางฯ แบบประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้ของแนวทางฯ พร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ฯ ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางฯ และเก็บแบบประเมินคืนด้วยตนเอง

5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

พิจารณาผลการสัมภาษณ์และจัดเรียงให้สะดวกต่อการวิเคราะห์ข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลแล้วสรุปผลโดยใช้การพรรณนาวิเคราะห์

5.2 การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางฯ

5.2.1 นำแบบประเมินที่ได้รับมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของการตอบ ตรวจสอบให้คะแนนการประเมินตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

5.2.2 การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation, S.D.) แล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2554: 75) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	การแปลความ
4.51-5.00	แนวทางมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด
3.51-4.50	แนวทางมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก
2.51-3.50	แนวทางมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับปานกลาง
1.51-2.50	แนวทางมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับน้อย
1.00-1.50	แนวทางมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation, S.D.)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

- 1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean)
- 1.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
- 1.3 ร้อยละ (Percentage)

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

2.1 การหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม ใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องขององค์ประกอบและตัวชี้วัด เพื่อหาความเที่ยงตรงของข้อคำถาม IOC (Index of Item-Objective Congruence) โดยใช้สูตรดังนี้ (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2553: 58)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบและตัวชี้วัด

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ, 2553: 76)

$$r_{xy} = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{\{N \sum X^2 - (\sum X)^2\} \{N \sum Y^2 - (\sum Y)^2\}}}$$

เมื่อ	r_{xy}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
	N	แทน	จำนวนข้อมูล
	$\sum X$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนน X
	$\sum Y$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนน Y
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของกำลังสอง X
	$\sum Y^2$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของกำลังสอง Y
	$\sum XY$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนน X และ Y คู่กันแต่ละคู่

2.3 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ, 2553: 76)

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s^2} \right\}$$

เมื่อ	α	แทน	ความเชื่อมั่นของเครื่องมือ
	K	แทน	จำนวนข้อคำถามของเครื่องมือ
	S_i^2	แทน	ความแปรปรวนเป็นรายข้อ
	s^2	แทน	ความแปรปรวนของเครื่องมือ

3. ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น PNI_{modified} ของ นงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช (สุวิมล ว่องวานิช, 2550: 64)

$$PNI_{\text{modified}} = (I-D) / D$$

เมื่อ	I (Important)	แทน	คะแนนเฉลี่ยของสภาพที่คาดหวัง
	D (Degree of Success)	แทน	คะแนนเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริง

พหุ ประถมศึกษา

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนาแนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 สามารถนำเสนอ
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ตามลำดับดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
D	แทน	สภาพปัจจุบัน
I	แทน	สภาพที่พึงประสงค์
$PNI_{(modified)}$	แทน	ความต้องการจำเป็น

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. ระยะเวลาที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น
ของการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชัยภูมิ เขต 1
2. ระยะเวลาที่ 2 ผลการพัฒนาแนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชัยภูมิ เขต 1

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ระยะที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชัยภูมิ เขต 1

ผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบและตัวชี้วัดที่ได้จากการศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์มาสร้างแบบสอบถาม สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นสถานศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชัยภูมิ เขต 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอเป็น 2 ตอน คือ 1) ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และ 2) ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชัยภูมิ เขต 1 รายละเอียดมีดังต่อไปนี้

1.1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รายละเอียดการวิเคราะห์ข้อมูลดังในตาราง 3-9

ตาราง 3 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

ที่	ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
1.	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม		
	ผู้บริหาร	42	19.63
	ครูผู้สอน	172	80.37
	รวม	214	100.00
2.	ประสบการณ์ในการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง		
	1-4 ปี	46	21.50
	4-8 ปี	44	20.56
	มากกว่า 8 ปี	124	57.94
	รวม	214	100.00

จากตาราง 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอน (ร้อยละ 80.37) และส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มากกว่า 8 ปี (ร้อยละ 57.94)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยรวมและรายด้าน

ที่	สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยรวมและรายด้าน	ระดับความคิดเห็น					
		สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1.	จุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้	3.53	0.80	มาก	4.61	0.76	มากที่สุด
2.	การกำหนดเนื้อหา/สาระการเรียนรู้	3.55	0.79	มาก	4.62	0.80	มากที่สุด
3.	กลยุทธ์วิธีการจัดการเรียนรู้	3.62	0.82	มาก	4.63	0.84	มากที่สุด
4.	การเลือกแหล่งเรียนรู้และทรัพยากร	3.58	0.92	มาก	4.67	0.82	มากที่สุด
5.	การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	3.68	0.86	มาก	4.60	0.86	มากที่สุด
	โดยรวม	3.59	0.88	มาก	4.63	0.87	มากที่สุด

จากตาราง 4 สรุปได้ว่า การบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 มีสภาพปัจจุบันโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.59$) และมีสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.63$)

พูน ปณ ทิโต ชิว

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ด้านจุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้

ที่	สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการ การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ด้านจุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้	ระดับความคิดเห็น					
		สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1.1	มีจุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้ ด้าน ความพอประมาณ ครอบคลุม ความรู้ การปฏิบัติ และคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้น แก่ผู้เรียน	3.54	0.79	มาก	4.57	0.78	มากที่สุด
1.2	มีจุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้ ด้านความมีเหตุผล ครอบคลุม ความรู้ การปฏิบัติ และคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้น แก่ผู้เรียน	3.66	0.89	มาก	4.61	0.69	มากที่สุด
1.3	มีจุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้ ด้าน การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ครอบคลุม ความรู้ การปฏิบัติ และคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้น แก่ผู้เรียน	3.58	0.67	มาก	4.64	0.71	มากที่สุด
1.4	มีจุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้ เงื่อนไขสำคัญด้านเงื่อนไขความรู้ สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ 3 องค์ประกอบหลัก	3.45	0.78	ปาน กลาง	4.59	0.79	มากที่สุด
1.5	มีจุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้ เงื่อนไขสำคัญด้านเงื่อนไขคุณธรรม สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ 3 องค์ประกอบหลัก	3.40	0.85	ปาน กลาง	4.63	0.81	มากที่สุด
โดยรวม		3.53	0.80	มาก	4.61	0.76	มากที่สุด

จากตาราง 5 สรุปได้ว่า การบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ด้านจุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้ มีสภาพปัจจุบัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.53$) และมีสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.61$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ด้านการกำหนดเนื้อหา/สาระการเรียนรู้

ที่	สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ด้านการกำหนดเนื้อหา/สาระการเรียนรู้	ระดับความคิดเห็น					
		สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
2.1	มีการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อเลือกเนื้อหาบทเรียนเพื่อนำมาจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการร่วมกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณ โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ที่กำหนดไว้	3.68	0.78	มาก	4.66	0.83	มากที่สุด
2.2	มีการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อเลือกเนื้อหาบทเรียนเพื่อนำมาจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการร่วมกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีเหตุผล โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ที่กำหนดไว้	3.57	0.67	มาก	4.61	0.89	มากที่สุด

ตาราง 6 (ต่อ)

ที่	สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายัญญู เขต 1 ด้านการกำหนดเนื้อหา/สาระการเรียนรู้	ระดับความคิดเห็น					
		สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
2.3	มีการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อเลือกเนื้อหาบทเรียนเพื่อนำมาจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการร่วมกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ที่กำหนดไว้	3.65	0.87	มาก	4.56	0.67	มากที่สุด
2.4	มีการพิจารณาเนื้อหาบทเรียนที่ได้ทำการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3 ด้าน และวิเคราะห์เงื่อนไขความรู้ที่สำคัญจากเนื้อหาที่ได้บูรณาการ เพื่อนำมาจัดการเรียนรู้ร่วมด้วย	3.38	0.74	ปานกลาง	4.63	0.84	มากที่สุด
2.5	มีการพิจารณาเนื้อหาบทเรียนที่ได้ทำการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3 ด้าน และวิเคราะห์เงื่อนไขคุณธรรมที่สำคัญจากเนื้อหาที่ได้บูรณาการ เพื่อนำมาจัดการเรียนรู้ร่วมด้วย	3.47	0.89	ปานกลาง	4.66	0.79	มากที่สุด
	โดยรวม	3.55	0.79	มาก	4.62	0.80	มากที่สุด

จากตาราง 6 สรุปได้ว่า การบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ด้านการกำหนดเนื้อหา/สาระการเรียนรู้ มีสภาพปัจจุบัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.55$) และมีสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.62$)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ด้านกลยุทธ์วิธีการจัดการเรียนรู้

ที่	สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ด้านกลยุทธ์วิธีการจัดการเรียนรู้	ระดับความคิดเห็น					
		สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
3.1	มีการกำหนดกลยุทธ์วิธีการจัดการความรู้ ด้านความพอประมาณ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายและสอดคล้องกับแนวทางการจัดกิจกรรมในหลักสูตรสถานศึกษา	3.66	0.64	มาก	4.60	0.84	มากที่สุด
3.2	มีการกำหนดกลยุทธ์วิธีการจัดการความรู้ ด้านความมีเหตุผล เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายและสอดคล้องกับแนวทางการจัดกิจกรรมในหลักสูตรสถานศึกษา	3.64	0.77	มาก	4.64	0.79	มากที่สุด
3.3	มีการกำหนดกลยุทธ์วิธีการจัดการความรู้ ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายและสอดคล้องกับแนวทางการจัดกิจกรรมในหลักสูตรสถานศึกษา	3.57	0.81	มาก	4.63	0.92	มากที่สุด

ตาราง 7 (ต่อ)

ที่	สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ด้านกลยุทธ์วิธีการจัดการเรียนรู้	ระดับความคิดเห็น					
		สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
3.4	มีการกำหนดกลยุทธ์วิธีการจัดการความรู้ตามเงื่อนไขความรู้ ตามเนื้อหาบทเรียนและเนื้อหาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.63	0.92	มาก	4.61	0.86	มากที่สุด
3.5	มีการกำหนดกลยุทธ์วิธีการจัดการความรู้ตามเงื่อนไขคุณธรรม ตามเนื้อหาบทเรียนและเนื้อหาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.59	0.95	มาก	4.65	0.77	มากที่สุด
	โดยรวม	3.62	0.82	มาก	4.63	0.84	มากที่สุด

จากตาราง 7 สรุปได้ว่า การบริหารจัดการการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ด้านกลยุทธ์วิธีการจัดการเรียนรู้ มีสภาพปัจจุบัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.62$) และมีสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.63$)

พหุบัณฑิต ชีวะ

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ด้านการเลือกแหล่งเรียนรู้และทรัพยากร

ที่	สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ด้านการเลือกแหล่งเรียนรู้และทรัพยากร	ระดับความคิดเห็น					
		สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
4.1	มีการพิจารณาเลือกแหล่งเรียนรู้และเลือกใช้ทรัพยากรในการจัดการเรียนรู้ ด้านความพอประมาณ ครอบคลุมด้านคน สถานที่ เวลา และงบประมาณอย่างเหมาะสม	3.54	0.94	มาก	4.77	0.82	มากที่สุด
4.2	มีการพิจารณาเลือกแหล่งเรียนรู้และเลือกใช้ทรัพยากรในการจัดการเรียนรู้ ด้านความมีเหตุผล ครอบคลุมด้านคน สถานที่ เวลา และงบประมาณ อย่างเหมาะสม	3.78	1.03	มาก	4.58	0.79	มากที่สุด
4.3	มีการพิจารณาเลือกแหล่งเรียนรู้และเลือกใช้ทรัพยากรในการจัดการเรียนรู้ ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ครอบคลุมด้านคน สถานที่ เวลา และงบประมาณ อย่างเหมาะสม	3.64	0.98	มาก	4.72	0.84	มากที่สุด
4.4	มีการพิจารณาเลือกแหล่งเรียนรู้และเลือกใช้ทรัพยากรในการจัดการเรียนรู้ตามเงื่อนไขความรู้ในเนื้อหา บทเรียนและเนื้อหาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ครอบคลุมด้านคน สถานที่ เวลา และงบประมาณ อย่างเหมาะสม	3.37	0.86	ปานกลาง	4.66	0.74	มากที่สุด

ตาราง 8 (ต่อ)

ที่	สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ด้านการเลือกแหล่งเรียนรู้และทรัพยากร	ระดับความคิดเห็น					
		สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
4.5	มีการพิจารณาเลือกแหล่งเรียนรู้และเลือกใช้ทรัพยากรในการจัดการเรียนรู้ตามเงื่อนไขคุณธรรมในเนื้อหาบทเรียนและเนื้อหาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงครอบคลุมด้านคน สถานที่ เวลา และงบประมาณอย่างเหมาะสม	3.58	0.79	มาก	4.64	0.90	มากที่สุด
	โดยรวม	3.58	0.92	มาก	4.67	0.82	มากที่สุด

จากตาราง 8 สรุปได้ว่า การบริหารจัดการการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ด้านการเลือกแหล่งเรียนรู้และทรัพยากร มีสภาพปัจจุบัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.58$) และมีสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.67$)

พหุ ประถมศึกษา

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ที่	สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	ระดับความคิดเห็น					
		สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
5.1	มีการวัดและประเมินผลผู้เรียนและการจัดการเรียนรู้ ด้านความพอประมาณ สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้	3.62	0.87	มาก	4.66	0.85	มากที่สุด
5.2	มีการวัดและประเมินผลผู้เรียนและการจัดการเรียนรู้ ด้านความมีเหตุผลสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้	3.55	0.79	มาก	4.56	0.78	มากที่สุด
5.3	มีการวัดและประเมินผลผู้เรียนและการจัดการเรียนรู้ ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้	3.91	0.81	มาก	4.62	0.91	มากที่สุด
5.4	มีการตรวจสอบและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ในเงื่อนไขสำคัญด้านความรู้	3.73	0.93	มาก	4.64	0.80	มากที่สุด
5.5	มีการตรวจสอบและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ในเงื่อนไขสำคัญด้านคุณธรรม	3.61	0.90	มาก	4.52	0.96	มากที่สุด
	โดยรวม	3.68	0.86	มาก	4.60	0.86	มากที่สุด

จากตาราง 9 สรุปได้ว่า การบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ด้านการวัดและ

ประเมินผลการเรียนรู้ มีสภาพปัจจุบัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$) และมีสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$)

1.2 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ชัยภูมิ เขต 1

ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์มาทำการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ของการบริหารจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปรากฏผล ดังตาราง 10-15

ตาราง 10 ค่าความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ของการบริหารจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยรวม

ที่	สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการ การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยรวม	D	I	$PNI_{modified}$	เรียงลำดับ
1.	จุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้	4.61	3.53	0.306	1
2.	การกำหนดเนื้อหา/สาระการเรียนรู้	4.62	3.55	0.302	3
3.	กลยุทธ์วิธีการจัดการเรียนรู้	4.63	3.62	0.278	4
4.	การเลือกแหล่งเรียนรู้และทรัพยากร	4.67	3.58	0.305	2
5.	การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	4.60	3.68	0.249	5

จากตาราง 10 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ของการบริหารจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยรวม เรียงลำดับตามค่าความต้องการจำเป็น ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 จุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้ ลำดับที่ 2 การเลือกแหล่งเรียนรู้และทรัพยากร ลำดับที่ 3 การกำหนดเนื้อหา/สาระการเรียนรู้ ลำดับที่ 4 กลยุทธ์วิธีการจัดการเรียนรู้ และลำดับที่ 5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ตาราง 11 ค่าความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) ของการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ด้านจุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้

ที่	สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการ การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ด้านจุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้	D	I	PNI _{modified}	เรียงลำดับ
1.1	มีจุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้ด้านความพอประมาณ ครอบคลุม ความรู้ การปฏิบัติ และคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้น แก่ผู้เรียน	4.57	3.54	0.292	4
1.2	มีจุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้ด้านความมีเหตุผล ครอบคลุม ความรู้ การปฏิบัติ และคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้น แก่ผู้เรียน	4.61	3.66	0.258	5
1.3	มีจุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ครอบคลุม ความรู้ การปฏิบัติ และคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้น แก่ผู้เรียน	4.64	3.58	0.296	3
1.4	มีจุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้เงื่อนไขสำคัญด้านเงื่อนไขความรู้ สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ 3 องค์ประกอบหลัก	4.59	3.45	0.330	2
1.5	มีจุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้เงื่อนไขสำคัญด้านเงื่อนไขคุณธรรม สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ 3 องค์ประกอบหลัก	4.63	3.40	0.360	1
โดยรวม		4.61	3.53	0.306	

จากตาราง 11 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) ของการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ด้านจุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้ เรียงลำดับตามค่าความต้องการจำเป็น ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 มีจุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้ เงื่อนไขสำคัญด้านเงื่อนไขคุณธรรม สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ 3 องค์ประกอบหลัก ลำดับที่ 2 มีจุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้ เงื่อนไขสำคัญ ด้านเงื่อนไขความรู้ สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ 3 องค์ประกอบหลัก ลำดับที่ 3 มีจุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้ ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ครอบคลุมความรู้ การปฏิบัติ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน

ตาราง 12 ค่าความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) ของการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ด้านการกำหนดเนื้อหา/สาระการเรียนรู้

ที่	สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการ การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ด้านการกำหนดเนื้อหา/สาระการเรียนรู้	D	I	PNI _{modified}	เรียงลำดับ
2.1	มีการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อเลือกเนื้อหาบทเรียนเพื่อนำมาจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการร่วมกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณ โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ที่กำหนดไว้	4.66	3.68	0.265	4

ตาราง 12 (ต่อ)

ร.ร.	สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการ การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ด้านการกำหนดเนื้อหา/สาระ การเรียนรู้	D	I	PNI _{modified}	เรียงลำดับ
2.2	มีการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อเลือก เนื้อหาบทเรียนเพื่อนำมาจัดการ เรียนรู้ โดยบูรณาการร่วมกับหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้าน ความมีเหตุผล โดยพิจารณาให้ สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของ หลักสูตร และจุดมุ่งหมายการ เรียนรู้ที่กำหนดไว้	4.61	3.57	0.292	3
2.3	มีการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อเลือก เนื้อหาบทเรียนเพื่อนำมาจัดการ เรียนรู้ โดยบูรณาการร่วมกับหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการ มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี โดยพิจารณา ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของ หลักสูตร และจุดมุ่งหมายการ เรียนรู้ที่กำหนดไว้	4.56	3.65	0.247	5
2.4	มีการพิจารณาเนื้อหาบทเรียนที่ได้ ทำการบูรณาการหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง 3 ด้าน และ วิเคราะห์เงื่อนไขความรู้ที่สำคัญ จากเนื้อหาที่ได้บูรณาการ เพื่อนำมา จัดการเรียนรู้อบรมด้วย	4.63	3.38	0.371	1

ตาราง 12 (ต่อ)

ที่	สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ด้านการกำหนดเนื้อหา/สาระการเรียนรู้	D	I	PNI _{modified}	เรียงลำดับ
2.5	มีการพิจารณาเนื้อหาบทเรียนที่ได้ทำการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3 ด้าน และวิเคราะห์เงื่อนไขคุณธรรมที่สำคัญจากเนื้อหาที่ได้บูรณาการ เพื่อนำมาจัดการเรียนรู้ร่วมด้วย	4.66	3.47	0.344	2
	โดยรวม	4.62	3.55	0.302	

จากตาราง 12 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) ของการบริหารจัดการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ด้านการกำหนดเนื้อหา/สาระการเรียนรู้ เรียงลำดับตามค่าความต้องการจำเป็น ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 มีการพิจารณาเนื้อหาบทเรียนที่ได้ทำการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3 ด้าน และวิเคราะห์เงื่อนไขความรู้ที่สำคัญจากเนื้อหาที่ได้บูรณาการ เพื่อนำมาจัดการเรียนรู้ร่วมด้วย ลำดับที่ 2 มีการพิจารณาเนื้อหาบทเรียนที่ได้ทำการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3 ด้าน และวิเคราะห์เงื่อนไขคุณธรรมที่สำคัญจากเนื้อหาที่ได้บูรณาการ เพื่อนำมาจัดการเรียนรู้ร่วมด้วย ลำดับที่ 3 มีการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อเลือกเนื้อหาบทเรียนเพื่อนำมาจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการร่วมกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีเหตุผล โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ที่กำหนดไว้

ตาราง 13 ค่าความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) ของการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ด้านกลยุทธ์วิธีการจัดการเรียนรู้

ที่	สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการ การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ด้านกลยุทธ์วิธีการจัดการเรียนรู้	D	I	PNI _{modified}	เรียงลำดับ
3.1	มีการกำหนดกลยุทธ์วิธีการจัดการความรู้ ด้านความพอประมาณ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายและสอดคล้องกับแนวทางการจัดกิจกรรมในหลักสูตรสถานศึกษา	4.60	3.66	0.257	5
3.2	มีการกำหนดกลยุทธ์วิธีการจัดการความรู้ ด้านความมีเหตุผล เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายและสอดคล้องกับแนวทางการจัดกิจกรรมในหลักสูตรสถานศึกษา	4.64	3.64	0.273	3
3.3	มีการกำหนดกลยุทธ์วิธีการจัดการความรู้ ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายและสอดคล้องกับแนวทางการจัดกิจกรรมในหลักสูตรสถานศึกษา	4.63	3.57	0.297	1
3.4	มีการกำหนดกลยุทธ์วิธีการจัดการความรู้ตามเงื่อนไขความรู้ตามเนื้อหาบทเรียนและเนื้อหาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.61	3.63	0.270	4

ตาราง 13 (ต่อ)

ที่	สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการ การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ด้านกลยุทธ์วิธีการจัดการเรียนรู้	D	I	PNI _{modified}	เรียงลำดับ
3.5	มีการกำหนดกลยุทธ์วิธีการจัดการความรู้ตามเงื่อนไขคุณธรรม ตามเนื้อหาบทเรียนและเนื้อหาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.65	3.59	0.295	2
	โดยรวม	4.63	3.62	0.278	

จากตาราง 13 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) ของการบริหารจัดการการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ด้านกลยุทธ์วิธีการจัดการเรียนรู้ เรียงลำดับตามค่าความต้องการจำเป็น ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 มีการกำหนดกลยุทธ์วิธีการจัดการความรู้ ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายและสอดคล้องกับแนวทางการจัดกิจกรรมในหลักสูตรสถานศึกษา ลำดับที่ 2 มีการกำหนดกลยุทธ์วิธีการจัดการความรู้ตามเงื่อนไขคุณธรรม ตามเนื้อหาบทเรียนและเนื้อหาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และลำดับที่ 3 มีการกำหนดกลยุทธ์วิธีการจัดการความรู้ ด้านความมีเหตุผล เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายและสอดคล้องกับแนวทางการจัดกิจกรรมในหลักสูตรสถานศึกษาและมีการกำหนดกลยุทธ์วิธีการจัดการความรู้ตามเงื่อนไขความรู้ตามเนื้อหาบทเรียนและเนื้อหาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

พหุ ประถมศึกษา ชัยภูมิ

ตาราง 14 ค่าความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) ของการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ด้านการเลือกแหล่งเรียนรู้และทรัพยากร

ร.ที่	สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการ การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ด้านการเลือกแหล่งเรียนรู้และทรัพยากร	D	I	PNI _{modified}	เรียงลำดับ
4.1	มีการพิจารณาเลือกแหล่งเรียนรู้ และเลือกใช้ทรัพยากรในการจัดการเรียนรู้ ด้านความพอประมาณ ครอบคลุมด้านคน สถานที่ เวลา และงบประมาณอย่างเหมาะสม	4.77	3.54	0.346	2
4.2	มีการพิจารณาเลือกแหล่งเรียนรู้ และเลือกใช้ทรัพยากรในการจัดการเรียนรู้ ด้านความมีเหตุผล ครอบคลุมด้านคน สถานที่ เวลา และงบประมาณ อย่างเหมาะสม	4.58	3.78	0.213	5
4.3	มีการพิจารณาเลือกแหล่งเรียนรู้ และเลือกใช้ทรัพยากรในการจัดการเรียนรู้ ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ครอบคลุมด้านคน สถานที่ เวลา และงบประมาณ อย่างเหมาะสม	4.72	3.64	0.299	3
4.4	มีการพิจารณาเลือกแหล่งเรียนรู้ และเลือกใช้ทรัพยากรในการจัดการเรียนรู้ตามเงื่อนไขความรู้ในเนื้อหา บทเรียนและเนื้อหาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ครอบคลุมด้านคน สถานที่ เวลา และงบประมาณ อย่างเหมาะสม	4.66	3.37	0.381	1

ตาราง 14 (ต่อ)

ร.ที่	สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการ การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ด้านการเลือกแหล่งเรียนรู้ และทรัพยากร	D	I	PNImodified	เรียงลำดับ
4.5	มีการพิจารณาเลือกแหล่งเรียนรู้ และเลือกใช้ทรัพยากรในการจัดการ การเรียนรู้ตามเงื่อนไขคุณธรรมใน เนื้อหาบทเรียนและเนื้อหาหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ครอบคลุมด้านคน สถานที่ เวลา และงบประมาณ อย่างเหมาะสม	4.64	3.58	0.296	4
	โดยรวม	4.67	3.58	0.305	

จากตาราง 14 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (PNImodified) ของการบริหารจัดการการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ด้านการเลือกแหล่งเรียนรู้และทรัพยากร เรียงลำดับตามค่าความต้องการจำเป็น ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 มีการพิจารณาเลือกแหล่งเรียนรู้ และเลือกใช้ทรัพยากรในการจัดการเรียนรู้ตามเงื่อนไขความรู้ในเนื้อหาบทเรียนและเนื้อหาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ครอบคลุมด้านคน สถานที่ เวลา และงบประมาณอย่างเหมาะสม ลำดับที่ 2 มีการพิจารณาเลือกแหล่งเรียนรู้ และเลือกใช้ทรัพยากรในการจัดการเรียนรู้ ด้านความพอประมาณครอบคลุมด้านคน สถานที่ เวลา และงบประมาณอย่างเหมาะสม และลำดับที่ 3 มีการพิจารณาเลือกแหล่งเรียนรู้ และเลือกใช้ทรัพยากรในการจัดการเรียนรู้ ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ครอบคลุมด้านคน สถานที่ เวลา และงบประมาณ อย่างเหมาะสม

ตาราง 15 ค่าความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) ของการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู

ร.ที่	สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการ การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู	D	I	PNI _{modified}	เรียงลำดับ
1.	มีการวัดและประเมินผลผู้เรียน และการจัดการเรียนรู ด้านความพอประมาณ สอดคล้องกับ จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้	4.66	3.62	0.288	1
2.	มีการวัดและประเมินผลผู้เรียนและ การจัดการเรียนรู ด้านความมี เหตุผลสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย ที่กำหนดไว้	4.56	3.55	0.284	2
3.	มีการวัดและประเมินผลผู้เรียน และการจัดการเรียนรู ด้านการมี ภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีสอดคล้องกับ จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้	4.62	3.91	0.182	5
4.	มีการตรวจสอบและประเมินผล การจัดการเรียนรูในเงื่อนไขสำคัญ ด้านความรู้	4.64	3.73	0.243	4
5.	มีการตรวจสอบและประเมินผล การจัดการเรียนรูในเงื่อนไขสำคัญ ด้านคุณธรรม	4.52	3.61	0.253	3
โดยรวม		4.60	3.68	0.249	

จากตาราง 15 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) ของการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู เรียงลำดับตามค่าความต้องการจำเป็น ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 มีการวัดและประเมินผลผู้เรียนและการจัดการเรียนรู ด้านความ

พอประมาณ สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ลำดับที่ 2 มีการวัดและประเมินผลผู้เรียนและการจัดการเรียนรู้ ด้านความมีเหตุผลสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ลำดับที่ 3 มีการตรวจสอบและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ในเงื่อนไขสำคัญด้านคุณธรรม

2. ระยะที่ 2 ผลการพัฒนาแนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชัยภูมิ เขต 1

2.1 ผลการศึกษาวิธีปฏิบัติที่ดีที่เป็นเลิศ (Best Practices) ด้านการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนต้นแบบ จำนวน 2 แห่ง จำนวนผู้ให้ข้อมูลรวม 6 คน โรงเรียนต้นแบบ ได้แก่ โรงเรียนบ้านห้วยหิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชัยภูมิ เขต 1 และโรงเรียนชัชถาวรพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ได้รับรางวัลสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง “สถานศึกษาพอเพียง” และเป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษา ผลการศึกษามีรายละเอียดดังนี้

2.1.1 จุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้

ผลการศึกษาวิธีการบริหารการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนต้นแบบทั้งสองแห่งมีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนรู้โดยบูรณาการเข้ากับทุกรายวิชา ใน 8 กลุ่มสาระ มีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้อย่างชัดเจน เช่น จุดประสงค์การเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง วิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เรื่องครัวไทยสู่ครัวโลก กำหนดจุดประสงค์เป็น 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ (K) นักเรียนมีความรู้ในการใช้คำภาษาอังกฤษในการทำอาหารไทยในชีวิตประจำวัน มีความรู้และหลักการดำรงชีวิตตามภูมิปัญญาไทยและหลักเศรษฐกิจพอเพียง และมีความรู้ในการทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย ด้านทักษะหรือสมรรถนะ (P) ใช้ทักษะชีวิตในการนำกระบวนการต่างๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันและการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ และใช้ภาษาสื่อสารถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกของตนเองได้ และด้านคุณธรรมหรือคุณลักษณะ (A) เพื่อให้นักเรียนรู้คุณค่าความเป็นไทย และใช้ชีวิตอย่างพอเพียง เพื่อให้นักเรียนมีความเพียรพยายามใฝ่เรียนรู้มุ่งมั่นในการทำงาน ซื่อสัตย์สุจริต และเพื่อสร้างให้นักเรียนมีวินัยตรงต่อเวลา จากการกำหนดจุดมุ่งหมายการวิจัย แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนต้นแบบกำหนดจุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน โดยระบุเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ 3 ด้าน โรงเรียนต้นแบบมีการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินการด้านการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการวางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ โดยกำหนดระยะเวลาทำงาน ผลที่คาดหวัง ระยะเวลาการตรวจสอบ ซึ่งแผนการบริหารจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนี้ จัดทำขึ้นแยกจากแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นแผนการบริหารที่ครอบคลุมทั้งกระบวนการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ ดังนี้

“...ผู้บริหารมอบหมายให้ครูทุกๆ คน จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปในการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งกำหนดจุดประสงค์รายวิชาอย่างชัดเจนครบทั้ง 3 ด้าน ของ KPA...”

(ผู้บริหารโรงเรียนต้นแบบ 1, 24 กุมภาพันธ์ 2564: สัมภาษณ์)

“...โรงเรียนเราระบบการบริหารงานที่ชัดเจน ด้านการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการด้านการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการวางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ โดยกำหนดระยะเวลาทำงาน ผลที่คาดหวัง ระยะเวลาการตรวจสอบ...”

(ผู้บริหารโรงเรียนต้นแบบ 2, 25 กุมภาพันธ์ 2564: สัมภาษณ์)

จากการศึกษาโรงเรียนต้นแบบ ด้านจุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนรู้ สามารถสรุปประเด็นที่สำคัญ ได้ดังนี้

1. มีการกำหนดจุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน โดยกำหนดเป็นจุดประสงค์รายวิชา 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ
2. มีการจัดทำแผนการบริหารจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
3. มีการจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ และมีระบบการบริหารงาน มีกำหนดเวลาชัดเจน
4. มีแผนการบริหารจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.1.2 การกำหนดเนื้อหา/สาระการเรียนรู้

ผลการศึกษาวิธีการบริหารจัดการการเรียนรู้ ด้านการกำหนดเนื้อหา/สาระการเรียนรู้ โรงเรียนต้นแบบทั้งสองแห่งมีการจัดทำหลักสูตรปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยดำเนินการตามลำดับขั้นตอน คือ วิเคราะห์หลักสูตร หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิเคราะห์สาระ สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ มาตรฐานและมาตรฐานการเรียนรู้ ส.3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ และคุ้มค้ำรวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของสาระ /มาตรฐาน / มาตรฐานการเรียนรู้รายปีในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่สอดคล้องกับหลักแนวคิด เศรษฐกิจพอเพียง จัดทำมาตรฐานการเรียนรู้ เศรษฐกิจพอเพียงรายปี กำหนดตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้ จัดทำหน่วยการเรียนรู้บูรณาการเศรษฐกิจพอเพียง และจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

โรงเรียนต้นแบบแห่งที่ 2 มีการจัดทำหลักสูตร โดยสาระหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในสาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ ในกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ภายใต้มาตรฐาน ส 3.1 ซึ่งกำหนดให้เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ และคุ้มค้ำรวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ” สำหรับการจัดทำตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้เริ่มจากการจัดทำร่างหลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียง โดยกำหนด มาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละชั้นปีที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้วิชาต่างๆ ในแต่ละชั้น แล้วจึงจัดทำหน่วย การเรียนรู้หลักในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักคิด และหลักปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แบบสหวิทยาการ หรือ

บูรณาการข้ามกลุ่มสาระ การเรียนรู้อีก 7 กลุ่มสาระ ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สุขศึกษาและพลศึกษา การงานอาชีพ และเทคโนโลยี ศิลปะ และภาษาต่างประเทศ การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ และแผนการเรียนรู้ ได้เน้นกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม และปลูกฝังวิธีการคิด และการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3 หลักการ คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล และการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี บนพื้นฐานของการใช้คุณธรรมนำความรู้ ซึ่งรวมถึงความซื่อสัตย์ สุจริต ขยัน อดทน ความเพียร การใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต และการใช้ความรู้ทางหลักวิชาการอย่างรอบรู้ รอบคอบ และระมัดระวัง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนให้ก้าวหน้าไปพร้อมกับความสมดุล และพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมได้อย่างมั่นคง และยั่งยืน เริ่มจากการกำหนดหน่วยการเรียนรู้ โดยศึกษา และเลือกมาตรฐานการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่มสาระ และกำหนดขอบข่ายของเนื้อหาสาระที่จะเรียน แต่สามารถยืดหยุ่นได้ในแต่ละสถานศึกษา วิเคราะห์เนื้อหาให้สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จัดกิจกรรมการเรียนรู้ เลือกสื่อและแหล่งการเรียนรู้ประกอบการจัดการเรียนการสอน กำหนดเครื่องมือ วิธีการวัดและเกณฑ์การประเมินผล ตลอดจนผลสัมฤทธิ์ที่ผู้เรียนได้รับ ได้แก่ 1) นักเรียนได้รับความรู้ที่ชัดเจน 2) นักเรียนมีแนวทางในการประยุกต์ใช้ความคิดในชีวิตประจำวัน 3) นักเรียน ได้ลงมือปฏิบัติจริง และ 4) นักเรียนได้รับการวัดผลตามสภาพจริง ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ ดังนี้

“...ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นส่วนหนึ่งของสาระเศรษฐศาสตร์ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในการจัดทำหลักสูตรเราต้องวิเคราะห์หลักสูตร หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และนำสู่การสร้างหลักสูตร...”

(ผู้บริหารโรงเรียนต้นแบบ 1, 24 กุมภาพันธ์ 2564: สัมภาษณ์)

“...การจัดการเรียนรู้จะต้องเลือกสื่อและแหล่งการเรียนรู้ประกอบการจัดการเรียนการสอน กำหนดเครื่องมือ วิธีการวัดและเกณฑ์การประเมินผล ตลอดจนผลสัมฤทธิ์ที่ผู้เรียนได้รับ ว่าเมื่อจัดการเรียนรู้แล้ว ต้องการให้เกิดการพัฒนากับผู้เรียนอย่างไรบ้าง...”

(ผู้บริหารโรงเรียนต้นแบบ 2, 25 กุมภาพันธ์ 2564: สัมภาษณ์)

จากการศึกษาโรงเรียนต้นแบบ ด้านการกำหนดเนื้อหา/สาระการเรียนรู้สามารถสรุปประเด็นที่สำคัญ ได้ดังนี้

1. วิเคราะห์หลักสูตร หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิเคราะห์สาระ สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์และรายละเอียดส่วนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. วิเคราะห์หลักแนวคิด เศรษฐกิจพอเพียง จัดทำมาตรฐานการเรียนรู้ เศรษฐกิจพอเพียงรายปี กำหนดตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ จัดทำหน่วยการเรียนรู้บูรณาการ เศรษฐกิจพอเพียง และจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

3. จัดทำร่างหลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียง โดยกำหนด มาตรฐานเรียนรู้ในแต่ละชั้นปีที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสาระเรียนรู้วิชาต่างๆ ในแต่ละชั้น

4. จัดทำหน่วยการเรียนรู้หลักในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักคิด และหลักปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แบบสหวิทยาการ หรือบูรณาการข้ามกลุ่มสาระ การเรียนรู้ 7 กลุ่มสาระ ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สุขศึกษาและพลศึกษา การงานอาชีพ และเทคโนโลยี ศิลปะ และภาษาต่างประเทศ

5. การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ และแผนการเรียนรู้ โดยศึกษา และเลือก มาตรฐานการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่มสาระ กำหนดขอบข่ายของเนื้อหาสาระที่จะเรียน แต่สามารถยืดหยุ่นได้ในแต่ละสถานศึกษา

6. วิเคราะห์เนื้อหาให้สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

7. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ เลือกสื่อและแหล่งการเรียนรู้ประกอบการจัดการ

เรียนการสอน

8. กำหนดเครื่องมือ วิธีการวัดและเกณฑ์การประเมินผล ตลอดจนผลสัมฤทธิ์

ที่ผู้เรียนได้รับ

2.1.3 กลยุทธ์วิธีการจัดการเรียนรู้ .

ผลการศึกษาวិธีการบริหารจัดการเรียนรู้ ด้านกลยุทธ์วิธีการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนต้นแบบทั้งสองแห่ง พบว่า โรงเรียนต้นแบบ ได้อธิบายเกี่ยวกับกลยุทธ์วิธีการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า ต้องทำความเข้าใจความหมายหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ใน 3 หลักการ คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล และการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี โดยใช้ 2 เงื่อนไข คือ คุณธรรมและความรู้ในการสร้างความพอเพียงให้เกิดขึ้นใน 4 มิติ ได้แก่ ด้านวัตถุหรือเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม หลังจากนั้นต้องทำการศึกษาร่างหลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียงก่อน โดยทำความเข้าใจ สาระที่ ควรสอนในแต่ละชั้นปีที่จะนำไปใช้สอน อย่างเป็นองค์รวม และศึกษาโครงสร้างของหลักสูตร โดยรวมของทุกช่วงชั้น เพื่อให้เห็นความเชื่อมโยงพัฒนาของหลักสูตรโดยรวม ผู้สอนสามารถปรับเวลา การสอน เนื้อหาสาระ และกิจกรรมการเรียนรู้ ให้สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพภูมิสังคมของแต่ละ สถานศึกษา โดย ให้ยึดมาตรฐานเรียนรู้ของแต่ละชั้นปีเป็นหลัก หากผู้สอนพบว่า มาตรฐานเรียนรู้ ของแต่ละชั้นปีที่น่าเสนอ โดยคณะทำงานฯ มีปัญหาในการนำไปใช้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดสาระ ในการสอน หรือหากมีข้อคิดเห็น เพิ่มเติมที่จะเสนอให้ปรับปรุงร่างหลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียง หรือ มาตรฐานเรียนรู้ของแต่ละชั้นปี เพื่อให้สามารถนำไปดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผู้สอน สามารถเสนอข้อคิดเห็นต่อคณะทำงานฯ เพื่อนำไปสู่การพิจารณา ปรับปรุงได้ ผู้ใช้สามารถมีส่วนร่วม ในการเสนอข้อชี้แนะในการปรับปรุง ร่างหลักสูตร และสาระในตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้และแผนการ เรียนรู้ ให้มีความเหมาะสมกับการนำไปใช้จริงได้มากยิ่งขึ้นในปีต่อไป ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ ดังนี้

“...ในการจัดการเรียนรู้ต้องทำความเข้าใจความหมายหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ใน 3 หลักการ คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล และการสร้างภูมิคุ้มกันใน

ตัวที่ตี โดยใช้ 2 เงื่อนไข คือ คุณธรรมและความรู้ในการสร้างความพอเพียงให้เกิดขึ้นใน 4 มิติ ให้เข้าใจอย่างชัดเจน...”

(ผู้บริหารโรงเรียนต้นแบบ 1, 24 กุมภาพันธ์ 2564: สัมภาษณ์)

“...การจัดการเรียนรู้เพื่อให้สามารถนำไปดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผู้สอนสามารถเสนอข้อคิดเห็นต่อคณะทำงานฯ เพื่อนำไปสู่การพิจารณา ปรับปรุงได้ ผู้ใช้สามารถมีส่วนร่วมในการเสนอข้อชี้แนะในการปรับปรุง ร่างหลักสูตร และสาระในตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้และแผนการเรียนรู้ ให้มีความเหมาะสมกับการนำไปใช้จริงได้มากยิ่งขึ้นในปีต่อไป...”

(ผู้บริหารโรงเรียนต้นแบบ 2, 25 กุมภาพันธ์ 2564: สัมภาษณ์)

จากการศึกษาโรงเรียนต้นแบบ ด้านกลยุทธ์วิธีการจัดการเรียนรู้ สามารถสรุปประเด็นที่สำคัญ ได้ดังนี้

1. ทำความเข้าใจความหมายหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ใน 3 หลักการ คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล และการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี โดยใช้ 2 เงื่อนไข คือ คุณธรรมและความรู้ในการสร้างความพอเพียงให้เกิดขึ้นใน 4 มิติ ได้แก่ ด้านวัตถุหรือเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม
2. ทำการศึกษาร่างหลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียงก่อน โดยทำความเข้าใจสาระที่ ควรสอนในแต่ละชั้นปีที่จะนำไปใช้สอน อย่างเป็นองค์รวม และศึกษาโครงสร้างของหลักสูตร โดยรวมของทุกช่วงชั้น เพื่อให้เห็นความเชื่อมโยงพัฒนาของหลักสูตรโดยรวม
3. ผู้สอนสามารถปรับเวลา การสอน เนื้อหาสาระ และกิจกรรมการเรียนรู้ ให้ สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพภูมิสังคมของแต่ละสถานศึกษา โดยให้ยึดมาตรฐานการเรียนรู้ของแต่ละชั้น ปีเป็นหลัก
4. ผู้สอนสามารถเสนอข้อคิดเห็นต่อคณะทำงานฯ เพื่อนำไปสู่การพิจารณา ปรับปรุงได้ ผู้ใช้สามารถมีส่วนร่วมในการเสนอข้อชี้แนะในการปรับปรุง ร่างหลักสูตร และสาระใน ตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้และแผนการเรียนรู้ ให้มีความเหมาะสมกับการนำไปใช้จริงได้มากยิ่งขึ้น

2.1.4 การเลือกแหล่งเรียนรู้และทรัพยากร

ผลการศึกษาวิธีการบริหารการจัดการเรียนรู้ ด้านการเลือกแหล่งเรียนรู้และ ทรัพยากร โรงเรียนต้นแบบทั้งสองแห่งมีการพิจารณาเลือกด้านแหล่งเรียนรู้ โดยสำรวจแหล่งเรียนรู้ ในชุมชน ซึ่งสามารถใช้ในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการจัดการเรียนรู้ ในวิชาอื่นๆ นอกจากนี้แหล่งเรียนรู้ ยังมีปราชญ์ชาวบ้าน ที่มีความสามารถในการถ่ายทอดองค์ความรู้ จากภูมิปัญญาชาวบ้านให้นักเรียนได้เรียนรู้จากปราชญ์โดยตรง แหล่งเรียนรู้ทรงธรรมชาติ แหล่ง เรียนรู้ทางศาสนา แหล่งเรียนรู้ทางด้านศิลปวัฒนธรรม ซึ่งมีอยู่ในชุมชน จะถูกนำมาใช้เพื่อการจัดการ เรียนรู้ให้นักเรียนในทุกๆ ภาคเรียน และโรงเรียนต้นแบบยังได้สร้างแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ได้แก่ แปลงสาธิตการปลูกพืชผัก แหล่งเรียนรู้การจัดการพื้นที่สำหรับการเกษตร และมีการจัดสื่อ สารสนเทศ ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และคอมพิวเตอร์เพื่อไว้ให้นักเรียนได้ศึกษา ค้นคว้า สืบค้น ข้อมูลต่างๆ ได้อย่างสะดวกรวดเร็วอีกด้วย โดยแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน จะอยู่ในความดูแลของ

ห้องสมุดและครูหรือบรรณารักษ์ จะทำให้หน้าที่ดูแล รักษาความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และจัดหาสื่อที่มีความทันสมัย มาเพื่อเตรียมไว้ให้นักเรียนได้มาศึกษาค้นคว้า และเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ ดังนี้

“...ผู้บริหารมอบหมายให้ครูทุกๆ คน สืบหาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนและจัดทำ ข้อมูลแหล่งเรียนรู้ ในภาคเรียนที่มีการจัดการเรียนรู้เนื้อหาที่เกี่ยวข้องครูจะเป็นผู้ไปประสานงาน...”
(ผู้บริหารโรงเรียนต้นแบบ 1, 24 กุมภาพันธ์ 2564: สัมภาษณ์)

“...โรงเรียนเรามีการจัดทำแปลงสาธิตเกษตรพอเพียงตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง จัดให้เด็กนักเรียน ได้ลงแปลง ปลูกผัก ปลูกพืชผัก ให้อาหารสัตว์ เก็บเกี่ยวผลผลิต ซึ่งผลผลิตก็จะนำไปใช้ประกอบอาหารกลางวันแก่นักเรียน ซึ่งมีการปฏิบัติเป็นประจำสม่ำเสมอ...”
(ผู้บริหารโรงเรียนต้นแบบ 2, 25 กุมภาพันธ์ 2564: สัมภาษณ์)

จากการศึกษาโรงเรียนต้นแบบ ด้านการเลือกแหล่งเรียนรู้และทรัพยากร การเลือกแหล่งเรียนรู้และทรัพยากร สามารถสรุปประเด็นที่สำคัญ ได้ดังนี้

1. มีการสำรวจแหล่งเรียนรู้ในชุมชน โดยจัดประเภทแหล่งเรียนรู้ ได้แก่ แหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง เกษตรกรรม ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา ปราชญ์ชาวบ้าน ศาสนา
2. มีการจัดทำข้อมูลแหล่งเรียนรู้ในชุมชนอย่างชัดเจน
3. ครูเป็นผู้ติดต่อประสานงานกรณีที่จะมีการจัดการเรียนการสอนหรือการใช้ แหล่งเรียนรู้
4. มีการจัดแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและดูแลรักษาให้มีความพร้อมสำหรับใช้งาน และมีความทันสมัย สะดวกต่อการศึกษาค้นคว้าของนักเรียน

2.1.5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ผลการศึกษาวิธีการบริหารการจัดการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผลการ เรียนรู้ โรงเรียนต้นแบบทั้งสองแห่งมีการวัดและประเมิน ผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง โดยส่วนใหญ่ใช้วิธีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง โดยวัดและประเมินผลตาม จุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ใช้วิธีการสังเกต หรือการตรวจผลงาน และให้คะแนนโดยใช้รูบรีค สกอร์ เพื่อประเมินผลงาน เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการ จัดการเรียนรู้ที่บูรณาการกับเนื้อหาวิชาหลักตามหลักสูตร จึงใช้วิธีการวัดและจัดทำเครื่องมือในการ วัด และประเมินผลแยกออกจากรายวิชาปกติ โดยส่วนใหญ่แล้ว ใช้การสังเกต และการตรวจผลงาน ของนักเรียน ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ ดังนี้

“...การวัดผลส่วนมากใช้วิธีการสังเกต ครูก็จะสังเกตนักเรียนในการปฏิบัติ หรือการแสดงพฤติกรรมในขณะที่เรียน การตอบคำถาม นักเรียนต้องมีความรู้และความเข้าใจ และ เรียนรู้เกี่ยวกับการนำไปปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน...”

(ผู้บริหารโรงเรียนต้นแบบ 1, 24 กุมภาพันธ์ 2564: สัมภาษณ์)

“...การวัดและประเมินผลจะแยกจากรายวิชาปกติ ครูใช้วิธีการสังเกต ถ้าเป็นการสร้างชิ้นงาน ก็จะตรวจผลงานของนักเรียน ใช้การให้คะแนนแบบรูบริค...”

(ผู้บริหารโรงเรียนต้นแบบ 2, 25 กุมภาพันธ์ 2564: สัมภาษณ์)

จากการศึกษาโรงเรียนต้นแบบ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ สามารถสรุปประเด็นที่สำคัญ ได้ดังนี้

1. การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง วัดตามจุดประสงค์การเรียนรู้กำหนด
2. การวัดและประเมินผลใช้วิธีการสังเกตและตรวจผลงานของนักเรียน
3. การวัดและประเมินผล มีการสร้างเครื่องมือโดยเฉพาะ เช่น แบบสังเกตแบบประเมินผลงานนักเรียน และสร้างเกณฑ์การให้คะแนนชัดเจน

จากการศึกษาวิธีปฏิบัติของโรงเรียนต้นแบบ ผู้วิจัยได้วิธีปฏิบัติที่ดีจากโรงเรียนต้นแบบ ซึ่งจะนำไปใช้เป็นแนวคิดในการสร้างแนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ต่อไป

2.2 ยกร่าง แนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

จากการศึกษาวิธีปฏิบัติที่ดีจากโรงเรียนต้นแบบ และการศึกษาเอกสารแนวคิดที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุง และพัฒนา องค์กรประกอบให้สอดคล้องกับกระบวนการดำเนินงานขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา และปรับการเรียงลำดับขององค์กรประกอบให้สอดคล้องกับลำดับความต้องการจำเป็น และจัดทำร่างแนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 มีรายละเอียดดังนี้

1. การกำหนดนโยบายและจุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้ตัวชี้วัด
 - 1.1 มีจุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้ ด้านความพอประมาณ ครอบคลุมความรู้ การปฏิบัติ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน
 - 1.2 มีจุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้ ด้านความมีเหตุผล ครอบคลุมความรู้ การปฏิบัติ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน
 - 1.3 มีจุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้ ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ครอบคลุมความรู้ การปฏิบัติ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน
 - 1.4 มีจุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้ เงื่อนไขสำคัญด้านเงื่อนไขความรู้ สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ 3 องค์กรประกอบหลัก
 - 1.5 มีจุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้ เงื่อนไขสำคัญด้านเงื่อนไขคุณธรรม สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ 3 องค์กรประกอบหลัก

แนวทาง

1. กำหนดนโยบายด้านการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาและประกาศนโยบายให้ยึดถือปฏิบัติอย่างทั่วถึง
 2. จัดทำแผนการบริหารจัดการการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาอย่างเป็นขั้นตอนโดยกำหนดฝ่ายงาน ผู้รับผิดชอบ และระยะเวลาอย่างชัดเจน เช่น ใน 1 ปีการศึกษา เป็นช่วงเวลาการจัดทำหลักสูตร แผนการจัดการเรียนรู้ จัดเตรียมแหล่งเรียนรู้ แผนการวัดและประเมินผล สร้างและทดลองปฏิบัติ และปรับปรุง พัฒนาให้สมบูรณ์ ดำเนินการภายใน 1 ปีการศึกษาให้แล้วเสร็จ เป็นต้น
 3. จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงาน ระบุหน้าที่อย่างเหมาะสมกับความสามารถของบุคคล และมีภาระงานที่เท่าเทียมกัน มีการประชุมมอบหมายหน้าที่ชัดเจน และเปิดโอกาสให้เสนอความคิดเห็น โดยผู้บริหารรับฟังข้อเสนอแนะและนำมาปรับปรุงพัฒนาอย่างเหมาะสม
 4. จัดทำคุณลักษณะของผู้เรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เช่น ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี โดยพิจารณาร่วมกับระดับชั้น ช่วงอายุ และความสามารถของผู้เรียน เพื่อให้สามารถกำหนดคุณลักษณะของผู้เรียนที่ต้องการให้เกิดขึ้น หลังการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 5. วิเคราะห์คุณลักษณะของผู้เรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เช่น ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เพื่อกำหนดเงื่อนไขสำคัญ ด้านความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม ที่ต้องจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ใน 3 องค์ประกอบหลัก
 6. กำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามระดับชั้น ช่วงอายุ และความสามารถของผู้เรียน โดยกำหนดเป็นจุดประสงค์รายวิชา 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ
2. การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้และทรัพยากรตัวชี้วัด
 - 2.1 มีการพิจารณาเลือกแหล่งเรียนรู้ และเลือกใช้ทรัพยากรในการจัดการเรียนรู้ ด้านความพอประมาณ ครอบคลุมด้านคน สถานที่ เวลา และงบประมาณอย่างเหมาะสม
 - 2.2 มีการพิจารณาเลือกแหล่งเรียนรู้ และเลือกใช้ทรัพยากรในการจัดการเรียนรู้ ด้านความมีเหตุผล ครอบคลุมด้านคน สถานที่ เวลา และงบประมาณ อย่างเหมาะสม
 - 2.3 มีการพิจารณาเลือกแหล่งเรียนรู้ และเลือกใช้ทรัพยากรในการจัดการเรียนรู้ ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ครอบคลุมด้านคน สถานที่ เวลาและงบประมาณ อย่างเหมาะสม
 - 2.4 มีการพิจารณาเลือกแหล่งเรียนรู้ และเลือกใช้ทรัพยากรในการจัดการเรียนรู้ตามเงื่อนไขความรู้ในเนื้อหาบทเรียนและเนื้อหาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ครอบคลุมด้านคน สถานที่ เวลา และงบประมาณอย่างเหมาะสม
 - 2.5 มีการพิจารณาเลือกแหล่งเรียนรู้และเลือกใช้ทรัพยากรในการจัดการเรียนรู้ตามเงื่อนไขคุณธรรมในเนื้อหาบทเรียนและเนื้อหาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ครอบคลุมด้านคน สถานที่ เวลา และงบประมาณ อย่างเหมาะสม

แนวทาง

1. จัดตั้งคณะกรรมการด้านแหล่งเรียนรู้และทรัพยากร เพื่อให้กำกับดูแลงานเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้และทรัพยากรในการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยคณะกรรมการให้ประกอบด้วยคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้แทนชุมชน และผู้แทนแหล่งเรียนในชุมชนทุกประเภท

2. มอบหมายให้คณะกรรมการ จัดทำข้อมูลแหล่งเรียนและทรัพยากรในการจัดการเรียนรู้ทั้งในชุมชน และในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ มีข้อมูลผู้ดูแล ที่อยู่ ข้อมูลการติดต่อ จำแนกตามประเภทของแหล่งเรียนรู้ และมีการปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัยอยู่เสมอ

3. มอบหมายให้มีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และทรัพยากรให้มีความทันสมัย สะดวกต่อการเรียนรู้ มีการพัฒนาสารสนเทศเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ จัดทำเอกสารแนะนำแหล่งเรียนรู้ โดยอาจประสานความร่วมมือกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้มีความพร้อม เพียงพอ เหมาะสม และเข้มแข็ง

4. จัดงบประมาณสนับสนุนด้านแหล่งเรียนรู้และทรัพยากรตามความเหมาะสม หรือจัดกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานราชการ เอกชน หรือชุมชน เพื่อร่วมมือกันพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้เป็นแหล่งเรียนของโรงเรียนและของชุมชน

5. ยกย่อง เชิดชู และให้ความสำคัญกับเจ้าของแหล่งเรียนรู้ และกำหนดบทบาทให้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้กับโรงเรียนอย่างชัดเจน

6. ในการขอใช้แหล่งเรียนรู้ ให้ครูสืบค้นข้อมูลจากข้อมูลที่ได้จัดทำไว้ และติดต่อประสานงานไปยังเจ้าของแหล่งเรียนรู้ โดยให้เจ้าของแหล่งเรียนรู้มีบทบาทในการจัดการเรียนรู้ร่วมกับครูทุกครั้ง โดยอาจขอความร่วมมือจากผู้ปกครองชุมชน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. เป็นต้น ให้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ร่วมด้วย เพื่อช่วยกระตุ้นให้ชุมชนเห็นความสำคัญ เกิดการมีส่วนร่วม เป็นการสร้างเสริมสัมพันธภาพอันดีระหว่างชุมชน และโรงเรียนอีกทางหนึ่ง

7. ปลุกฝังให้นักเรียนเห็นคุณค่าของแหล่งเรียนรู้และทรัพยากร และส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ โดยใช้ความรู้ใหม่ที่นักเรียนทางเทคโนโลยีรอบตัว เข้ามาร่วมเช่น การค้นข้อมูลทางโทรศัพท์มือถือ เกี่ยวกับการพัฒนาความรู้ที่ได้ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ ว่าสามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อไปได้อย่างไร

3. การบริหารจัดการเนื้อหา/สาระการเรียนรู้

ตัวชี้วัด

3.1 มีการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อเลือกเนื้อหาบทเรียนเพื่อนำมาจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการร่วมกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณ โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ที่กำหนดไว้

3.2 มีการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อเลือกเนื้อหาบทเรียนเพื่อนำมาจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการร่วมกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีเหตุผล โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ที่กำหนดไว้

3.3 มีการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อเลือกเนื้อหาบทเรียนเพื่อนำมาจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการร่วมกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ที่กำหนดไว้

3.4 มีการพิจารณาเนื้อหาบทเรียนที่ได้ทำการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3 ด้าน และวิเคราะห์เงื่อนไขความรู้ที่สำคัญจากเนื้อหาที่ได้บูรณาการ เพื่อนำมาจัดการเรียนรู้ร่วมด้วย

3.5 มีการพิจารณาเนื้อหาบทเรียนที่ได้ทำการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3 ด้าน และวิเคราะห์เงื่อนไขคุณธรรมที่สำคัญจากเนื้อหาที่ได้บูรณาการ เพื่อนำมาจัดการเรียนรู้ร่วมด้วย

แนวทาง

1. แต่งตั้งคณะทำงานด้านการพัฒนาเนื้อหาสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ และบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้ากับเนื้อหาสาระการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น อีก 7 กลุ่มสาระ ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สุขศึกษาและพลศึกษา การงานอาชีพ และเทคโนโลยี ศิลปะ และภาษาต่างประเทศ

2. จัดทำเนื้อหาสาระการเรียนรู้ของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม สอดคล้องกับนโยบายและจุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้

3. จัดทำเนื้อหาสาระการเรียนรู้อื่น 7 กลุ่มสาระ บูรณาการหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม สอดคล้องกับนโยบาย จุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้ และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

4. มีคณะกรรมการตรวจสอบความเหมาะสม ความถูกต้อง และความสอดคล้องของเนื้อหาสาระที่จัดทำขึ้น กับด้านความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ที่กำหนดไว้

5. ปรับปรุง พัฒนาเนื้อหาสาระ และนำไปใช้จัดการเรียนรู้โดยจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และมีการบันทึกผลการจัดการเรียน ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ เพื่อนำสู่การพัฒนาการเนื้อหา สาระการเรียนรู้ให้มีความสมบูรณ์ต่อไป

4. การบริหารการจัดการเรียนรู้

ตัวชี้วัด

4.1 มีการกำหนดกลยุทธ์วิธีการจัดการความรู้ ด้านความพอประมาณ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายและสอดคล้องกับแนวทางการจัดกิจกรรมในหลักสูตรสถานศึกษา

4.2 มีการกำหนดกลยุทธ์วิธีการจัดการความรู้ ด้านความมีเหตุผล เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายและสอดคล้องกับแนวทางการจัดกิจกรรมในหลักสูตรสถานศึกษา

4.3 มีการกำหนดกลยุทธ์วิธีการจัดการความรู้ ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายและสอดคล้องกับแนวทางการจัดกิจกรรมในหลักสูตรสถานศึกษา

4.4 มีการกำหนดกลยุทธ์วิธีการจัดการความรู้ตามเงื่อนไขความรู้ ตาม
เนื้อหาบทเรียนและเนื้อหาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

4.5 มีการกำหนดกลยุทธ์วิธีการจัดการความรู้ตามเงื่อนไขคุณธรรม ตาม
เนื้อหาบทเรียนและเนื้อหาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

แนวทาง

1. พัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจ ในการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่างๆ
มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม การทำโครงการ
เป็นต้น และวิธีการจัดการเรียนรู้อื่นๆ ที่เหมาะสมกับเนื้อหาและลักษณะของกิจกรรมการเรียนรู้

2. พัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใน 3
หลักการ คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล และการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี โดยใช้ 2 เงื่อนไข
คือ คุณธรรมและความรู้ในการสร้างความพอเพียงให้เกิดขึ้นใน 4 มิติ ได้แก่ ด้านวัตถุหรือเศรษฐกิจ
สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม และศึกษาตัวอย่างการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียงของสถานศึกษาอื่น เพื่อนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ในวิชาของ
ตนเอง

3. ศึกษาหลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียง และแผนการจัดการเรียนรู้ ทำการ
ออกแบบการจัดการเรียนรู้ ตามที่แผนกำหนดไว้ โดยปรับปรุงเพิ่มเติมให้มีความเหมาะสมกับสภาพ
ของห้องเรียน นักเรียน รายวิชา สถานที่ และทรัพยากรที่มีอยู่ โดยให้ยึดมาตรฐานการเรียนรู้ของแต่ละ
ชั้นปีเป็นหลัก

4. จัดเตรียมสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ ประสานแหล่งเรียนรู้ที่จะใช้ และ
เตรียมการด้านต่างๆ เพื่อให้พร้อมสำหรับการจัดการเรียนรู้

5. จัดเตรียมเครื่องมือ หรือแบบฟอร์มที่จะใช้ในการบันทึกผลการจัดการ
เรียนรู้ให้พร้อมสำหรับการบันทึกผล ข้อสังเกตที่พบในขณะที่ทำการจัดการเรียนรู้

6. สะท้อนผลการจัดการเรียนรู้เพื่อนำไปปรับปรุงการจัดการเรียนรู้หรือ
ส่วนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องทุกครั้ง เพื่อให้เกิดการพัฒนาการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเสมอ

5. การบริหารการวัด ประเมินผล และการสะท้อนผล ตัวชี้วัด

5.1 มีการวัดและประเมินผลผู้เรียนและการจัดการเรียนรู้ ด้านความ
พอประมาณ สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

5.2 มีการวัดและประเมินผลผู้เรียนและการจัดการเรียนรู้ ด้านความมี
เหตุผลสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

5.3 มีการวัดและประเมินผลผู้เรียนและการจัดการเรียนรู้ ด้านการมี
ภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

5.4 มีการตรวจสอบและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ในเงื่อนไขสำคัญ
ด้านความรู้

5.5 มีการตรวจสอบและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ในเงื่อนไขสำคัญ
ด้านคุณธรรม

แนวทาง

1. แต่งตั้งคณะทำงานฝ่ายวัดผลประเมินผลผู้เรียน ที่ได้มาตรฐานของสถานศึกษา เพื่อดำเนินงานด้านการวัดผลและประเมินผลผู้เรียน
 2. พัฒนาความรู้แก่ครูและคณะกรรมการฝ่ายวัดและประเมินผลผู้เรียน ให้มีความรู้ความเข้าใจ การวัดและประเมินผลผู้เรียน ตามหลักการวัดผลการศึกษาที่ถูกต้อง ได้แก่ การวางแผนการวัดและประเมินผลผู้เรียน การใช้ข้อคำถามหรือวิธีการกระตุ้นพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย จิตพิสัย การสร้างเครื่องมือวัดผล การหาคุณภาพของเครื่องมือ การประเมินผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ การประเมินตามสภาพจริง วิธีการวัดและประเมินผลรูปแบบต่างๆ
 3. มอบหมายให้ครูวางแผน ออกแบบ สร้างเครื่องมือ และวิธีการวัดประเมินผล ที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยมีคณะทำงานเป็นผู้ประสานงาน ให้คำแนะนำในการปรับปรุง เครื่องมือ และติดตามตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ตามหลักการวัดผลการศึกษา เพื่อให้ได้เครื่องมือที่มีมาตรฐานสำหรับการวัดและประเมินผล
 4. คณะทำงานเป็นผู้ประสานงานในการรวบรวมผลการวัดและประเมินผลผู้เรียน เพื่อนำเข้าสู่ระบบการวัดผลของโรงเรียน และจัดทำรายงานผลการวัดและประเมินผลผู้เรียน
 5. สะท้อนผลจากผลการวัดและประเมินผลผู้เรียน เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาการวัดและประเมินผลให้มีความเที่ยงตรง ได้มาตรฐานต่อไป
 6. ตรวจสอบผลการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา เพื่อประเมินผลการบริหารจัดการและวิเคราะห์ผลสำเร็จ จุดแข็ง อุปสรรค หรือสิ่งที่ยังไม่สำเร็จ และจุดอ่อน เพื่อนำสู่การพัฒนาการบริหารการจัดการเรียนรู้ต่อไป
- สรุปได้ว่า แนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 30 แนวทาง
- 2.3 ประเมิน แนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชัยภูมิ เขต 1
- ผู้วิจัยได้นำแนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ที่พัฒนาขึ้น เสนอต่อคณะผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง ผลการประเมินปรากฏดังในตาราง 16-21

พูน ปลอด ชีวะ

ตาราง 16 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยรวมและรายด้าน

ที่	แนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1	ระดับความคิดเห็น					
		ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1.	การกำหนดนโยบายและจุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้	4.40	0.59	มาก	4.60	0.50	มากที่สุด
2.	การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้และทรัพยากร	4.29	0.61	มาก	4.69	0.55	มากที่สุด
3.	การบริหารจัดการเนื้อหา/สาระการเรียนรู้	4.37	0.60	มาก	4.63	0.55	มากที่สุด
4.	การบริหารจัดการการเรียนรู้	4.43	0.55	มาก	4.62	0.49	มากที่สุด
5.	การบริหารการวัด ประเมินผล และการสะท้อนผล	4.31	0.52	มาก	4.60	0.54	มากที่สุด
	โดยรวม	4.36	0.57	มาก	4.63	0.52	มากที่สุด

จากตาราง 16 สรุปได้ว่า แนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 มีความเหมาะสม โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.36$) และมีความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.63$)

พหุ ประถมศึกษา

ตาราง 17 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ด้านการกำหนดนโยบายและจุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้

ที่	แนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1	ระดับความคิดเห็น					
		ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1.	กำหนดนโยบายด้านการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาและประกาศนโยบายให้ยึดถือปฏิบัติอย่างทั่วถึง	4.43	0.55	มาก	4.71	0.49	มากที่สุด
2.	จัดทำแผนการบริหารจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาอย่างเป็นขั้นตอนโดยกำหนดฝ่ายงานผู้รับผิดชอบ และระยะเวลาอย่างชัดเจน เช่น ใน 1 ปีการศึกษา เป็นช่วงเวลาการจัดทำหลักสูตร แผนการจัดการเรียนรู้ จัดเตรียมแหล่งเรียนรู้ แผนการวัดและประเมินผล สร้างและทดลองปฏิบัติ และปรับปรุงพัฒนาให้สมบูรณ์ ดำเนินการภายใน 1 ปีการศึกษาให้แล้วเสร็จ เป็นต้น	4.57	0.64	มากที่สุด	4.57	0.53	มากที่สุด
3.	จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานระบุน้ำที่อย่างเหมาะสมกับความสามารถของบุคคล และมีภาระงานที่เท่าเทียมกัน มีการประชุมมอบหมายหน้าที่ชัดเจน และเปิดโอกาสให้เสนอความคิดเห็น โดยผู้บริหารรับฟังข้อเสนอแนะและนำมาปรับปรุงพัฒนาอย่างเหมาะสม	4.29	0.76	มาก	4.71	0.49	มากที่สุด

ตาราง 17 (ต่อ)

ที่	แนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1	ระดับความคิดเห็น					
		ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
4.	จัดทำคุณลักษณะของผู้เรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เช่น ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี โดยพิจารณาร่วมกับระดับชั้น ช่วงอายุ และความสามารถของผู้เรียน เพื่อให้สามารถกำหนดคุณลักษณะของผู้เรียนที่ต้องการให้เกิดขึ้น หลังการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.43	0.53	มาก	4.57	0.63	มากที่สุด
5.	วิเคราะห์คุณลักษณะของผู้เรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เช่น ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เพื่อกำหนดเงื่อนไขสำคัญ ด้านความรู้และเงื่อนไขคุณธรรม ที่ต้องจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ใน 3 องค์ประกอบหลัก	4.00	0.58	มาก	4.43	0.47	มาก
6.	กำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามระดับชั้น ช่วงอายุ และความสามารถของผู้เรียน โดยกำหนดเป็นจุดประสงค์รายวิชา 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ	4.71	0.49	มากที่สุด	4.57	0.52	มากที่สุด
	โดยรวม	4.40	0.59	มาก	4.60	0.50	มากที่สุด

จากตาราง 17 สรุปได้ว่า แนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

ด้านการกำหนดนโยบายและจุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้ มีความเหมาะสม โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.40$) และมีความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.60$)

ตาราง 18 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ด้านการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้และทรัพยากร

ที่	แนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1	ระดับความคิดเห็น					
		ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1.	จัดตั้งคณะกรรมการด้านแหล่งเรียนรู้และทรัพยากร เพื่อให้กำกับดูแลงานเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้และทรัพยากรในการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยคณะกรรมการให้ประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้แทนชุมชน และผู้แทนแหล่งเรียนในชุมชนทุกประเภท	4.29	0.76	มาก	4.86	0.38	มากที่สุด
2.	มอบหมายให้คณะกรรมการ จัดทำข้อมูลแหล่งเรียนและทรัพยากรในการจัดการเรียนรู้ทั้งในชุมชน และในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ มีข้อมูลผู้ดูแล ที่อยู่ ข้อมูลการติดต่อ จำแนกตามประเภทของแหล่งเรียนรู้ และมีการปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัยอยู่เสมอ	4.00	0.58	มาก	4.57	0.53	มากที่สุด

พหุ ประถมศึกษา ชัยภูมิ

ตาราง 18 (ต่อ)

ที่	แนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1	ระดับความคิดเห็น					
		ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
3.	มอบหมายให้มีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และทรัพยากรให้มีความทันสมัย สะดวกต่อการเรียนรู้ มีการพัฒนาสารสนเทศเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ จัดทำเอกสารแนะนำแหล่งเรียนรู้ โดยอาจประสานความร่วมมือกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้มีความพร้อม เพียงพอ เหมาะสม และเข้มแข็ง	4.57	0.53	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด
4.	จัดงบประมาณสนับสนุนด้านแหล่งเรียนรู้และทรัพยากรตามความเหมาะสม หรือจัดกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานราชการ เอกชน หรือชุมชน เพื่อร่วมมือกันพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้เป็นแหล่งเรียนของโรงเรียนและของชุมชน	4.14	0.38	มาก	4.71	0.48	มากที่สุด
5.	ยกย่อง เชิดชู และให้ความสำคัญกับเจ้าของแหล่งเรียนรู้ และกำหนดบทบาทให้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้กับโรงเรียนอย่างชัดเจน	4.43	0.79	มาก	4.57	0.79	มากที่สุด

พหุ ประถมศึกษา ชัยภูมิ

ตาราง 18 (ต่อ)

ที่	แนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1	ระดับความคิดเห็น					
		ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
6.	ในการขอใช้แหล่งเรียนรู้ให้ครูสืบค้นข้อมูลจากข้อมูลที่จัดทำไว้ และติดต่อประสานงานไปยังเจ้าของแหล่งเรียนรู้ โดยให้เจ้าของแหล่งเรียนรู้มีบทบาทในการจัดการเรียนรู้ร่วมกับครูทุกครั้ง โดยอาจขอความร่วมมือจากผู้ปกครองชุมชน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. เป็นต้น ให้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ร่วมด้วย เพื่อช่วยกระตุ้นให้ชุมชนเห็นความสำคัญ เกิดการมีส่วนร่วมเป็นการสร้างเสริมสัมพันธภาพอันดีระหว่างชุมชน และโรงเรียนอีกทางหนึ่ง	4.14	0.69	มาก	4.57	0.79	มากที่สุด
7.	ปลูกฝังให้นักเรียนเห็นคุณค่าของแหล่งเรียนรู้และทรัพยากร และส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ โดยใช้ความรู้ใหม่ที่นักเรียนทางเทคโนโลยีรอบตัว เข้ามาร่วมเช่น การค้นข้อมูลทางโทรศัพท์มือถือ เกี่ยวกับการพัฒนาความรู้ที่ได้ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ว่าจะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อไปได้อย่างไร	4.43	0.53	มาก	4.71	0.49	มากที่สุด
	โดยรวม	4.29	0.61	มาก	4.69	0.55	มากที่สุด

จากตาราง 18 สรุปได้ว่า แนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ด้านการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้และทรัพยากร มีความเหมาะสม โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.29$) และมีความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.69$)

ตาราง 19 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ด้านการบริหารจัดการเนื้อหา/สาระการเรียนรู้

ที่	แนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1	ระดับความคิดเห็น					
		ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1.	แต่งตั้งคณะทำงานด้านการพัฒนาเนื้อหาสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ และบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้ากับเนื้อหาสาระการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นอีก 7 กลุ่มสาระ ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สุขศึกษา และพลศึกษา การงานอาชีพ และเทคโนโลยี ศิลปะ และภาษาต่างประเทศ	4.43	0.53	มาก	4.57	0.53	มากที่สุด
2.	จัดทำเนื้อหาสาระการเรียนรู้ของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม สอดคล้องกับนโยบายและจุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้	4.14	0.69	มาก	4.43	0.79	มาก

ตาราง 19 (ต่อ)

ที่	แนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1	ระดับความคิดเห็น					
		ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
3.	จัดทำเนื้อหาสาระการเรียนรู้ 7 กลุ่มสาระ บูรณาการหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม สอดคล้องกับนโยบาย จุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้ และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	4.29	0.76	มาก	4.57	0.53	มากที่สุด
4.	มีคณะกรรมการตรวจสอบความเหมาะสม ความถูกต้อง และความสอดคล้องของเนื้อหาสาระที่จัดทำขึ้นกับด้านความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ที่กำหนดไว้	4.43	0.53	มาก	4.86	0.38	มากที่สุด
5.	ปรับปรุง พัฒนาเนื้อหาสาระ และนำไปใช้จัดการเรียนรู้ โดยจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และมีการบันทึกผลการจัดการเรียน ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ เพื่อนำสู่การพัฒนาการเนื้อหา สาระการเรียนรู้ให้มีความสมบูรณ์ต่อไป	4.57	0.53	มากที่สุด	4.71	0.49	มากที่สุด
	โดยรวม	4.37	0.60	มาก	4.63	0.55	มากที่สุด

จากตาราง 19 สรุปได้ว่า แนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ด้านการบริหารจัดการเนื้อหา/สาระการเรียนรู้ มีความเหมาะสม โดยรวม อยู่ในระดับมาก (\bar{X} =4.37) และมีความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} =4.63)

ตาราง 20 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารจัดการ
เรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ด้านการบริหารจัดการเรียนรู้

ที่	แนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1	ระดับความคิดเห็น					
		ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1.	พัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจ ในการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่างๆ มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ การจัดการเรียนรู้แบบมี ส่วนร่วม การทำโครงงาน เป็นต้น และวิธีการจัดการเรียนรู้อื่นๆ ที่ เหมาะสมกับเนื้อหาและลักษณะ ของกิจกรรมการเรียนรู้	4.57	0.53	มาก ที่สุด	4.57	0.53	มาก ที่สุด
2.	พัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใน 3 หลักการ คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล และการสร้าง ภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี โดยใช้ 2 เงื่อนไข คือ คุณธรรมและความรู้ในการสร้าง ความพอเพียงให้เกิดขึ้นใน 4 มิติ ได้แก่ ด้านวัตถุหรือเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม และ ศึกษาตัวอย่างการจัดการเรียนรู้ตาม หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ สถานศึกษาอื่น เพื่อนำความรู้ มาประยุกต์ใช้ในการออกแบบ การจัดการเรียนรู้ในวิชาของตนเอง	4.43	0.53	มาก	4.71	0.49	มาก ที่สุด

ตาราง 20 (ต่อ)

ที่	แนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1	ระดับความคิดเห็น					
		ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
3.	ศึกษาหลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียงและแผนการจัดการเรียนรู้ ทำการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ตามที่แผนกำหนดไว้ โดยปรับปรุงเพิ่มเติมให้มีความเหมาะสมกับสภาพของห้องเรียน นักเรียน รายวิชา สถานที่ และทรัพยากรที่มีอยู่ โดยให้ยึดมาตรฐานเรียนรู้ของแต่ละชั้นปีเป็นหลัก	4.43	0.53	มาก	4.71	0.49	มากที่สุด
4.	จัดเตรียมสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ ประสานแหล่งเรียนรู้ที่จะใช้ และเตรียมการด้านต่างๆ เพื่อให้พร้อมสำหรับการจัดการเรียนรู้	4.29	0.49	มาก	4.43	0.53	มาก
5.	จัดเตรียมเครื่องมือ หรือแบบฟอร์มที่จะใช้ในการบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ให้พร้อมสำหรับการบันทึกผล ข้อสังเกตที่พบในขณะที่ทำการจัดการเรียนรู้	4.14	0.69	มาก	4.57	0.53	มากที่สุด
6.	สะท้อนผลการจัดการเรียนรู้เพื่อนำไปปรับปรุงการจัดการเรียนรู้หรือส่วนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องทุกครั้ง เพื่อให้เกิดการพัฒนาการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเสมอ	4.71	0.49	มากที่สุด	4.71	0.49	มากที่สุด
	โดยรวม	4.43	0.55	มาก	4.62	0.49	มากที่สุด

จากตาราง 20 สรุปได้ว่า แนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

ด้านการบริหารการจัดการเรียนรู้ ความเหมาะสม โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.43$) และมีความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.62$)

ตาราง 21 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ด้านการบริหารการวัด ประเมินผล และการสะท้อนผล

ที่	แนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1	ระดับความคิดเห็น					
		ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1.	แต่งตั้งคณะทำงานฝ่ายวัดผล ประเมินผลผู้เรียน ที่ได้มาตรฐานของสถานศึกษา เพื่อดำเนินงานด้านการวัดผลและประเมินผลผู้เรียน	4.29	0.49	มาก	4.71	0.49	มากที่สุด
2.	พัฒนาความรู้แก่ครูและคณะกรรมการฝ่ายวัดและประเมินผลผู้เรียน ให้มีความรู้ความเข้าใจ การวัดและประเมินผลผู้เรียน ตามหลักการวัดผลการศึกษาที่ถูกต้อง ได้แก่ การวางแผนการวัดและประเมินผลผู้เรียน การใช้ข้อคำถามหรือวิธีการกระตุ้นพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย จิตพิสัย การสร้างเครื่องมือวัดผล การหาคุณภาพของเครื่องมือ การประเมินผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ การประเมินตามสภาพจริง วิธีการวัดและประเมินผลรูปแบบต่างๆ	4.00	0.58	มาก	4.43	0.79	มาก

ตาราง 21 (ต่อ)

ที่	แนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1	ระดับความคิดเห็น					
		ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
3.	มอบหมายให้ครูวางแผน ออกแบบ สร้างเครื่องมือ และวิธีการวัด ประเมินผล ที่สอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้ โดยมี คณะทำงาน เป็นผู้ประสานงาน ให้ คำแนะนำในการปรับปรุง เครื่องมือ และติดตามตรวจสอบคุณภาพ เครื่องมือ ตามหลักการวัดผล การศึกษา เพื่อให้ได้เครื่องมือที่มี มาตรฐานสำหรับการวัดและ ประเมินผล	4.14	0.38	มาก	4.43	0.53	มาก
4.	คณะทำงานเป็นผู้ประสานงานในการ รวบรวมผลการวัดและประเมินผล ผู้เรียน เพื่อนำเข้าสู่ระบบการวัดผล ของโรงเรียน และจัดทำรายงานผล การวัดและประเมินผลผู้เรียน	4.43	0.53	มาก	4.86	0.38	มากที่สุด
5.	สะท้อนผลจากผลการวัดและ ประเมินผลผู้เรียน เพื่อนำไปใช้ในการ พัฒนาการวัดและประเมินผลให้มี ความเที่ยงตรง ได้มาตรฐานต่อไป	4.43	0.53	มาก	4.57	0.62	มากที่สุด

พหุ ประถมศึกษา ชัยภูมิ

ตาราง 21 (ต่อ)

ที่	แนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1	ระดับความคิดเห็น					
		ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
6.	ตรวจสอบผลการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา เพื่อประเมินผลการบริหารจัดการและวิเคราะห์ผลสำเร็จ จุดแข็ง อุปสรรคหรือสิ่งที่ยังไม่สำเร็จ และจุดอ่อน เพื่อนำสู่การพัฒนาการบริหารจัดการเรียนรู้ต่อไป	4.57	0.53	มากที่สุด	4.57	0.53	มากที่สุด
	โดยรวม	4.31	0.52	มาก	4.60	0.54	มากที่สุด

จากตาราง 21 สรุปได้ว่า แนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ด้านการบริหารการวัด ประเมินผล และการสะท้อนผล มีความเหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} =4.31) และมีความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} =4.60)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การพัฒนาแนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 สามารถสรุปผล อภิปรายผลและให้ข้อเสนอแนะ ได้ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

สรุปผล

การพัฒนาแนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 สามารถสรุปผล ได้ดังนี้

1. การบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 มีสภาพปัจจุบัน โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.59$) และมีสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.63$) ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ของการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยรวม เรียงลำดับตามค่าความต้องการจำเป็น ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 จุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้ ลำดับที่ 2 การเลือกแหล่งเรียนรู้และทรัพยากร ลำดับที่ 3 การกำหนดเนื้อหา/สาระการเรียนรู้ ลำดับที่ 4 กลยุทธ์วิธีการจัดการเรียนรู้ และลำดับที่ 5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้
2. แนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 30 แนวทาง โดยมีผลการประเมินความเหมาะสมของแนวทาง โดยรวม อยู่ในระดับมาก

($\bar{X}=4.36$) และมีความเป็นไปได้ของแนวทาง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.63$) รายละเอียดของแนวทาง มีดังนี้

2.1 การกำหนดนโยบายและจุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 6 แนวทาง สรุปได้ดังนี้ กำหนดนโยบายด้านการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาและประกาศนโยบายให้ยึดถือปฏิบัติอย่างทั่วถึง จัดทำแผนการบริหารจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาอย่างเป็นขั้นตอนโดยกำหนดฝ่ายงาน ผู้รับผิดชอบ และระยะเวลาอย่างชัดเจน จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงาน ระบุหน้าที่อย่างเหมาะสมกับความสามารถของบุคคล และมีภาระงานที่เท่าเทียมกัน จัดทำคุณลักษณะของผู้เรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เช่น ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี โดยพิจารณาร่วมกับระดับชั้น ช่วงอายุ และความสามารถของผู้เรียน เพื่อให้สามารถกำหนดคุณลักษณะของผู้เรียนที่ต้องการให้เกิดขึ้น หลังการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง วิเคราะห์คุณลักษณะของผู้เรียนเพื่อกำหนดเงื่อนไขสำคัญ ด้านความรู้และเงื่อนไขคุณธรรม ที่ต้องจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ใน 3 องค์ประกอบหลัก และกำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามระดับชั้น ช่วงอายุ และความสามารถของผู้เรียน โดยกำหนดเป็นจุดประสงค์รายวิชา 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ

2.2 การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้และทรัพยากร ประกอบด้วย 7 แนวทาง สรุปได้ดังนี้ จัดตั้งคณะทำงานด้านแหล่งเรียนรู้และทรัพยากร มอบหมายให้คณะทำงาน จัดทำข้อมูลแหล่งเรียนและทรัพยากรในการจัดการเรียนรู้ทั้งในชุมชน และในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ มอบหมายให้มีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และทรัพยากรให้มีความทันสมัย สะดวกต่อการเรียนรู้ มีการพัฒนาสารสนเทศเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ จัดทำเอกสารแนะนำแหล่งเรียนรู้ โดยอาจประสานความร่วมมือกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้มีความพร้อม เพียงพอ เหมาะสม และเข้มแข็ง จัดงบประมาณสนับสนุนด้านแหล่งเรียนรู้และทรัพยากรตามความเหมาะสม หรือจัดกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานราชการ เอกชน หรือชุมชน เพื่อร่วมมือกันพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้เป็นแหล่งเรียนของโรงเรียนและของชุมชน ยกย่อง เชิดชู และให้ความสำคัญกับเจ้าของแหล่งเรียนรู้ และกำหนดบทบาทให้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้กับโรงเรียนอย่างชัดเจนในการขอใช้แหล่งเรียนรู้ ให้ครูสืบค้นข้อมูลจากข้อมูลที่จัดทำได้ และติดต่อประสานงานไปยังเจ้าของแหล่งเรียนรู้ โดยให้เจ้าของแหล่งเรียนรู้มีบทบาทในการจัดการเรียนรู้ร่วมกับครูทุกครั้ง โดยอาจขอความร่วมมือจากผู้ปกครองชุมชน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. เป็นต้น ให้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ร่วมด้วย เพื่อช่วยกระตุ้นให้ชุมชนเห็นความสำคัญ เกิดการมีส่วนร่วม เป็นการสร้างเสริมสัมพันธ์อันดีระหว่างชุมชน และโรงเรียนอีกทางหนึ่ง ปลูกฝังให้นักเรียนเห็นคุณค่าของแหล่งเรียนรู้และทรัพยากร และส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาจากแหล่งเรียนรู้

2.3 การบริหารจัดการเนื้อหา/สาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย 5 แนวทาง สรุปได้ดังนี้ แต่งตั้งคณะทำงานด้านการพัฒนาเนื้อหาสาระการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้ากับเนื้อหาสาระการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น อีก 7 กลุ่มสาระ จัดทำเนื้อหาสาระการเรียนรู้ของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม สอดคล้องกับนโยบายและจุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้ จัดทำเนื้อหาสาระการเรียนรู้อื่น 7 กลุ่มสาระ บูรณาการหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมี ภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม สอดคล้องกับนโยบาย จุดมุ่งหมายการจัดการ การเรียนรู้ และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีคณะกรรมการตรวจสอบความเหมาะสม ความถูกต้อง และความสอดคล้องของเนื้อหาสาระที่จัดทำขึ้น ปรับปรุง พัฒนาเนื้อหาสาระ และนำไปใช้จัดการ เรียนรู้โดยจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และมีการบันทึกผลการจัดการเรียน ปัญหาอุปสรรค และ ข้อเสนอแนะ เพื่อนำสู่การพัฒนาการเนื้อหา สาระการเรียนรู้ให้มีความสมบูรณ์ต่อไป

2.4 การบริหารการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 6 แนวทาง สรุปได้ดังนี้ พัฒนาครู ให้มีความรู้ความเข้าใจ ในการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่างๆ และมีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ใน 3 หลักการ คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกัน ใน ตัวที่ดี โดยใช้ 2 เงื่อนไข คือ คุณธรรมและความรู้ในการสร้างความพอเพียงให้เกิดขึ้นใน 4 มิติ ได้แก่ ด้านวัตถุหรือเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม และศึกษาตัวอย่างการจัดการเรียนรู้ตาม หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาอื่น เพื่อนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการออกแบบการ จัดการเรียนรู้ในวิชาของตนเอง ศึกษาหลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียง และแผนการจัดการเรียนรู้ ทำการ ออกแบบการจัดการเรียนรู้ ตามที่แผนกำหนดไว้ โดยปรับปรุงเพิ่มเติมให้มีความเหมาะสมกับสภาพ ของห้องเรียน นักเรียน รายวิชา สถานที่ และทรัพยากรที่มีอยู่ โดยให้ยึดมาตรฐานเรียนรู้ของแต่ละชั้น ปีเป็นหลัก จัดเตรียมสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ จัดเตรียมเครื่องมือ หรือแบบฟอร์มที่จะใช้ในการ บันทึกผลการจัดการเรียนรู้ให้พร้อมสำหรับการบันทึกผล ข้อเสนอแนะที่พบในขณะที่ทำการจัดการเรียนรู้ และสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้เพื่อนำไปปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ทุกครั้ง

2.5 การบริหารการวัด ประเมินผล และการสะท้อนผล ประกอบด้วย 6 แนวทาง สรุปได้ดังนี้ แต่งตั้งคณะทำงานฝ่ายวัดผลประเมินผลผู้เรียน ที่ได้มาตรฐานของสถานศึกษา เพื่อ ดำเนินงานด้านการวัดผลและประเมินผลผู้เรียน พัฒนาความรู้แก่ครูและคณะกรรมการฝ่ายวัดและ ประเมินผลผู้เรียน ให้มีความรู้ความเข้าใจ การวัดและประเมินผลผู้เรียน ตามหลักการวัดผลการศึกษา ที่ถูกต้อง มอบหมายให้ครูวางแผน ออกแบบ สร้างเครื่องมือ และวิธีการวัดประเมินผล ที่สอดคล้อง กับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยมีคณะทำงานเป็นผู้ประสานงาน ให้คำแนะนำในการปรับปรุง เครื่องมือ และติดตามตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ตามหลักการวัดผลการศึกษา เพื่อให้ได้เครื่องมือที่มี มาตรฐานสำหรับการวัดและประเมินผล คณะทำงานเป็นผู้ประสานงานในการรวบรวมผลการวัด และประเมินผลผู้เรียน เพื่อนำเข้าสู่ระบบการวัดผลของโรงเรียน และจัดทำรายงานผลการวัดและ ประเมินผลผู้เรียน สะท้อนผลจากผลการวัดและประเมินผลผู้เรียน เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาการวัด และประเมินผลให้มีความเที่ยงตรง ได้มาตรฐานต่อไป ตรวจสอบผลการบริหารการจัดการเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา เพื่อประเมินผลการบริหารจัดการและวิเคราะห์ ผลสำเร็จ จุดแข็ง อุปสรรค หรือสิ่งที่ยังไม่สำเร็จ และจุดอ่อน เพื่อนำสู่การพัฒนาการบริหารการ จัดการเรียนรู้ต่อไป

อภิปรายผล

การพัฒนาแนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. การบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 มีสภาพปัจจุบัน โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก และมีสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ระบุพิพรรณ คณาฤทธิ์ (2554: 70) ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผลการศึกษา พบว่า ข้อมูลทั่วไป พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 91.3 ดำรงตำแหน่งผู้สอน กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่มากที่สุดร้อยละ 46.5 สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดกลางและกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 61.5 สอนอยู่ในโรงเรียนที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 5 ปีขึ้นไป ระดับของการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ทั้งภาพรวม รายด้าน และรายข้ออยู่ในระดับมาก

ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) ของการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยรวม เรียงลำดับตามค่าความต้องการจำเป็น ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 คือ จุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้ ลำดับที่ 2 การเลือกแหล่งเรียนรู้และทรัพยากร ลำดับที่ 3 การกำหนดเนื้อหา/สาระการเรียนรู้ ลำดับที่ 4 กลยุทธ์วิธีการจัดการเรียนรู้ และลำดับที่ 5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

2. แนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 30 แนวทาง ผลการประเมินความเหมาะสมของแนวทาง โดยรวม อยู่ในระดับมาก และมีความเป็นไปได้ของแนวทาง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยแนวทางแต่ละองค์ประกอบ สามารถสรุปได้นาดังนี้

2.1 การกำหนดนโยบายและจุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 6 แนวทางสรุปได้ดังนี้ กำหนดนโยบายด้านการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาและประกาศนโยบายให้ยึดถือปฏิบัติอย่างทั่วถึง จัดทำแผนการบริหารจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาอย่างเป็นขั้นตอนโดยกำหนดฝ่ายงานผู้รับผิดชอบ และระยะเวลาอย่างชัดเจน จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงาน ระบุหน้าที่อย่างเหมาะสมกับความสามารถของบุคคล และมีภาระงานที่เท่าเทียมกัน จัดทำคุณลักษณะของผู้เรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เช่น ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี โดยพิจารณาร่วมกับระดับชั้น ช่วงอายุ และความสามารถของผู้เรียน เพื่อให้สามารถกำหนดคุณลักษณะของผู้เรียนที่ต้องการให้เกิดขึ้น หลังการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง วิเคราะห์คุณลักษณะของผู้เรียนเพื่อกำหนดเงื่อนไขสำคัญ ด้านความรู้และเงื่อนไขคุณธรรม ที่ต้องจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ใน 3 องค์ประกอบหลัก และกำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามระดับชั้น ช่วงอายุ และความสามารถของผู้เรียน โดยกำหนดเป็นจุดประสงค์รายวิชา 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ จาก

แนวทางการกำหนดนโยบายและจุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้ข้างต้น สอดคล้องกับ
กระทรวงศึกษาธิการ (2559: 49) ซึ่งได้เสนอการประเมินสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกระบวนการ
เรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สถานศึกษาพอเพียง)
เป็นการประเมินระดับคุณภาพ/การปฏิบัติของสถานศึกษา รายการประเมินด้านที่ 1 ด้านการบริหาร
จัดการสถานศึกษา ด้านนโยบาย ตัวชี้วัดที่ 1 มีนโยบายน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมา
ขับเคลื่อนในสถานศึกษา และบูรณาการในแผนปฏิบัติงานประจำปี ตัวชี้วัดที่ 2 ดำเนินการตาม
นโยบาย และแผนปฏิบัติงานประจำปีที่น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนใน
สถานศึกษา ตัวชี้วัดที่ 3 ติดตามผลการดำเนินการ ตามนโยบายและแผนปฏิบัติการประจำปีที่น้อมนำ
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา ตัวชี้วัดที่ 4 นำผลการติดตามมาพัฒนา
นโยบาย/แผนงาน/โครงการขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา

2.2 การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้และทรัพยากร ประกอบด้วย 7 แนวทาง สรุปได้
ดังนี้ จัดตั้งคณะทำงานด้านแหล่งเรียนรู้และทรัพยากร มอบหมายให้คณะทำงาน จัดทำข้อมูลแหล่ง
เรียนและทรัพยากรในการจัดการเรียนรู้ทั้งในชุมชน และในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ มอบหมาย
ให้มีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และทรัพยากรให้มีความทันสมัย สะดวกต่อการเรียนรู้ มีการพัฒนา
สารสนเทศเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ จัดทำเอกสารแนะนำแหล่งเรียนรู้ โดยอาจประสานความร่วมมือกับ
หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้มีความพร้อม เพียงพอ เหมาะสม และ
เข้มแข็ง จัดงบประมาณสนับสนุนด้านแหล่งเรียนรู้และทรัพยากรตามความเหมาะสม หรือจัดกิจกรรม
ร่วมกับหน่วยงานราชการ เอกชน หรือชุมชน เพื่อร่วมมือกันพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้เป็นแหล่ง
เรียนของโรงเรียนและของชุมชน ยกย่อง เชิดชู และให้ความสำคัญกับเจ้าของแหล่งเรียนรู้ และ
กำหนดบทบาทให้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้กับโรงเรียนอย่างชัดเจนในการขอใช้แหล่งเรียนรู้
ให้ครูสืบค้นข้อมูลจากข้อมูลที่ได้จัดทำไว้ และติดต่อประสานงานไปยังเจ้าของแหล่งเรียนรู้ โดยให้
เจ้าของแหล่งเรียนรู้มีบทบาทในการจัดการเรียนรู้ร่วมกับครูทุกครั้ง โดยอาจขอความร่วมมือจาก
ผู้ปกครองชุมชน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. เป็นต้น ให้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ร่วมด้วย
เพื่อช่วยกระตุ้นให้ชุมชนเห็นความสำคัญ เกิดการมีส่วนร่วม เป็นการสร้างเสริมสัมพันธภาพอันดี
ระหว่างชุมชน และโรงเรียนอีกทางหนึ่ง ปลูกฝังให้นักเรียนเห็นคุณค่าของแหล่งเรียนรู้และทรัพยากร
และส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ ซึ่ง
ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ รุ่งเพชร หัตถามาต (2562: 41) ซึ่งได้ศึกษารูปแบบการพัฒนากิจกรรม
พัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลัก
การและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ 3) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 4) แนวทางการพัฒนากิจกรรมพัฒนา
ผู้เรียน 5) สื่อและแหล่งเรียนรู้ และ 6) การวัดและประเมินผล

2.3 การบริหารจัดการเนื้อหา/สาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย 5 แนวทาง สรุปได้ดังนี้
แต่งตั้งคณะทำงานด้านการพัฒนาเนื้อหาสาระการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551 และบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้ากับเนื้อหาสาระการเรียนรู้ในกลุ่ม
สาระการเรียนรู้อื่น อีก 7 กลุ่มสาระ จัดทำเนื้อหาสาระการเรียนรู้ของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม สอดคล้องกับนโยบายและจุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้ จัดทำเนื้อหาสาระการเรียนรู้อื่น 7 กลุ่มสาระ บูรณาการหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม สอดคล้องกับนโยบาย จุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้ และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีคณะกรรมการตรวจสอบความเหมาะสม ความถูกต้อง และความสอดคล้องของเนื้อหาสาระที่จัดทำขึ้น ปรับปรุง พัฒนาเนื้อหาสาระ และนำไปใช้จัดการเรียนรู้โดยจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และมีการบันทึกผลการจัดการเรียน ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ เพื่อนำสู่การพัฒนาการเนื้อหา สาระการเรียนรู้ให้มีความสมบูรณ์ต่อไป สอดคล้องกับจรัสศรี พัวจินดาเนตร (2560 : 97) ซึ่งได้กล่าวว่า ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำไปใช้ในการจัดการศึกษาได้หลากหลาย โดยเฉพาะนำมาใช้ในแง่ของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการให้แก่ผู้เรียน ซึ่งเป็นกระบวนการจัดการ เรียนรู้ที่เชื่อมโยงศาสตร์และเนื้อหาสาระวิชาต่างๆ ที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันเข้ามาผสมผสานเข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดความรู้ที่หลากหลาย เป็นการเรียนรู้อย่างมีความหมาย มีลักษณะเนื้อหาที่เป็นองค์รวม ตลอดจนสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้

2.4 การบริหารการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 6 แนวทาง สรุปได้ดังนี้ พัฒนาครู ให้มีความรู้ความเข้าใจ ในการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่างๆ และมีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใน 3 หลักการ คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี โดยใช้ 2 เงื่อนไข คือ คุณธรรมและความรู้ในการสร้างความพอเพียงให้เกิดขึ้นใน 4 มิติ ได้แก่ ด้านวัตถุหรือเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม และศึกษาตัวอย่างการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาอื่น เพื่อนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ในวิชาของตนเอง ศึกษาหลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียง และแผนการจัดการเรียนรู้ ทำการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ตามที่แผนกำหนดไว้ โดยปรับปรุงเพิ่มเติมให้มีความเหมาะสมกับสภาพของห้องเรียน นักเรียน รายวิชา สถานที่ และทรัพยากรที่มีอยู่ โดยให้ยึดมาตรฐานเรียนรู้ของแต่ละชั้นปีเป็นหลัก จัดเตรียมสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ จัดเตรียมเครื่องมือ หรือแบบฟอร์มที่จะใช้ในการบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ให้พร้อมสำหรับการบันทึกผล ข้อเสนอแนะที่พบในขณะที่ทำการจัดการเรียนรู้ และสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้เพื่อนำไปปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ทุกครั้ง ซึ่งการบริหารจัดการเรียนรู้นี้ประกอบด้วย การเตรียมครูให้พร้อม ออกแบบการจัดการเรียนรู้ ศึกษาหลักสูตรและแผน ออกแบบปรับปรุงเนื้อหา จัดการบริบทห้องเรียนและทรัพยากร เตรียมสื่อ แบบฟอร์ม และการเตรียมเครื่องมือเพื่อวัดและประเมินผล สอดคล้องกับการศึกษาของ ภรณ์ทิพย์ ชูไตรรัตน์ (2560: 78) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ซึ่งได้กำหนดองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การกำหนดวัตถุประสงค์ 2) การวางแผนการสอน 3) การกำหนดเนื้อหา 4) การดำเนินการสอน 5) การประเมินผลการเรียนรู้

2.5 การบริหารการวัด ประเมินผล และการสะท้อนผล ประกอบด้วย 6 แนวทางสรุปได้ดังนี้ แต่งตั้งคณะทำงานฝ่ายวัดผลประเมินผลผู้เรียน ที่ได้มาตรฐานของสถานศึกษา เพื่อดำเนินงานด้านการวัดผลและประเมินผลผู้เรียน พัฒนาความรู้แก่ครูและคณะกรรมการฝ่ายวัดและประเมินผลผู้เรียน ให้มีความรู้ความเข้าใจ การวัดและประเมินผลผู้เรียน ตามหลักการวัดผลการศึกษา ที่ถูกต้อง มอบหมายให้ครูวางแผน ออกแบบ สร้างเครื่องมือ และวิธีการวัดประเมินผล ที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยมีคณะทำงานเป็นผู้ประสานงาน ให้คำแนะนำในการปรับปรุง เครื่องมือ และติดตามตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ตามหลักการวัดผลการศึกษา เพื่อให้ได้เครื่องมือที่มีมาตรฐานสำหรับการวัดและประเมินผล คณะทำงานเป็นผู้ประสานงานในการรวบรวมผลการวัดและประเมินผลผู้เรียน เพื่อนำเข้าสู่ระบบการวัดผลของโรงเรียน และจัดทำรายงานผลการวัดและประเมินผลผู้เรียน สะท้อนผลจากผลการวัดและประเมินผลผู้เรียน เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาการวัดและประเมินผลให้มีความเที่ยงตรงได้มาตรฐานต่อไป ตรวจสอบผลการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา เพื่อประเมินผลการบริหารจัดการและวิเคราะห์ผลสำเร็จ จุดแข็ง อุปสรรค หรือสิ่งที่ยังไม่สำเร็จ และจุดอ่อน เพื่อนำสู่การพัฒนาการบริหารจัดการเรียนรู้ต่อไป ซึ่งกระบวนการวัดและประเมินผลตามที่ได้วิสัยทัศน์นำเสนอเป็นแนวทางนี้ เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการบริหารจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อรรถพร บ่อหน้า (2561: 79) ซึ่งได้ทำการศึกษาเรื่อง การขับเคลื่อนศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ลพบุรี เขต 2 ได้เสนอการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่คำนึงถึงหลักความพอประมาณ การมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ โดยใช้คุณธรรมนำความรู้ ในการเตรียมการสอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และมีกระบวนการของการวัดผลประเมินผล เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เข้าใจ ซึมซับ ผักฝืนและเห็นคุณค่าของการอยู่อย่างพอเพียง

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ สามารถให้ข้อเสนอแนะได้ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

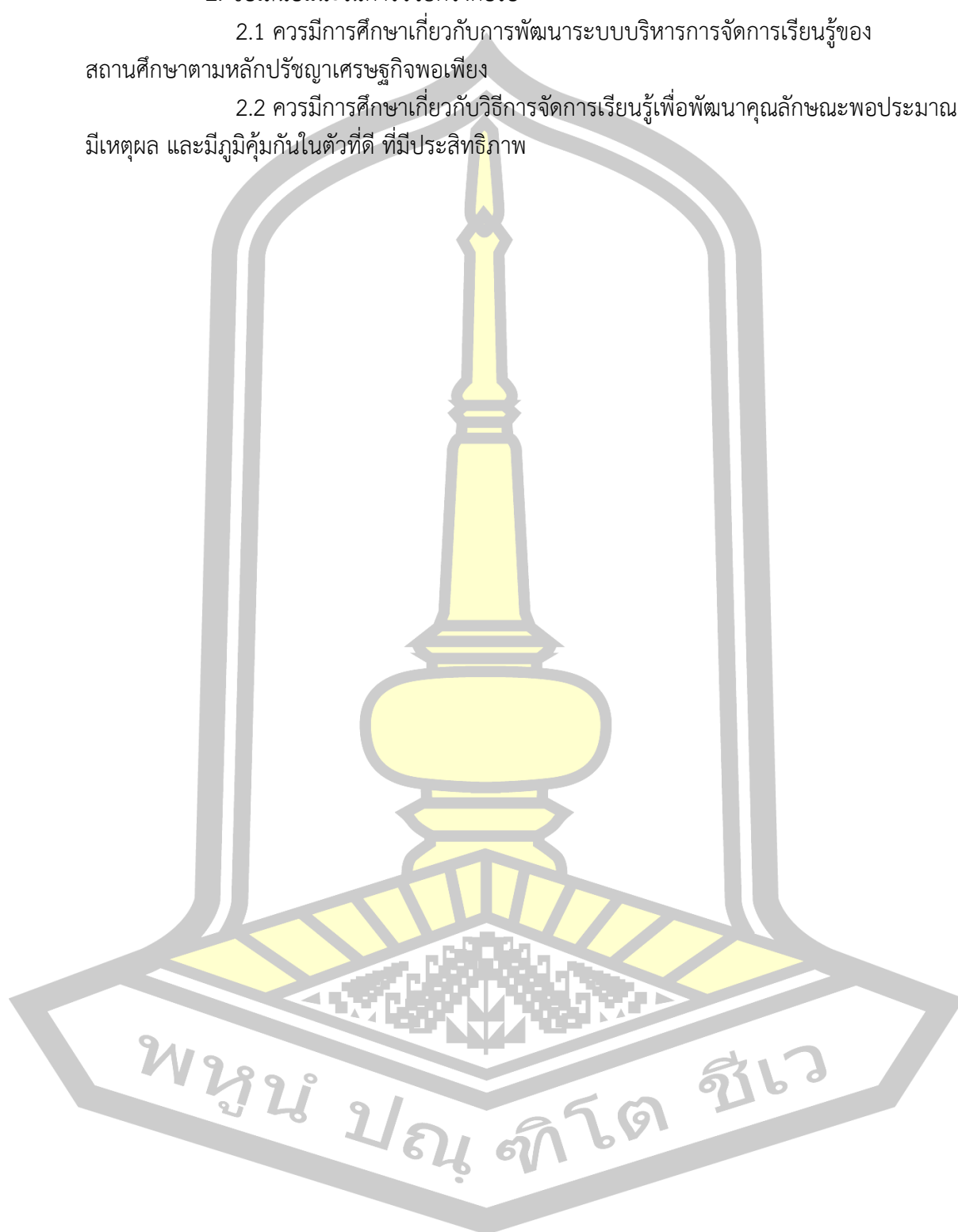
1.1 แนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ชัยภูมิ เขต 1 ผู้บริหารหรือผู้สนใจควรได้ศึกษาความหมาย ความสำคัญ และหลักการของแนวทางให้มีความเข้าใจเบื้องต้น เพื่อให้สามารถนำแนวทางไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดนโยบายของสถานศึกษาอย่างชัดเจน และจัดทำแผนการบริหารจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างชัดเจน โดยมีกระบวนการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าในการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ

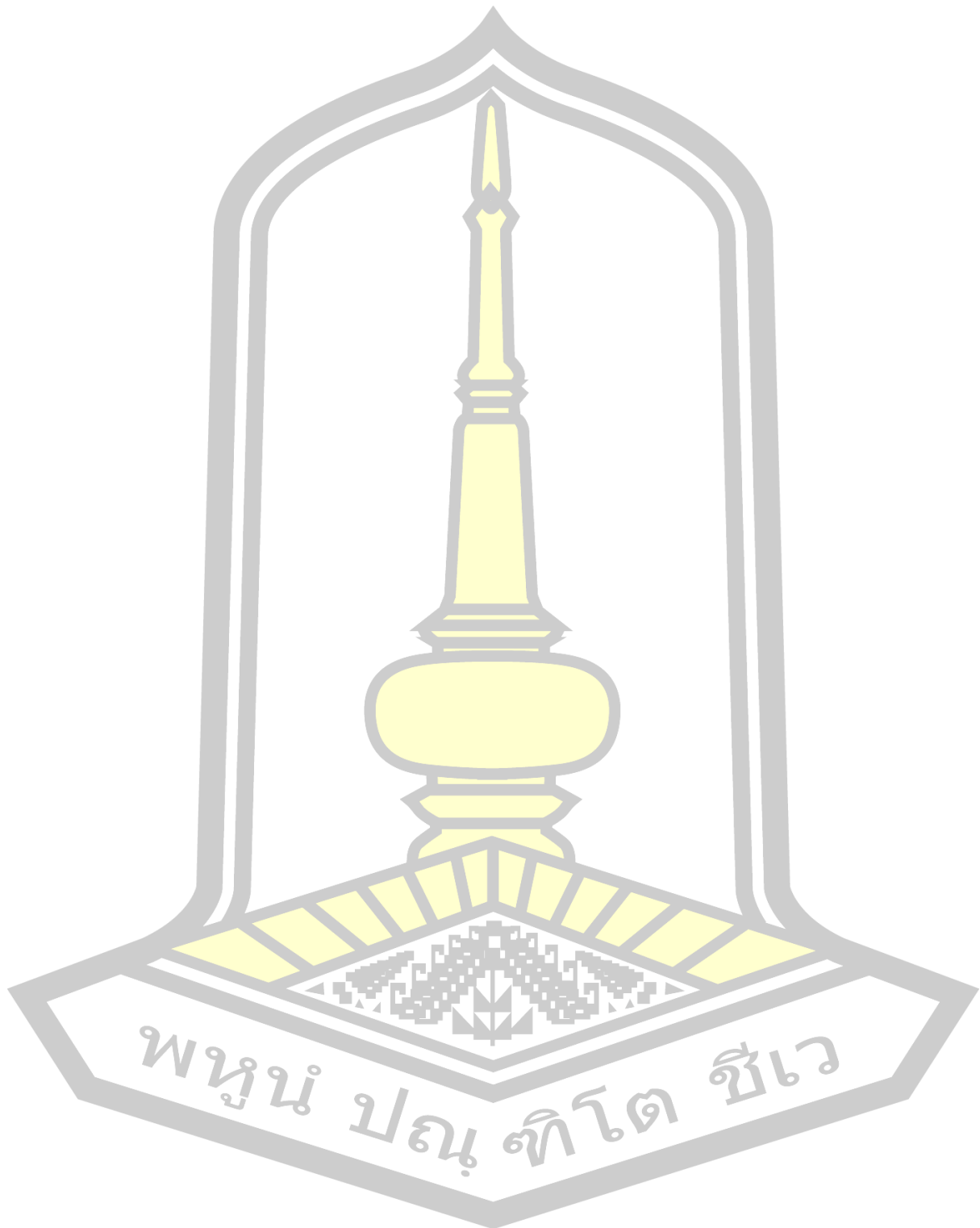
2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาระบบบริหารการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ที่มีประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

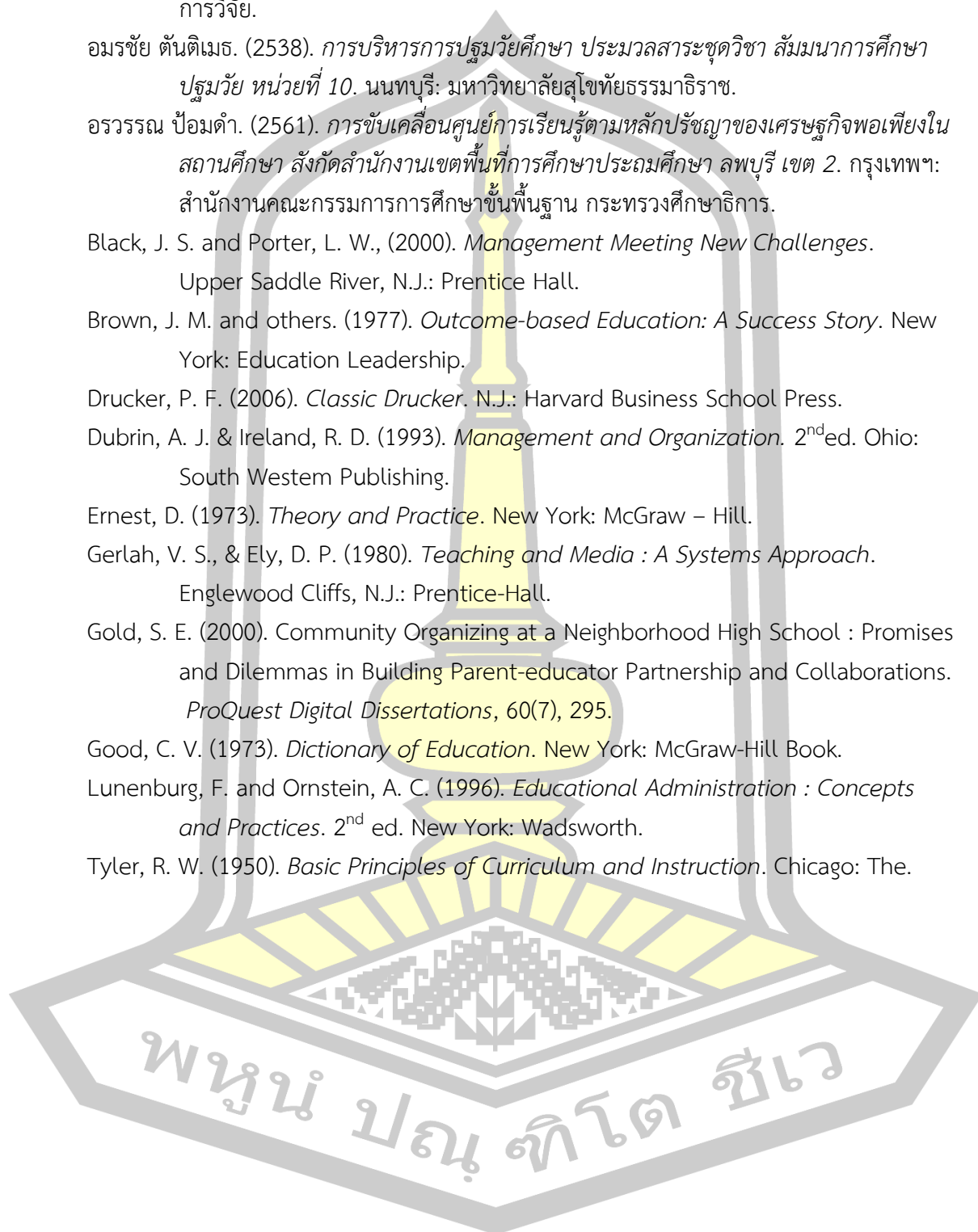
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). *การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). *คู่มือฝึกอบรมวิทยากร การปรับกระบวนการทัศน์และพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *หลักสูตรพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลง เพื่อรองรับการกระจายอำนาจสำหรับผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา*. นครปฐม: สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา.
- กาญจณี มุณี. (2555). *การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26*. สืบค้นเมื่อ 22 สิงหาคม 2562. จาก <http://gs.rmu.ac.th/rmuj/myfile/548210150301.doc>.
- การนต์ กรุณา. (2542). *แนวทางการไปสู่การปฏิรูปการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- กิติมา ปรีดีดิถก. (2532). *การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: อักษรภาพิพัฒนา.
- กิติมา ปรีดีดิถก. (2539). *ทฤษฎีบริหารองค์กร*. กรุงเทพฯ: ธนะการพิมพ์.
- คำหมาน คนโค. (2543). *ทางก้าวหน้าของครุมี้ออาชีพ : การพัฒนาวิชาชีพครุตามแนวทางของ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สายธาร.
- จรัสศรี พัวจินดาเนตร. (2560). *หลักกิจกรรมพื้นฐานการงานอาชีพสำหรับครุ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จักรปรุฬห์ วิชาอัครวิทย์. (2553). *รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดแม่ฮ่องสอน*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- จิติมา วรณศรี. (2557). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. พิษณุโลก: รัตนสุวรรณการพิมพ์ 3.
- เจริญ อภิไชย. (2551). *บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาต่อการส่งเสริมการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอแม่ฟ้าหลวงและอำเภอแม่สาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 3*. การศึกษาอิสระปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ชาญชัยณรงค์ ทรงศาตรี. (2552). *การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้หลักการทางสิ่งแวดล้อมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ไตรรัตน์ จงจิตร. (2546). *การบริหาร-น้กบริหาร*. รัฐสภาสาร, 51(5), 127-135.
- ทักษิณา สวานานนท์. (2530). *คอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- เทิดศักดิ์ สุพันธ์. (2559). *การพัฒนารูปแบบกระบวนการเรียนรู้ การดำเนินงานตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง*. ชัยภูมิ: สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.

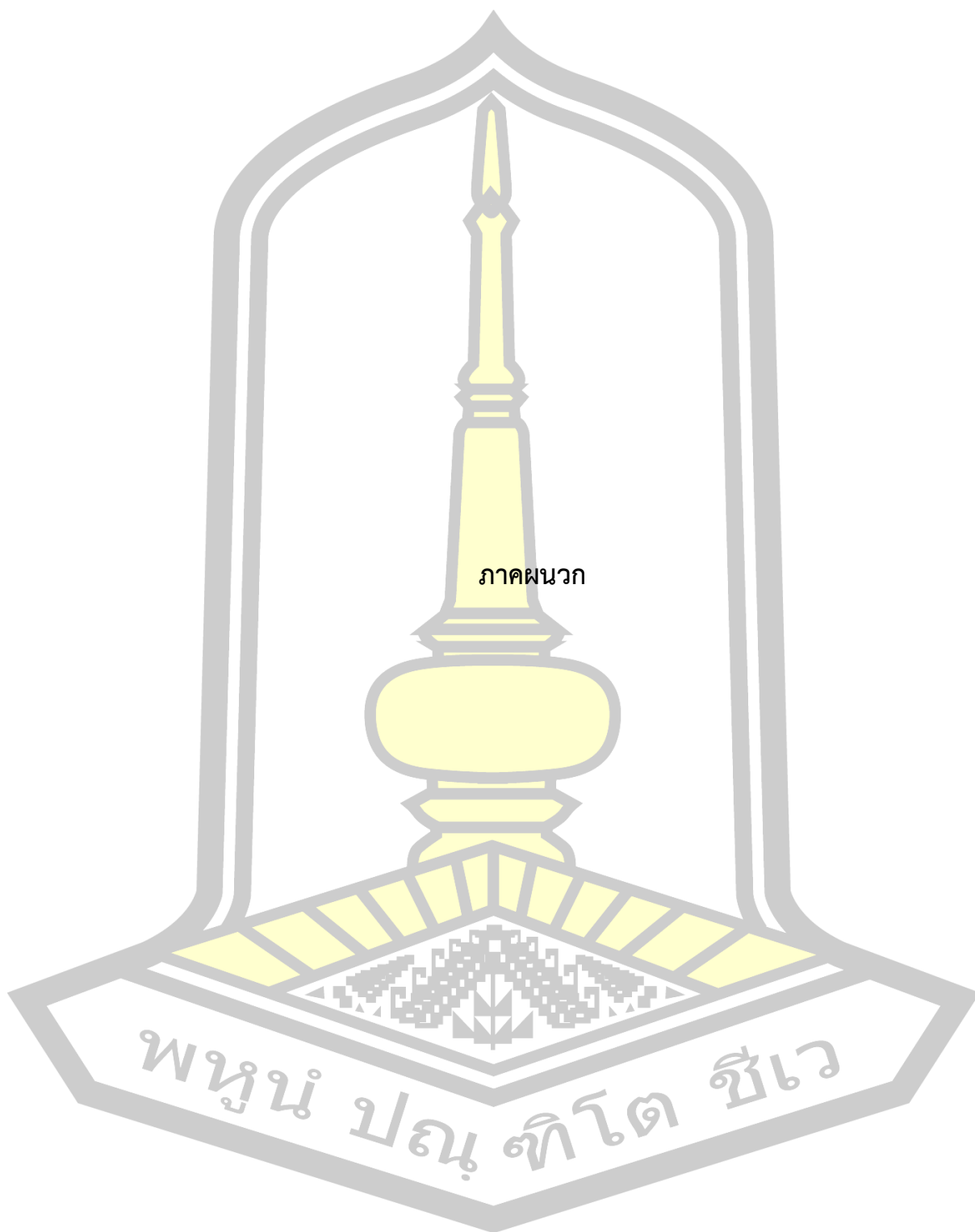
- ธงชัย สันติวงษ์. (2551). *องค์การและการบริหารงาน*. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- ธีรพงษ์ มหาวิโร. (2550). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เดอะบุคส์.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2540). *การประชาสัมพันธ์โรงเรียน*. กรุงเทพฯ: ยูโรกราฟฟิคส์.
- เนตร์พัฒนา ยาวีราช. (2546). *การจัดการสมัยใหม่ : Modern Management*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: เซ็นทรัลเอ็กซ์เพรส.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. (2552). *พื้นฐานการวิจัยการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กทม. : ประสานการพิมพ์.
- บุญทัน ดอกไธสง. (2537). *การจัดองค์การ*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ประเสริฐ เชษฐพันธ์. (2542). *การบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน.
- ปรีชา กองจินดา. (2549). *แนวทางการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ปรีชา คัมภีร์ปกรณ์. (2547). *การบริหารทรัพยากรการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 3. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2535). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริม.
- พรสกุล เขตจำนนท์. (2553). *การบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุดรธานี เขต 4*. การศึกษาอิสระ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ไพบูลย์ ช่างเรียน. (2532). *วัฒนธรรมการบริหาร*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- ภรณ์ทิพย์ ชูไตรรัตน์. (2560). *การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ภัทรานิษฐ์ รุ่งโรจน์ธนะชัย. (2556). *ประสิทธิผลการบริหารตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ และวิบูลย์ ไทวณะบุตร. (2542). *หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2545). *การพัฒนาเครื่องมือสำหรับการประเมินการศึกษา หน่วยที่ 1-7*. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

- ยนต์ ชุ่มจิต. (2541). *ความเป็นครู*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: พรินติ้งเฮาส์.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2542). *การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: แม็ค.
- ระพีพรรณ คณาฤทธิ์. (2554). *การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- รัชดา ตันติสารศาสน์. (2544). *การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อเข้าสู่การพัฒนาาระบบคุณภาพโรงพยาบาลทันตกรรม คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*. *วารสารพยาบาลสงขลานครินทร์*, 21(2), 57-60.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- รุ่งทิwa สันติผลธรรม. (2552). *การนำเสนอแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาเอกชน อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- รุ่งเพชร หัตถามาศ. (2562). *รูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์. (2542). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น : สานต่อที่ท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: เซ็นเตอร์ดิสคัฟเวอร์.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2549). *การประยุกต์และการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: โพรเพซ.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2555). *แนวคิด ทฤษฎี และประเด็นเพื่อการบริหารทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2552). *การบริหารการตลาดยุคใหม่*. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.
- สถาพร ทองไทย. (2539). *การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานธุรกิจงานธุรการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 6*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมคิด บางโม. (2558). *องค์การและการจัดการ*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: วิทย์พัฒน์.
- สมบัติ ท้ายเรือคำ. (2553). *ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. กาฬสินธุ์: ประสานการพิมพ์.
- สมบุรณ์ ตันยะ. (2534). *บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา (Mentor) วิทยาลัยครูนครราชสีมา*. นครราชสีมา: ภาควิชาทดสอบและวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูนครราชสีมา.
- สมยศ นาวิการ. (2538). *การบริหาร*. กรุงเทพฯ: ดอกหญ้า.
- สมศักดิ์ คงเที่ยง. (2542). *หลักการบริหารการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- สันติ บุญภิรมย์. (2552). *หลักการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: บิ๊ค พอยท์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1. (2556). *แผนการบริหารจัดการเรียนรู้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1*. ชัยภูมิ: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). *แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงเรียนคุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2546). *แนวดำเนินการของสถานศึกษาเพื่อจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์พัฒนาคุณภาพภายในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). *แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). *ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สุชาดา นันทะไชย. (2548). *เอกสารประกอบการบรรยายเรื่องแนวทางการจัดการศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง*. สืบค้นเมื่อ 10 ธันวาคม 2562. จาก : <http://amin.edu.ku.ac.th/artic/suchada.doc>.
- สุรวาท ทองบุ. (2550). *การวิจัยทางการศึกษา*. มหาสารคาม: อภิชาติการพิมพ์.
- สุรัฐ ศิลปะอนันต์. (2545). *กระบวนการปฏิรูปโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: ที เจ เจ.
- สุรัสวดี ราชกุลชัย. (2552). *บทบาทของการร่วมมือและความสัมพันธ์ที่มีต่อความสามารถในการดูดซับความรู้และนวัตกรรม : การแพร่กระจายความรู้ของธุรกิจขนส่งด่วนในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสยาม.
- สุรินทร์ ภูสิงห์. (2552). *การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาโดยบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนมัธยมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุบลราชธานี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2550). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสกสิริ เล้ากิจเจริญ. (2550). *การพัฒนาแบบการบริหารจัดการเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอนในโรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลราชบุรีเขตเหนือ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เสนาะ ตีเยาว์. (2544). *หลักการบริหาร*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- หวน พิณอุพันธ์. (2548). *การบริหารโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

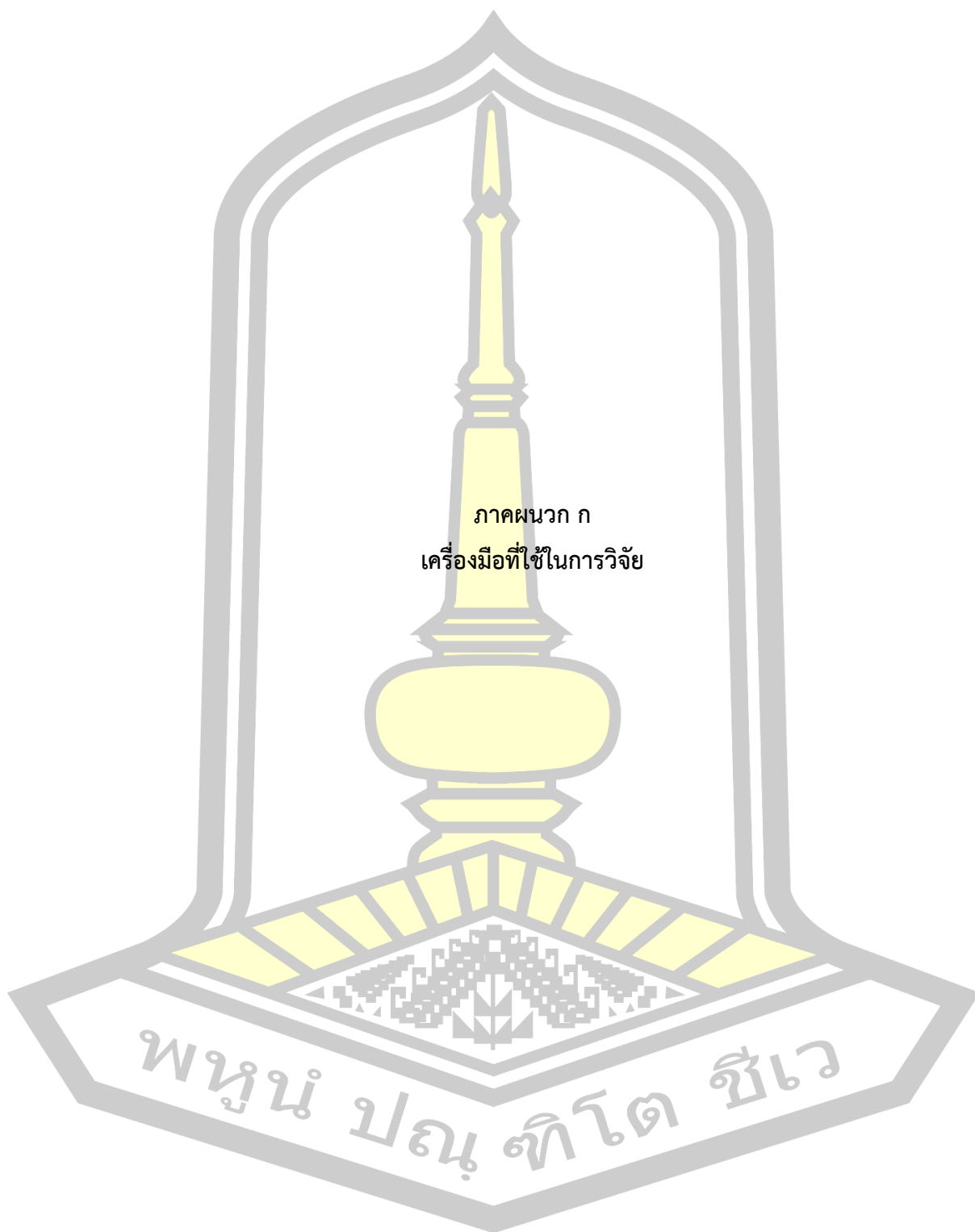
- อภิชัย พันธเสน. (2550). *สังเคราะห์องค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพฯ: กองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- อมรชัย ตันติเมธ. (2538). *การบริหารการปฐมวัยศึกษา ประมวลสาระชุดวิชา สัมมนาการศึกษาปฐมวัย หน่วยที่ 10*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อรรรรณ ป้อมดำ. (2561). *การขับเคลื่อนศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลพบุรี เขต 2*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- Black, J. S. and Porter, L. W., (2000). *Management Meeting New Challenges*. Upper Saddle River, N.J.: Prentice Hall.
- Brown, J. M. and others. (1977). *Outcome-based Education: A Success Story*. New York: Education Leadership.
- Drucker, P. F. (2006). *Classic Drucker*. N.J.: Harvard Business School Press.
- Dubrin, A. J. & Ireland, R. D. (1993). *Management and Organization*. 2nded. Ohio: South Westem Publishing.
- Ernest, D. (1973). *Theory and Practice*. New York: McGraw – Hill.
- Gerlah, V. S., & Ely, D. P. (1980). *Teaching and Media : A Systems Approach*. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall.
- Gold, S. E. (2000). Community Organizing at a Neighborhood High School : Promises and Dilemmas in Building Parent-educator Partnership and Collaborations. *ProQuest Digital Dissertations*, 60(7), 295.
- Good, C. V. (1973). *Dictionary of Education*. New York: McGraw-Hill Book.
- Lunenburg, F. and Ornstein, A. C. (1996). *Educational Administration : Concepts and Practices*. 2nd ed. New York: Wadsworth.
- Tyler, R. W. (1950). *Basic Principles of Curriculum and Instruction*. Chicago: The.

ภาคผนวก

พหุมนุ ปณ ทิโต ชีเว

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

พหุบัน ปณฺ ทิโต ชีเว

**แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น
การบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1**

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ซึ่งแบบสอบถามฉบับนี้ประกอบด้วย 2 ตอน ดังต่อไปนี้
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. กรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1
3. การวิจัยครั้งนี้จะสำเร็จได้ด้วยดีเนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามจากท่าน
4. การตอบแบบสอบถามจะไม่ส่งผลกระทบต่อการทำงานในตำแหน่งหน้าที่ของท่านแต่ประการใด

ขอขอบพระคุณอย่างสูง

นายวีระวุฒิ พงษ์จันทร์

นิสิตปริญญาโท หลักสูตรศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.)

สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา รุ่น พ.28

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

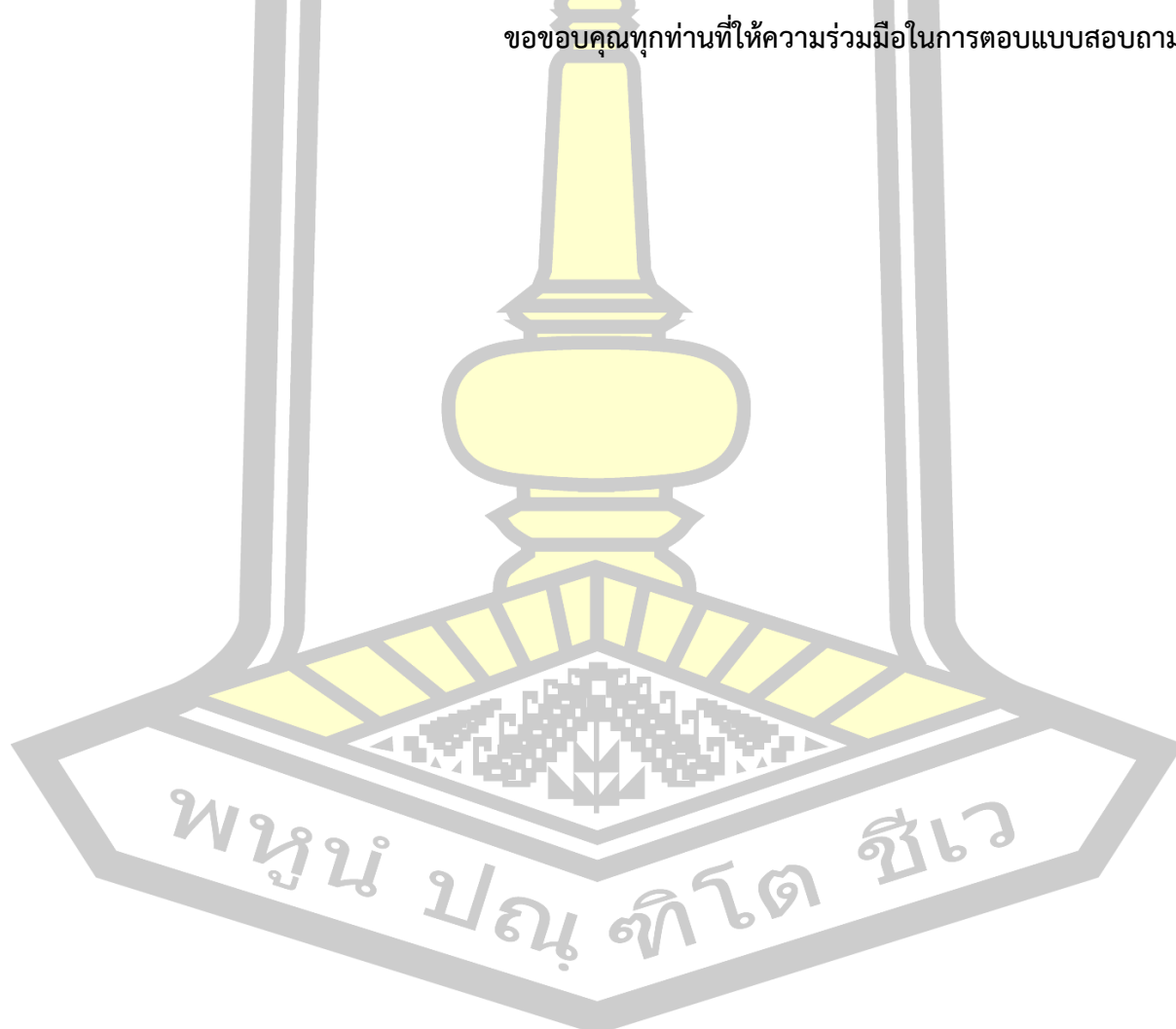
- () ผู้บริหาร
() ครูผู้สอน

2. ประสบการณ์ในการบริหารจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

- () 1 – 4 ปี
() 4 – 8 ปี
() มากกว่า 8 ปี

การบริหารการจัดการเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง	ระดับความคิดเห็น									
	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
5.5 มีการตรวจสอบและ ประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ในเงื่อนไขสำคัญด้านคุณธรรม										

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

แบบสัมภาษณ์โรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practices)
สำหรับการวิจัย เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้มีความมุ่งหมายเพื่อต้องการทราบวิธีปฏิบัติที่ดีด้านการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 สัมภาษณ์เกี่ยวกับการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ

พอเพียง

3. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้เป็นการศึกษาเพื่อมุ่งเน้นประโยชน์ในการวิจัยเท่านั้น ไม่มีผลกระทบหรือเกิดความเสียหายต่อหน่วยงานหรือบุคคลที่ให้สัมภาษณ์แต่อย่างไร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านได้กรุณาให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในการสัมภาษณ์ครั้งนี้เป็นอย่างดี จึงขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณอย่างสูง

นายวีระวุฒิ พงษ์จันทร์

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา รุ่น พ.28
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูน ปณ ทิโต ชีเว

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

คำชี้แจง ขอความกรุณาท่านให้สัมภาษณ์ตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ชื่อ - นามสกุล
 2. ตำแหน่งปัจจุบัน
 3. สถานที่ทำงาน
 4. ประสบการณ์บริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....ปี
- เรื่องที่สัมภาษณ์ การบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ผู้สัมภาษณ์นายวีระวุฒิ พงษ์จันทร์
สถานที่
- วันที่เดือน.....พ.ศ.....เริ่มเวลา.....น. ถึง.....น.

ตอนที่ 2 สัมภาษณ์เกี่ยวกับการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ในฐานะที่ท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ทางด้านบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ท่านมีแนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้อย่างไร ในประเด็นต่อไปนี้

- 2.1 การบริหารจัดการเกี่ยวกับการกำหนดจุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้ และรายละเอียดการบริหารในส่วนที่เกี่ยวข้อง
- 2.2 การบริหารจัดการเกี่ยวกับการเลือกแหล่งเรียนรู้และทรัพยากร และรายละเอียดการบริหารในส่วนที่เกี่ยวข้อง
- 2.3 การบริหารจัดการเกี่ยวกับการกำหนดเนื้อหา/สาระการเรียนรู้ และรายละเอียดการบริหารในส่วนที่เกี่ยวข้อง
- 2.4 การบริหารจัดการเกี่ยวกับกลยุทธ์วิธีการจัดการเรียนรู้ และรายละเอียดการบริหารในส่วนที่เกี่ยวข้อง
- 2.5 การบริหารจัดการเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และรายละเอียดการบริหารในส่วนที่เกี่ยวข้อง

พหุ ประถมศึกษา ชีวะ

แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารจัดการการเรียนรู้
ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

คำชี้แจง

1. แบบประเมินชุดนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินแนวทางการบริหารจัดการการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยมีประเด็นการประเมิน 2 ประเด็นคือ ความเหมาะสมของแนวทาง และความเป็นไปได้ของแนวทาง

2. ขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิ โปรดพิจารณาแนวทาง ในประเด็น ความเหมาะสมของแนวทาง และความเป็นไปได้ของแนวทาง แล้วระบุผลการพิจารณาลงในระดับคะแนนที่ท่านเลือก โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ให้ 5 หมายถึง แนวทางมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

ให้ 4 หมายถึง แนวทางมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

ให้ 3 หมายถึง แนวทางมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับปานกลาง

ให้ 2 หมายถึง แนวทางมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับน้อย

ให้ 1 หมายถึง แนวทางมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ขอขอบพระคุณคณะผู้ทรงคุณวุฒิเป็นอย่างสูง

นายวีระวุฒิ พงษ์จันทร์

นิสิตปริญญาโท หลักสูตรศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.)

สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา รุ่น พ.28

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูน ปณ ภิโต ชีเว

ที่	แนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1	ผลการประเมิน									
		ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
6.	ในการขอใช้แหล่งเรียนรู้ให้ครูสืบค้นข้อมูลจากข้อมูลที่จัดทำไว้ และติดต่อประสานงานไปยังเจ้าของแหล่งเรียนรู้ โดยให้เจ้าของแหล่งเรียนรู้มีบทบาทในการจัดการเรียนรู้ร่วมกับครูทุกครั้ง โดยอาจขอความร่วมมือจากผู้ปกครองชุมชน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. เป็นต้น ให้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ร่วมด้วย เพื่อช่วยกระตุ้นให้ชุมชนเห็นความสำคัญ เกิดการมีส่วนร่วม เป็นการสร้างเสริมสัมพันธภาพอันดีระหว่างชุมชน และโรงเรียนอีกทางหนึ่ง										
7.	ปลูกฝังให้นักเรียนเห็นคุณค่าของแหล่งเรียนรู้และทรัพยากร และส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ โดยใช้ความรู้ใหม่ที่นักเรียนทางเทคโนโลยีรอบตัว เข้ามาร่วมเช่น การค้นข้อมูลทางโทรศัพท์มือถือ เกี่ยวกับการพัฒนาความรู้ที่ได้ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ว่าจะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อไปได้อย่างไร										

พูน ปณ ติโต ชีเว

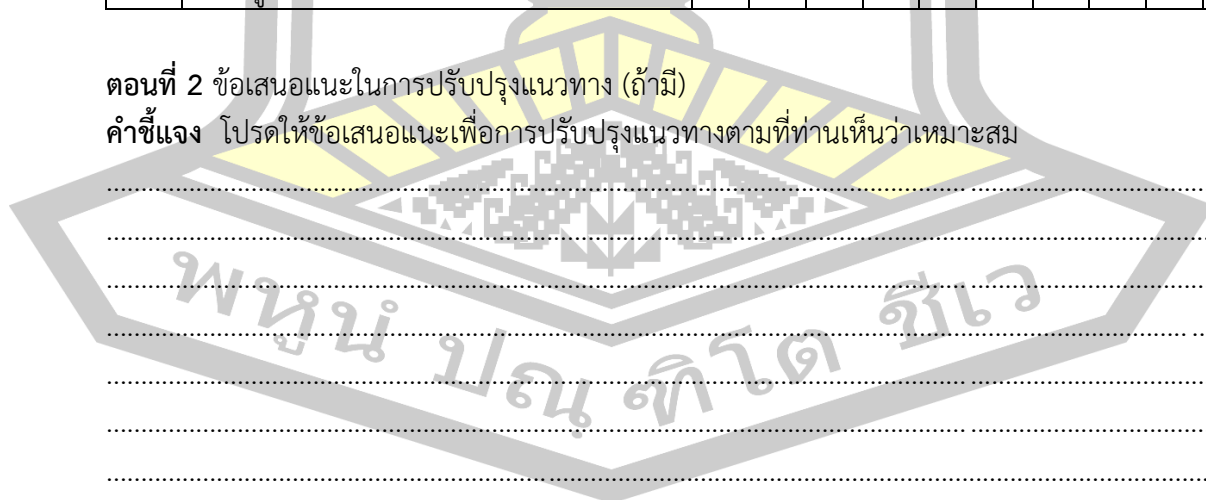
ที่	แนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1	ผลการประเมิน									
		ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
4.	มีคณะกรรมการตรวจสอบความเหมาะสม ความถูกต้อง และความสอดคล้องของเนื้อหาสาระที่จัดทำขึ้น กับด้านความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ที่กำหนดไว้										
5.	ปรับปรุง พัฒนาเนื้อหาสาระ และนำไปใช้จัดการเรียนรู้ โดยจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และมีการบันทึกผลการจัดการเรียน ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ เพื่อนำสู่การพัฒนาการเนื้อหา สาระการเรียนรู้ให้มีความสมบูรณ์ต่อไป										
(4)	การบริหารจัดการการเรียนรู้ (Do)										
1.	พัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจ ในการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม การทำโครงการงาน เป็นต้น และวิธีการจัดการเรียนรู้ อื่น ๆ ที่เหมาะสมกับเนื้อหาและลักษณะของกิจกรรมการเรียนรู้										

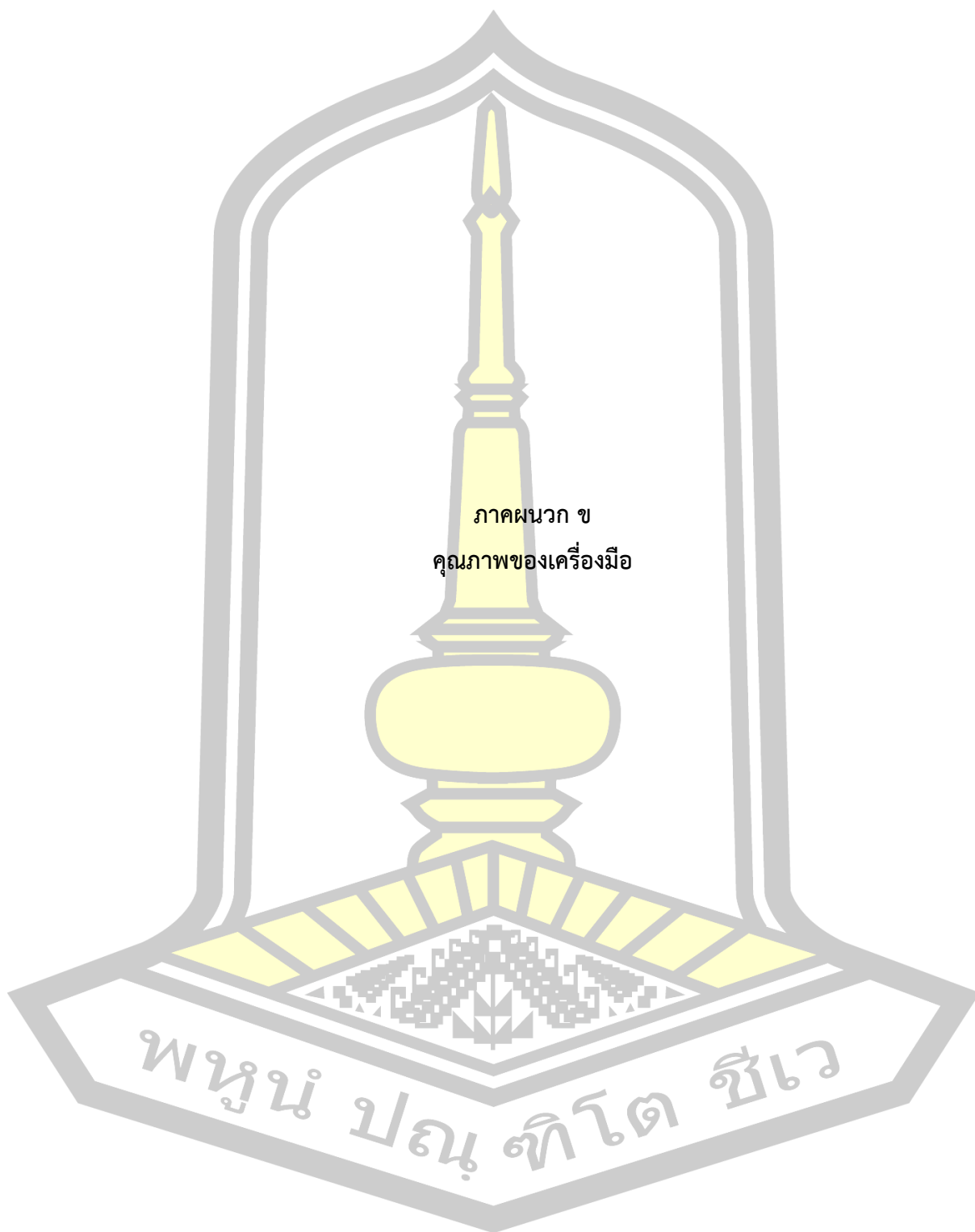

ที่	แนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ตาม หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1	ผลการประเมิน												
		ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้							
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1			
4.	คณะทำงานเป็นผู้ประสานงานในการ รวบรวมผลการวัดและประเมินผลผู้เรียน เพื่อนำเข้าสู่ระบบการวัดผลของโรงเรียน และจัดทำรายงานผลการวัดและประเมินผล ผู้เรียน													
5.	สะท้อนผลจากผลการวัดและประเมินผล ผู้เรียน เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาการวัดและ ประเมินผลให้มีความเที่ยงตรง ได้มาตรฐาน ต่อไป													
6.	ตรวจสอบผลการบริหารการจัดการเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน สถานศึกษา เพื่อประเมินผลการบริหาร จัดการและวิเคราะห์ผลสำเร็จ จุดแข็ง อุปสรรค หรือสิ่งที่ยังไม่สำเร็จ และจุดอ่อน เพื่อนำสู่การพัฒนาการบริหารการจัดการ เรียนรู้ต่อไป													

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแนวทาง (ถ้ามี)

คำชี้แจง โปรดให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแนวทางตามที่ท่านเห็นว่าเหมาะสม

ภาคผนวก ข
คุณภาพของเครื่องมือ

พหุบัน ปณฺ ทิโต ชีเว

ตาราง 22 ค่า IOC ค่า อำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์

ข้อที่	ค่าดัชนีความสอดคล้อง	ค่าอำนาจจำแนก (r_{xy})	
	(IOC)	สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์
1	1.00	.647	.494
2	0.80	.337	.597
3	1.00	.299	.577
4	1.00	.568	.597
5	1.00	.497	.708
6	0.80	.288	.419
7	1.00	.531	.523
8	0.80	.409	.334
9	1.00	.330	.605
10	1.00	.400	.658
11	0.80	.429	.865
12	1.00	.551	.370
13	0.80	.354	.511
14	1.00	.560	.431
15	1.00	.498	.445
16	1.00	.677	.885
17	1.00	.642	.531
18	1.00	.569	.765
19	1.00	.568	.589
20	0.80	.558	.541
21	1.00	.621	.483
22	1.00	.388	.469
23	0.80	.663	.537
24	0.80	.655	.468
25	1.00	.726	.512

1. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน เท่ากับ .795
2. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ เท่ากับ .845

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นายวีระวุฒิ พงษ์จันทร์
วันเกิด	วันที่ 23 พฤศจิกายน พ.ศ. 2534
สถานที่เกิด	อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 319 หมู่ที่ 13 หมู่บ้านไทยเจริญ ตำบลหนองบัวแดง อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ รหัสไปรษณีย์ 36210
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครู
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนอนุบาลชุมชนหนองบัวแดง เลขที่ 77 หมู่ที่ 9 ตำบลหนองบัวแดง อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ รหัสไปรษณีย์ 36210
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2550 มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนหนองบัวแดงวิทยา ตำบลหนองบัวแดง อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ พ.ศ. 2553 มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนหนองบัวแดงวิทยา ตำบลหนองบัวแดง อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ พ.ศ. 2558 ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาวิชาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา พ.ศ. 2564 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูนุ่ ปณุ่ ทีโตะ ชีเว